יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

היינט 12 זייטען

פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 186 | לאדז, זונטאג, י"ב מנחם אב תרצ"ה | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Niedziela, 11 sierpnia 1935 r. | № 186

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אפגעברענט דאס שטעטעל סטערצעוו

פון 220 הייזער זענען 140 אוועק מיטן רויך.—אין דער רעטונגס-אקציע האבן זיך בעטייליגט פייערלעשער פון לאדז און די שכנישע שטעטלעך. — דער שאדען בעטרעפט א מיליאן זל.

2000 פערזאן געבליבן אהן א דאך איבער'ן קאפ

פרייטאג נאכמיטאג איז קיין לאדז אנגעקומען א אלארמירענדע ידיעה, אז דאס שטעטעל

סטערצעוו. 15 קילאמעטער הינטער לאסק שטעהט אין פלאמען

אין אנהויב האט מען געמיינט, אז די ידיעה איז איבערגעטריבען. ווען עס איז אבער פון דער סטאראסטווא אין לאסק אנגעקומען א טעלעפאנאגראם מיט דער ביטע ארויסצושיקן קיין סטערצעוו די לאדזער פייערלעשער האט מען זיך איבערצייגט אז ס'האנדעלט זיך ווירקליך וועגען א גרויסער עלעמענטארע קאטאסטראפע.

פון לאדז זענען תיכף אפגעפאהרען קיין סטערצעוו, וואס געפינט זיך 50 קילאמעטער ווייט פון לאדז צוויי אפטיילונגען פייערלעשער. עס זענען ארויסגעשיקט געווארען קיין סטערצעוו

די פייערוועהר פון די שכנותדיגע שטעטלעך

ווי אויך פון לאסק און וויעלון, וואס געפינט זיך 40 קילאמעטער ווייט.

די שרפה איז אויסגעבראכן, ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, 2 א זייגער נאכמיטאג אין הויז פון א געוויסען קאנארסקי, וואס געפינט זיך אין צענטער פון שטעטעל. סטערצעוו איז זעהר ענג פערבויט מיט יואוינונגס-הייזער, סטאדאלעס שטאלען א. א. וו.

צוליב דעם שטארקען ווינד האט זיך דאס

פייער מיט א בליץ - שנעליגקייט אויסגעשפרייט אין אלע זייטען.

אין משך פון א האלבע שעה נאכ'ן אויסברוך פון דער שרפה איז א האלב שטעטעל שוין געשטאנען אין פלאמען. צוליב דעם שנעלען פערשפרייטען זיך פון פייער האבען די איינוואוינער ממש פערלוירען די קעפ. עס איז אויסגעבראכען א אונגעהויערע פאניק. קיינער האט נישט געוואוסט, וואס פריהער צו ראטעווען. אין אלגעמיינעם כאאס האט מען ארויסגעווארפען פון די הייזער

קליידער, בעטגעוואנד, שטוב - זאכען, מעבעל

דאס אלץ האט מען אוועקגעלעגט אויף הויפען, וואו עס איז אויף זיי געפאלען פונקען און עס זענען אויסגעבראכען נייע שרפות.

די אנגעקומענע פייערלעשער פון לאדז און פון די ארומיגע שטעטלעך האבען זיך ענערגיש גענומען צו דער רעטונגס-אקציע, וועלכע איז אבער געווען געוואלדיג בעשווערט צוליב דער ענגקייט און דער גרויסער אנזאמלונג פון פערשידענע האלצערנע בנינים. איינשטעלענדיג זייער לעבען, זענען די פייערלעשער אריין אין די ברענענדע בנינים בכדי צו

ראטעווען דעם לעבעדיגען אינווענטאר

פון די לאנדווירטען.

5 שעה האט געדויערט דער דראמאטישער קאמף מיט דעם צובושעוועטען עלעמענט. ארום 7 א זייגער אין אוונט איז געלונגען צו בעהערשען די שרפה. פון 220 הייזער זענען 140 אוועק מיט'ן רויך.

פון לאדז זענען קיין סטערצעוו געקומען דער סטאראסטא, קאמענדאנט פון דער וואיעוואודזקער פאליציי-אינספעקטאר טארווינסקי ווי אויך נאטשעלניק בערקאוויטש.

אין די שטאהלען זענען פערברענט געווארען א סך בהמות, פערד, עופות א. אז. וו. עס זענען אויך פערברענט געווארען א סך סטאדאלעס מיט דער נייער תבואה און אויך לאנדווירטשאפטליכע מאשינען.

דאס רוב איינוואוינער פון שטעטעל האט פערלוירען דאס גאנצע פערמעגען, הערט מען טאקע אין גאנצען שטעטעל אונאויפהערליכע געוויינען פון די פערצווייפעלטע איינוואוינער.

אנ'ערך 2000 פערזאן האבען פערלוירען דעם דאך איבערן קאפ.

צום גליק, איז א דאנק דער ענערגישער אקציע פון די פייערלעשער נישט געווען קיין מענשליכע קרבנות. לויט די פראוויזארישע בערעכנונג בעטרעפט דער שאדען, וואס איז אנגעמאכט געווארען דורך דער שרפה איבער א מיליאן זלאטעס.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, האט דאס פייער זיך פערשפרייט מיט אזא שנעלקייט צווישען אנדערן אויך צוליב דעם, וואס סטערצעווער איינוואוינער

גרייטען זיך צו אויף ווינטער זאפאסען טארף

גרויסע זאפאסען פון דאזיגען מאטעריאל איז געלעגען אויף די הויפען און איז געווען אויסגעטריקענט פון די לעצטע היצען. ווען עס איז אויסגעבראכען די שרפה האט זיך דער טארף תיכף אנגעצונדען און האט איבערגעטראגען די פלאמען אויף די שכנישע בנינים. בעת די שרפה איז געשאפען געווארען א ארדנונגס-קאמיטעט, וואס האט ארויסגעטראגען די זאכען פון די איינוואוינער אויפ'ן מארק.

דער גאנצער מארק איז ארומגעשטעלט געווארען מיט שטארקע פאליציי-פאטרולען

וואס האבען געהיט דאס פערמעגען פון די נשרפים באלד ווי די לאגע איז בעהערשט געווארען, האט זיך געשאפען א קאמיטעט צו ברענגען הילף די נשרפים, וועלכע מען האט דערווייל איינגעארדענט אין די שכנישע שטעטלעך. דער פאוויאטאווער סטאראסטע האט איבערגעגעבען דעם רעטונגס-קאמיטעט 1000 זל. אויף דער ערשטער הילף פאר די געליטענע.

קאנפערענץ פון די 3 מלוכות וועגן אביסיניען

וועט פארקומען דעם 13 אויגוסט

ר ו י ם, 10 (ספ. טעל.)

ווי מען גיט איבער ווערט אויפ'ן 13-טען אויגוסט גערופען א קרוין-ראט. שוין פיל יאהר, ווי עס איז נישט גערופען געווארען אין איטאליען קיין קרוין-ראט.

ר ו י ם, 10 (ספ. טעל.)

דער קרוין-ראט ווערט גערופען אין צוזאמענהאנג מיט די פארשטעהענדיגע געשעהענישען אין אביסיניען.

פ א ר י ז, 10 (ספ. טעל.)

די קאנפערענץ פון די דריי מלוכות, פראנקרייך, ענגלאנד און איטאליען, וועגען ענין אביסיניען וועט פארקומען דעם 13-טען אויגוסט, אין פאריז. דער פרעמיער לאוואל וועט זיין דער פארזיצער פון דער קאנפערענץ. מצד ענגלאנד וועט זיך אין דער קאנפערענץ בעטייליגען דער מיניסטער אידען. מצד איטאליען — דער שעף פון מיניסטארען-קאבינעט, דער אויסערן = מיניסטער אלאיזי.

מין. אידען'ס קאמפראמיס-פארמולע

ענגלאנד האט מעהר אינזינען איהרע אייגענע קאלאניאל-אינטערעסען

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.)

„מארנינג-פאסט" מעלדעט, אז מיניסטער אידען. וועלכער פאהרט ארויס קיין פאריז מיט'ן ציל צו רעפרעזענטירען ענגלאנד אויף דער קאנפערענץ פון די דריי מלוכות, האט בעקומען גענויע אינפארמאציעס פון קאבינעט. ער וועט צושטעלען א טעקסט פון א פארמולע, וואס זאל ענטהאלטען א קאמפראמיס-לעזונג פון קאנפליקט. אין די רוימישע און פאריזער קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אז דער ציל פון דער ענגלישער פאליטיק איז נישט נאר אפצוהיטען דעם פרעסטיזש פון דער פעלקער-ליגע, נאר דער שוץ פון די אייגענע קאלאניאלע אינטערעסען. דער דאזיגער פאקט בעשווערט נאך מעהר די לאגע. „מארנינג פאסט" ווייזט אן, אז הגם פריהער האט זיך די ענגלישע רעגירונג פערגרופען נאר אויף מאטיווען פון אלגעמיינעם כאראקטער, אונטערשטרייכט זי איצט דייטליך אוגטער, אז א אקופאציע פון אביסיניען דורך איטאליען, וואלט בעדראהט די ענגלישע פאזיציע אין עגיפטען.

ביי אנדערע בעדינגונגען דארף מען זיך רעכענען מיט א שטארקע מיינונגספערשידענהייט צווישען אידען'ען און באראן אלאיזי. לאוואל וועט שפילען די ראלע פון א פערמיטלער.

דערויף קומען אבער אן פון אדיס אבעבא ידיעות, וואס רופען ארויס נייע שוועריגקייטען. דער אביסינישער קעניג האט ערטיילט א קאנצעסיע א געוויסען שווייצארישען קאנסארציום אויף צובויען א שאסע צווישען דער הויפטשטאט און דער גרענעץ פון סודאן. דער שאסע וועט האבען א סטראטעגישע בעדייטונג.

פעראדנונג צו נעהמען דעם צאל-אפאהל אין פוילישע זל.

ו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

אין „דזשענניק אוסטאוו" איז פערעפענטליכט געווארען די פעראַרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער וועגען נעהמען דעם אפצאהל אויפ'ן דאנציגער געביט אין פוילישע זלאטעס.

נאך לאנגע אין שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גרויספאטער, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ"ע זאב וואלף זייפער
ב"ר אברהם שמעון ז"ל
איז עלטער פון 71 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 11-טען אויגוסט 1935, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, זאקאנטנא 30, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע היגטערבליבענע.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און מומע

נ"ע שרה לאה ווינער
אשת ר' שלמה ארי' ז"ל
אין עלטער פון 54 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 11-טען אויגוסט 1935, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, פילסודסקיעגא (ווסכאדניא) 56, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע היגטערבליבענע.

קאנפערענץ פון דער קליינער קאאליציע
וועט בעטראכטען די פראגע פון דונאי-פאקט

בעלגראד, 10 (ספ. טעל.)
די צייטונגען מעלדען, אז די קאנפערענץ פון שטענדיגען ראט פון דער קליינער קאאליציע וועט פארקומען דעם 27 און 28 אויגוסט. עס וועט בעטראכט ווערען די פראגע פון דונאי-פאקט, די האבסבורגער-פראגע ווי אויך די פראגע פון אנערקענען ראטען-פארבאנד דורך יוגאסלאוויען.

ריזיגע שרפה אין ספארטא
די שרפה דויערט נאך

אטען, 10 (ספ. טעל.)
אין צענטער פון דער שטאט ספארטא איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה. א גרויסע צאהל הייזער זענען פארברענט געווארען, די שרפה דויערט נאך.

שפאלטונג אין דער פויערן-פארטיי
וויזוואלעניע בעשלאסן צו בעטייליגן זיך אין די סיים-וואהלען

ווארשא, 10 (טעלעפאניש)
א גרופע דעפוטאטען און סענאטארען פון דער פויערן פארטיי האט פארעפענטליכט אן ערקלערונג אין וועלכער עס ווערט געזאגט, אז זיי טרעטען ארויס פון דער פויערן פארטיי.

ווייטער ווערט אין דער ערקלערונג געזאגט, אז נאכ'ן בעטראכטען די לאגע, וואס האט זיך געשאפען צוליב'ן בעשלוס פון דעם פויערן קאנגרעס וועגען די קומענדיגע סיים-וואהלען, זענען זיי געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער דאזיגער בעשלוס איז אנגענומען געווארען צו שנעל אהן א דיסקוסיע, און איז געווען א פאליטישער פעהלער.

„הגם די נייע וואהל-ארדינאציע, — ווערט געזאגט אין דער ערקלערונג ענטשפרעכט אונז נישט, מיר האבען בעקעמפט דעם פראיעקט און וועלען זיך נישט אויפהערען צו בעמיהען, אז ער זאל געענדערט ווערען דארף אבער לויט אונזער מיינונג די פויערישע בעפעלקערונג זיך בעטייליגען אין די וואהלען בכדי נישט צו בלייבען אין נייעם סיים פולשטענדיג אהן פערטרעטער.

די ערקלערונג פאדערט ווייטער אויף די פויערן וואס זענען געוועהלט געווארען אין די וואהל-קאלאניעס צו בעשטימען אלס קאנדידאטען אויסגעפרובטע פויערן-טוער, און אלע פויערן צו שטימען בעת די וואהלען.

די דעקלאראציע האבען אונטערגעשריבען די דעפוטאטען און סענאטארען, וואס האבען פאר דער פעראייניגונג געהערט צו דער „וויזוואלעניע".

Kopiec
Józefa Piłsudskiego
Konto w P. K. O. 444.

קעלאג גלויבט אין נצחון פון דער שלום-אידעע

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)
פון ניו-יארק מעלדעט מען, אז דער מלוכה-סעקרעטאר קעלאג האט אין אן אינטערוויו ערקלערט, דאס איטאליען און אביסיניען זענען פערפליכטעט אפצוהיטען די בעשלוסען פון אפמאך און נישט בענוצען זיך מיט געוואלד. דער איטאליעניש-אביסינישער קאנפליקט דארף ליקווידירט ווערען אויף א פרידליכען אופן, דער קעלאג-בריאן אפמאך שליסט אויס די מלחמה, אלס מיטעל צו לעזען אינטערנאציאנאלע קאנפליקטען; אלע אנדערע מלוכות, וואס האבען אונטערגעשריבען דעם קעלאג אפמאך דארפען צוזאמענארבייטען ביים אויפהאלטען דעם שלום.

צום סוף פון אינטערוויו האט קעלאג ערקלערט, אז ער גלויבט אין נצחון פון דער שלום אידעע.

דער אפיציעלער אנטי-יודישער באיקאט אין דייטשלאנד

בערלין. (יט"א) אין אן ארטיקעל „קלארקייט וועגען יודישע געשעפטען," וואס איז פערשפרייט געווארען דורך דער „ווירטשאפטס-פאליטישער דינסט פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי-קארעספאנדענץ" ווערט פערלאנגט, אז דורך א ספעציעלער פעראָרדענונג זאלען אלע יודישע געשעפטען מוזען אויסהענגען ספעציעלע צייכענס. די דאזיגע פעראָרדענונג ווערט צוו. אנד. מאטיווירט דערמיט, וואס די „יודישע געשעפטסגעזינונג שטערט דעם אויפבוי פון א נאציאנאל-סאציאליסטישער ווירטשאפט".

נצחון פון ווינער „הכח"
איבער דער רעפרעזענטאנץ פון די ארבייטער-קלובען 0:5

ווארשא, 10 (טעלעפאניש)
אויף דעם שפיל-פלאץ פון „סקרא" איז פארגעקומען דער פוטבאל מעטש צווישען דעם ווינער „הכח" און די ארבייטער רעפרעזענטאנץ פון ווארשא, „הכח" האט געזיגט מיט 0:5.

אין דער ערשטער העלפט האט די רעפרעזענטאנץ געשפילט זעהר שעהן און עפעקטפול. אין דער צווייטער העלפט האט זי שוין אבער נישט אויסגעהאלטען דעם אנגריף פון „הכח" און האט פערשפילט.

די טויערן פאר „הכח" האבען געשאסען צווייבעל (2) זאגענפעלד מאוזנער און שינדלער (צו 1).

סענסאצ. ארעסטען פון היטלעריסטישע הויכע בעאמטע
מיליאנען סומען, וואס זענען געווען בעשטימט פאר אויסלענדישע פראפאגאנדע זענען געגאנגען אין די אייגענע קעשענעס

בערלין, 10 (ספ: טעל.)
אין די היגע קרייזען האט געמאכט א געוואלדיגען איינדרוק די אפערע, וואס איז ענטדעקט געווארען דורך דער געהיים פאליציי אין פראפאגאנדע מיניסטעריום.

די „געסטאפא" האט אדורכגעפיהרט ערשטען פון הויכע בעאמטע, וואס ווערען בעשולדיגט אין מיליאנען דעפראודאציעס פון די פאנדען, וואס זענען בעשטימט געווארען צו פינאנצירען אויסלענדישע פילם געזעלשאפטען ווי אויך צייטונגען, וואס שטעהען אין דינסט פון דריטען רייך.

עס איז ענטדעקט געווארען א רייך מאטעריאל, 8 הויכע היטלעריסטישע בעאמטע זענען תיכף ארעסטירט געווארען. עס ווייזט זיך ארויס, אז אויף די צילען פון דער אויסלענדישער פראפאגאנדע זענען אויסגעגעבען געווארען פאנטאסטישע סומען, דער גרעסטער טייל פון וועלכע איז אבער געגאנגען אין די פריוואטע קעשענעס פון די ארעסטירטע בעאמטע.

איינער פון די ארעסטירטע בעאמטע האט בעוויזען אין משך פון איין טאג צו דעפראודירען אין לוצערן אנדערהאלבען מיליאן מארק און אוועקצוגעבען זיי אין דעפאזיט אין א שווייצארישער באנק.

בעקאנטמאכונג!
געעהרטע קאנסומענטען!
דער געוועזענער כשר'ער
באר „מאנגריא"
2 לעגיאנאוו 2
איבערגענומען אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען פאכמאן לעאן אפאטאווסקי און עמפעהלט פרישע געשמאקע מיטאגען פון 1 זל. אז ווי אויך פריהשטיקען און אווענדברויט'ן.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן ביז 8 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 מיטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

בשורת ספר חדש!
יצא לאור ספר
„אמרי ברוך"
פירוש נפלא על ספר הנפלא איוב,
מאת הרב הגאון הצדיק רבי ברוך בנדיט ז"ל גליקסמאן מלאסק.
להשיגו אצל המו"ל:
פ. ז. גליקסמאן, לודז,
זאוואדזקא 16a

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז,
פיעטריקאווער 37.
פיהרט דורך זעמטל. ערצטליכע אנאליזען

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיעז 37 (בענעדיקטא) .6
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

הננו משתתף בצערו של ידידי
ד"ר אפרים סארנע
למות עליו
אמו ז"ל
בעבורתו הצבורית ימצא תנחומים.
גרשון ליכטענשטיין

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען-, הארץ-און סקלעראז-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

וויכטיג פאר לעבענס-פערזיכערונגס-פאליסען!
זעמטליכע לעבענס-פערזיכערונגס-פאליסען, וואס זענען א געוויסע צייט נישט געצאהלט געווארען און זאגאר אנולירטע קענען ווערען דורך מיר אויפסניי בעניייט און ווייטער גילטיג, אזוי, אז דאס איינגעצאהלטע געלד זאל נישט פערלוירען ווערען. ווענדען זיך לאדז, פיעטריקאווער 145, וו. 5
ש. זיל בערבערג אויס ווארשא,
טעל. 203-94. אגענטען ווערען געזוכט,
מינדליך פון 3 ביז 5 נ.מ.

שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס:
בריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, פערלאבונגס- און חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, פריקאס- און קאנפעקציע-עטיקעטען, שפרינגס-באנדראלן
ר ע י ע ל מ א ד ע ר ן
און שעהן !!! און ביליג

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין סאדע-וואסער-פאבריק איז איבערגעטראגען געווארען
אויף פילסודסקיעגא 69
יעדע בעשטעלונג ווערט פינקטליך ערלעדיגט.
ספעצ. קריינע באלאנען וואסער מיט אייז אויך שבת
טעלעפאן 190-48. מיט אכטונג פרידוואלד

ארץ-ישראל
אלערליי אינפארמאציעס וועגען עקספעדירען באגאזש, רייזעס קיין ארץ-ישראל, העבראאישע קארעספאנדענץ או"וו ערלעדיגט דאס ביורא פון „תוצרת-הארץ", לאדז, שרודמיעסקא 3
טעגליך פון 10—1 און פון 4—7 נאכמ.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדן און פערטיגע שייטלן
ביי קערש.
סקווערנא 15

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
און ווערקצייג
פירמע אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-13 ליסטאפאד 11-טער

דעם בעוואוסטען
פענסיאנאט ווינער
אין גלאוונא
(Stary-Warchałów za brzeznia)
דעם אויפריכטיגסטען דאנק
פאר זיינע גוטע און רעלע בעהאנדלונג
און מיר ווינשען איהם ווייטערן ערפאלג.
פאמיליע קאפעל.

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20.
וואהל-קאמיטעט צום 1-טען קאנגרעס פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע.
מארגען מאנטאג, ד. 12 אויגוסט-ד. י. 9 אוונט
וועט האלטען א פארלעזונג
ד"ר י. שעכטמאן
א. ד. ט.
ציל און אויפגאבן פון נ.צ.א.
בילעטען צום פרייז פון 49 — 99 גר. צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

אייבלאדונג.
מיר בעטען אונזערע קרובים, פריינד און בעקאנטע, איבערהויפט אלע במ וועלכע דער אנדענק פון אונזער פאטער
ר' יוסף לייב ז"ל עלבינגער
איז טייער, אנטייל צו נעהמען אין דער פייערונג פון חינוך ספר תורה, וואס ווערט געשריבען אויף זיין נאמען און וועלכער וועט פארקומען דינסטאג דעם 13.8.35 8 אוונט אין אונזער פענסיאנאט אין קאלומנא. מיט אכטונג פאמיליע עלבינגער.
בעמערקונג: קיין ספעציעלע איינלאדונגען ווערען נישט געשיקט.

ד"ר ל. שיפמאן
האט זיך איבערגעצויגען פון זשעראנא 3
אויף 64 זאכאדניא 64
פראנט, 2-טער שטאק. טעל. 106-72.

פאר גארד'ן
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

שטארקע האנד פון לאוואל'ן

צוריקגעשטעלט די ארדנונג אין פראנקרייך

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

פרעמיער לאוואל האט אויף א ספעציעל צוזאמענגערופענער פערזאמלונג פון די פרעפעקטען פון אלע דעפארטאמענטען ערטיילט אויפקלערונגען וועגען אנווענדען די דעקרעטען אין די בעזונדערע דעפארטאמענטען, אין די פאליטישע קרייזען ווייזט מען אן, אז אזא צוזאמענפאהר פון פרעפעקטען איז צוזאמענגערופען געווארען צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון דער דריטער רעפובליק.

זיין ערקלערונג האט לאוואל פארענדיגט, אז די צוזאמענגערופענע בעראטונג פון אלע פרעפעקטען בעווייזט, אז דאס לאנד האט זיך געפינען אין אן'אויסערגעוועהנליכע לאגע, עס שטעהט אין קאן דער גורל פון רעזשים און די צוקונפט פון לאנד.

די סאציאליסטישע „פאפילער" דריקט אויס בעאונרוהיגונג מיט'ן פרעמיערס רעדע האלטענדיג זיין ארויסטריט פאר זעהר מערקווירדיג. די צייטונג אטאקירט בעזונדערס דעם לעצטען זאץ, צוגעבענדיג פאלגענדען קאמענטאר:

וואס בעדייט דאס אלץ? וואס פאר א פלענער האט דער פרעמיער? צי בעדייט דאס, אז אפילו ווען דער פארלאמענט זאל אויסדריקען אומצופרידענהייט יועט דער פרעמיער נישט אוועקגעהן?

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

האוואס-אגענטור מעלדעט פון טילאן, אז דארט הערשט שוין רוה. די ארבייטער האבען איבערגעריסען דעם שטרייק. פון 68 ארעסטירטע זענען שוין 42 צוריק געווארען בעפרייט. צווישען די 26 פערהאלטענע געפינט זיך אן'איטאליענער, ביי וועלכען מען האט געפונען דינאמיט. עס ווערט פערפיהרט געגען איהם אן'אויספארשונג פאר צוגרייטען א בעוואפענטען אויפשטאנד. א טייל קראמען זענען היינט געווען געשלאסען. ביינאכט האבען 29 יונגעלייט דעמאלירט דעם לאקאל פון דער רעדאקציע „פטי וואר".

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

„פיגארא" גרייפט אן שטארק די לינקע פארטייען פאר די אומרוהען אין ברעסט און טולאן. „עוור" ווארענט אז דאס בענוצען זיך מיט גוואלט־מיטלען קען פיהרען צום זיג פון פאשיזם. די קאמוניסטישע „הומאניטע" פערזיכערט, אז די ארבייטער זענען פראוואצירט געווארען דורך די פאשיסטען, וועלכע גרייטען אן'אטענטאט אויף דער פרייהייט און ווילען צוקלאפען דעם פאלקס־פראנט. פטי פאריזיען", „מאטען" און „זשורנאל" רימען שטארק די דעקרעטען פון דער רעגירונג.

די ארבייטער האבען צוריקגעקעהרט צו די ארבייט

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

די ארבייטער אין טולאן האבע היינט צוריקגעקעהרט צו דער ארבייט. עס זענען נישט בעמערקט געווארען קיין שום מאניפעסטאציעס. דער מער האט פערעפנטליכט א אויפרוף צו דער בעפעלקערונג זיך רוהיג צו פערהאלטען. **דאס מיליטער און די גווארדיע האט שוין פערלאזען טולאן.**

די לויה פון די צוויי קרבנות וועט פארקומען מארגען. אויך אין ברעסט זענען די ארבייטער צוריקגעטרעטען צו דער ארבייט. די ידיעה, אז אין שפיטאל איז געשטארבען א פערוואונדעטער, האט נישט ארויסגערופען ביי די ארבייטער קיין נעפעהרליכע רעאקציע. אין שפיטאל געפינען זיך איצט 68 פערוואונדעטע בעת די מאניפעסטאציעס.

די ארבייטער - סינדיקאטען אין פראנקרייך וועגען די געשעהענישען

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

„האוואס" מעלדעט: די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די אינצידענטען אין ברעסט און טולאן ווערען פעראורטיילט דורך די ארבייטער־סינדיקאטען. די געשעענישען זענען ארויסגערופען געווארען דורך פערדעכטיגע עלעמענטען, וואס האבען זיך אריינבעקומען צו די ארבייטער אין ארסענאל. די וואך פון ארסענאל האט נישט אטאקירט אויף באגנעטען און מען האט זיך נישט בענוצט געגען די מאניפעסטאנטען מיט קאלאניאל מיליטער נישט אין טולאן און נישט אויף א אנדער ארט.

די ערשטע רעזולטאטען פון דער אויספארשונג

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

די ערשטע אויספארשונג אין ברעסט און טולאן האבען פעסטגעשטעלט, אז די געשעהענישען זענען ארויסגערופען געווארען נישט דורך די ארבייטער, נאר דורך געוויסע עלעמענטען, וואס האבען קיין שום שייכות נישט מיט די ארבייטער. פון 89 ארעסטירטע **אין טולאן זענען נאר 12 עלטער איבער 20 יאהר. צווישען די 36 פערהאלטענע** אין דער תפיסה געפינט זיך איין גימנאזיאל - פראפעסאר פון מארסייל, וועלכער האט בעת די דעמאנסטראציע געווארפען א פלאש אויף א פאליציי־בעאמטען.

דער קארעספאנדענט פון „לע גאר" מעלדעט, שטיצענדיג זיך אויף די ערקלערונגען פון די עדות, אז די שיסעריי אין טולאן האט געדויערט 3 שעה. פון ביידע זייטען זענען געפאלען פון 7 ביז 8 טויזענט שאסען.

פארשטעהער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען, ווי אויך די בעאמטען - ארגאניזאציעס האבען זיך געווענדעט צום פרעמיער לאוואל, אנווייזענדיג, אז די ארבייטער קענען נישט בעטראכט ווערען פאר פעראנטווארטליך פאר די לעצטע אונרוהען.

סאציאליס-קאמוניסטישע קאמיסיע אויסצופארשען די סבות פון די אונרוהען

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

אויף א פערזאמלונג פון די לינקע גרופירונגען, וואס איז צוזאמענגערופען געווארען דורך דער סאציאליסטישער און קאמוניסטישער גרופע פון פארלאמענט איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען קיין ברעסט און טולאן א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע וועט נאכ'ן אויספארשען די לעצטע געשעהענישען אפגעבען א בעריכט אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון די לינקע גרופירונגען. די מיטגלידער פון דער קאמיסיע פאהרען היינט אפ פון פאריז.

מאניפעסטאציע פון פאלקס-פראנט אין לענס

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

„עקא די נאר" מעלדעט פון לענס, אז דעם 15 ד.ח. וועט פארקומען א גרויסע אנטי־פאשיסטישע מאניפעסטאציע, אין וועלכער ס'וועלען זיך בעטייליגען די ראטמענער פון פאריז, פראפ. ריווע, געוועזענער פרעמיער דדאלאדיע, סאציאליסטישער דעפוטאט עווראר, קאמוניסטישער דעפוטאט דיקלא, געוועזענער מיניסטער פרא, גענעראל - סעקרעטאר פון דער אלגעמיינער ארבייטער קאנפעדעראציע זשוא און אנדערע.

ווידיט פון מיניסטער בעק אין פינלאנד

העלזינגפארס, 10 (ספ. טעל.)

דער פינישער אויסערן-מיניסטער האקזעל האט היינט ארויסגעגעבען א מיטאג לכבוד דעם אויסערן-מיניסטער בעק. אין מיטאג האבען זיך בעטייליגט איבער 60 פערזאן פון די פינישע פאליטישע קרייזען, ווי אויך פון דיפלאמאטישען קארפוס. בעת'ן מיטאג האט מיניסטער האקזעל געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז די גוטנאכבארליכע פריינדשאפט פון ביידע לענדער וועט אין דער צוקונפט נאך מעהר פערשטארקט ווערען.

מיניסטער בעק האט געענטפערט מיט א רעדע, אין וועלכער ער האט צווישען אנדערען אנגעוויזען, אז די פוילישע פריינדשאפט צו פינלאנד טראגט נישט קיין צופעליגען כאראקטער. נאר שטיצט זיך אויף אלטע געפיהלען און אז די צוזאמענארבייט פון ביידע פעלקער ארבייטען איבער'ן ווערק פון אפהיטען דעם שלום.

„אין דענעמארק איז נישטא קיין פלאץ פאר יודען-האס"

קאפענהאגען. (יט"א) בעת דעם לעצטענס פארגעקומענעם „פויערים-מארש" צום קעניג פון דענעמארק האט דער פיהרער פון דער נאציסטישער גרופע אין דער פויערים-בעוועגונג הויף־יעגער־מייסטער שעסטעד געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט געפרובט ערקלערען די פעראריגונג פון דענישען פויערטום מיט דער „אלמאכט פון דעם יודישען קאפיטאל". אויף דער לעצטער זיצונג פון דענישען פארלאמענט האט דער פיהרער פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי קריסטמטמאס מעללער זיך ענטשידען אבגעגרעניצט פון שעסטעד'ס אויספיהרונגען. „אין דענעמארק איז נישטא קיין פלאץ פאר יודען־האס — האט אויסגערופען מעללער — אזעלכע לאזונגען וועלען ביי אינז נישט טאלערירט ווערען". דאן האט דער רעדנער כאראקטעריזירט שעסטעג'ן אלס פערזענליכקייט און האט ביי אלגעמיינער הייטערקייט דערצעהלט, דאס אין יאהר 1916 האט שעסטעד געגרינדעט אן'אקציען־געזעלשאפט, וועמענס אקציעס עס זענען עמיטירט געווארען דורך דער יודישער באנק־פירמע י. לעווין, וועלכע האט געדעקט דעם גאנצען קאפיטאל פון 14 מיליאן קראנען. שפעטער איז שעסטעד געווען דירעקטאר פון אן'אקציען־געזעלשאפט, וואס איז געשטאנען אין פערבינדונג מיט דעם בעקאנטען יודישען פינאנסיסט גליקשטאט און האט פיל מיטגעווירקט צו דעם באנק־קראך אין דענעמארק. א לענגערע צייט איז שעסטעד געווען גליקשטאט'ס סעקרעטאר. די דאזיגע פרטים ענטפלעקען דעם פרצוף פון דעם איצטיגען יודען־העצער.

פערמשפט א דירעקטאר פון א קאאפעראטיוו צום טויט

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

„האמאר" מעלדעט פון מאסקווע: אין לענינגראד איז פערמשפט געווארען צום טויט פאר מיסברויכען דער דירעקטאר פון א קאאפעראטיוו קא צענעלסאן, ווי אויך דעם היטער פון דער פאבריק. קאצענעלענסאן האט אין משך פון 4 יאהר דעפראודירט 4 מיליאן רובעל. 11 אנדערע אנגעקלאגטע זענען פערמשפט געווארען צו 5 ביז 10 יאהר תפיסה.

זאל פילהארמאניע
נארוטשאוויטשא 20. טעל. 213-84

יונג-טעאטער
קינסטל. אנפיהרונג: ד"ר מיכאל בראנדט.

היינט געזעגנונגס-פארשטעלונגען
פאר'ן אפפאהרען נאך ווארשא

היינט, זונטאג 4.30 נאכמ.

„באסטאן"

און 9.15 אווענד

טרופע טאנענצאפ

רעזשי: ד"ר מ. וויכערט. מוזיק: א. גאלדפאדען. כאריאגראפיע: ט. וויסאצקא.
דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטוס.
בילעטען אין קולטור-ליגע און ביי דער קאסע פון טעאטער.

צוזאמענשטויס צווישען יודישע ארבייטער אין עמק-זבולון

ירושלים (יט"א) א שטארקע אויפרעגונג אין ישוב האט ארויסגערופען א בלוטיגער צוזאמענשטויס צווישען יודישע ארבייטער, וואס איז נעכטען פארגעקומען אין עמק־זבולון (מפרץ חיפה).

די טראקטאר־ארבייטען אויף א בארען־שטח פון א קאלאניע פון „הפועל המזרחי" אין עמק זבולון זענען איבערגעגעבען געווארען דעם ארטיגען ארבייטער - קאאפעראטיוו „מכשיר", די חיפה'ער הסתדרות - אפטיילונג האט געפאדערט פון „הפועל המזרחי" איבערצורייסען דעם קאנטראקט מיט „המ־בשיר", בעאיינשפרוכענדיג די ארבייטס־אויספיהרונג פאר זיך. דער „הפועל המזרחי" האט זיך דערפון אפגעזאגט, און אויף דעם גרונד איז געקומען צום צוזאמענשטויס.

משה בארענשטיין פון „המכשיר" איז אפגעפיהרט געווארען אין הדסה־שפיטאל. פינף מיטגלידער פון דער חיפה'ער הסתדרות זענען ארעסטירט געווארען דורך דער פאליציי, וועלכע האט אפגעזאגט ארויסצולאזען די ארעסטירטע געגען קויציע, ערקלערענדיג, אז זייער פראצעס וועט צוגעאיילט ווערען.

דער היינטיגער „הארץ" ווארפט די שולד פאר דעם געשעהעניש אויף די אונארדנונגען אין דער חיפה'ער אפטיילונג פון דעם הסתדרות.

„דבר" ערקלערט, אז דער „מכשיר" איז א קאאפעראטיוו פון נישט - ארגאניזירטע ארבייטער, וואס קאנקורירט מיט דער הסתדרות דורך נידעריגע ארבייטס־לוינען.

ביכער-מתנה פון דער עגיפטישער רעגירונג פאר דער העברעאישער אוניווערזיטעט

ירושלים, (יט"א) דער געאגראפישער אינסטיטוט פון דער עגיפטישער רעגירונג האט איבערגעשיקט דער העברעאישער אוניווערזיטעטס ביבליאטעק אין ירושלים פערשידענע אטלאסען און אנדערע אויסגאבען פון אינסטיטוט.

צוואנגס-קאנצענטראציע פון דער יודישער קולטור-טעטיגקייט אין דייטשלאנד

בערלין. (יט"א) אין הסכם מיט די אינסטרוקציעס פון ד"ר געבעלס האט דער קאמיסאר פאר קולטור־טעטיגקייט האנס הינקעל אויפגעפאדערט די קינסטלעריש און קולטורעלע טעטיגע פעראיינען פון יודישע בירגער צוצוטרעטען ביז דעם 31־טען אויגוסט צום רייכס־פערבאנד פון יודישע קולטור־פערבאנדען. די דאזיגע פעראר־דענונג איז נישט חל אויף יודישע שולען און קהלות.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 101-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד

Dr. Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אווענד

לעבער אויף דער מאשי
ווערען אנגענומען אויסצוגייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפפאנגס-שעה: 8–10, 12–2 און 5–8 אווענד
זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9–1.
פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע-זאל.

די ליידען פון די יודען אין נאצישן גיהנם

,,אט אזוי וועלען מיר די יודען צווינגען צו פערלאזען דייטשלאנד!"

בערלין. (יט"א) אויף דער אראניענבורגער־שטראסע אין בערלין, געגענאיבער דעם בנין פון דער יודישער קהלה, איז אויסגעהאנגען געווארען א ריזן־פלאקאט מיט א בילד, וואס וויזט א יוד מיט ארומגעריסענע בגדים, און אונטער'ן בילד — אן־אונטערשריפט: ,,אט אזוי וועלען מיר די יודען צווינגען צו פערלאזען דייטשלאנד!"

אין עסען, פראנקפורט־דמאין, כעמניץ, נויי הייט, לימבורג, באד האמבורג און פיל אנדערע שטעט זענען נעכטען און היינט פארגעקומען אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס פון אוניפארמירטע פארטיי־מיטגלידער. אין קרייז האנאווער זענען נעכטען אווענד פארגעקומען נישט ווענינער ווי 22 מיטינגען געגען די ,,ראסען־שונאים פון דייטשלאנד".

אין זיטבאך, בייערן, האט א שטורמיסט בעשולדיגט דעם פרעזעס פון דער ארטיגער יודישער קהלה, ד"ר הוגא רעלער, אז ער זאל כלומרשט האבען אראפגעריסען א נאצי־פלאקט. א המון שטורמיסטען האבען זיך אריינגעריסען אין ד"ר דע לער'ס וואוינונג, איהם ארויסגעשלעפט אין גאס און געצוואונגען טראגען איבער'ן מארק אן־אנטי־יודישען פלאקאט, בעת גלייכצייטיג האבען שטורמיסטען געהאלטען רעדעס פאר'ן המון, רופענדיג איהם נקמה צו נעמען פון יודען.

אין וועסטפאלען, פאמערן און מזרח־פרייס האבען די שפייז־געשעפטען אין צעהנדליגער שטעט און שטעטלעך בעקומען א פעראָרדנונג, נישט צו פערקויפען יודען קיין שפייז־פראדוקטען. די האָטעלען איז פערבאטען אריינצולאזען יודען, נישט צו פעדינגען זיי קיין צימערען און נישט ארויסצוגעבען מאהלצייטען. כמעט פאר אלע האָטעלען זענען ארויסגעהאנגען געווארען שילדען מיט דער אויפשריפט אז קיין יודען ווערען דא נישט אריינגעלאזען. פאר די רעסטאראנען זענען אויסגעהאנגען מעלדונגען, אז יודען ווערען דא נישט בעדינט.

אין מאנהיים האט די שטאט־פערוואלטונג פערארדענט אלע מוניציפאל־בעאמטע צו נעמען אן־אקטיווען אנטייל אין דער אנטי־יודישער קאמפאניע.

אין מעהרערע שטעט אין פאמערן זענען ארויס געגעבען געווארען דורך די לאקאלע ארגאנען פעראָרדנונגען, אין וועלכע עס ווערט פערבאטען אריער צו שטעהן אין וועלכע עס איז פערזענליכע אדער האנדעלס־בעציהונגען מיט יודען.

אויף א קאנפערענץ פון בערלינער פאליציי־פרעזידענט גראף העלדארף, בערלינער שטאט־קאמיסאר ד"ר ליפערט און די קרייז־פיהרער פון דער נאצי־פארטיי איז צוו. אנד. בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען איינפיהרען אפראוו־זאציע־בעגרענצונגען פאר יודען אין בערלין און וועגען צונעמען ביי יודען די ערלויבנישען אויף פערוואלטען מיט קאפע־הייזער און ערפרישונגס־לאקאלען.

א יוד וואס נעמט אן א מעדאל פון היטלערן

ירושלים, (י. ט. א.) דער יודישער אייגענטימער פון ,,ציון־האטעל" אויפן הדר־הכרמל (חיפה), האנס דאווידזאהן, האט היינט בעקומען, דורך דער פערמיטלונג פון דייטשען קאנסולאט, דעם הינדענבורג־קרייץ, מיט וועלכען ער איז בעשאנקען געווארען דורך קאנצלער אדאלף היטלער. צוזאמען מיטן קרייץ איז דאווידזאהנען איבערגעגעבען געווארען א דיפלאם פון דער רייכס־קאנצליי: אין בעגלייט־בריף צו דאווידזאהנ'ען שרייבט דער דייטשער קאנסול: ,,דער פיהרער בעעהרט אייך אויף מיין פארשלאג".

האנס דאווידזאהן האט דעם קרייץ אנגענומען.

היטלעראווצעס געפלאנט אנ'אטענטאט

אויפן ניו־יארקער בירגערמייסטער

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

דער ניו־יארקער קארעספאנדענט פון ,,לע זשורנאל" מעלדעט, אז מען זאל האבען ענטדעקט א געפלאנטען אטענטאט אויפ'ן ניו־יארקער בירגערמייסטער לאקארדיא. הגם דער קארעספאנדענט האט נישט געקאנט צונויפזאמלען גענויערע פרטים פערזיכערט ער אבער, אז די פערשווערונג איז צוגעגרייט געווארען דורך היטלעראווצעס, בכדי צו שיצען דאס לעבען פון בירגערמייסטער זענען אנגענומען ספעציעלע פערהיטונגס־מיטלען.

א ביטער זיג פון פרעז. רוזוועלט

דער סענאט אנגענומען א געזעץ וועגן סאציאלע פערזיכערונגען

וואשינגטאן, 10 (ספ. טעל.)

פון די קרייזען פון ווייסען הויז מעלדעט מען, אז דאס געזעץ וועגען סאציאלע פערזיכערונגען, וואס איז נעכטען אנגענומען געווארען דורכ'ן סענאט, ווערט פון פרעזידענט רוזוועלט בעטראכט אלס דער וויכטיגסטער אקט פון זיין פראגראם. לויט דאזיגען געזעץ וועלען איינגעפיהרט ווערען נייע שטייערען, וואס וועלען אויסמאכען 10 פראצ. יעהרליך פון 3 מיליארד דאלאר. די דאזיגע סומע וועט אויסגעצאהלט ווערען אלס אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע און זקנים: דער ציל פון געזעץ איז אפצוהיטען דאס אמעריקאנישע פאלק פון דער אונזיכערקייט וועגען זיין מאטעריעלע צוקונפט. דער אונטערשטיצונגס־פאנד, וואס וועט ענטשטעהען פון די אפצאהלונגען, וואס די אונטערנעהמער וועלען צאהלען, וועט אין 1980 בעטרעפען 50 מיליארד דאלאר און וועט ערמעגליכען אויסצוצאהלען אונטערשטיצונגען ביז 85 דאלאר א חודש פאר אלע ארבייטער אין עלטער פון 65 יאהר.

א נייע ענגלישע אינערליכע הלוואה

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

,,ניוס־קראניקל" מעלדעט, אז די רעגירונג האט בדעה צו פערעפענטליכען א נייע אינערליכע הלוואה, וואס זאל געהען לויט איין ווערסיע אויס צולעבען דאס ווירטשאפטליכע לעבען, לויט א צווייטער ווערסיע אויף אויסצובויען די ענגלישע מיליטערישע כוחות.

דייטשער קריגס־מיניסטער אין שוועדען

שטאקהאלם, 10 (ספ. טעל.)

דא איז אנגעקומען דער דייטשער קריגס מיניסטער פאן בלאמבערג. גענעראל פאן בלאמבערג וועט בלייבען אין שוועדען א וואך צייט.

שעף פון די היטלעריסטישע שטורם־אפטיילונגען

אנגעקומען קיין דאנציג

דאנציג, 10 (טעלעפאניש)

היינט איז אנגעקומען קיין דאנציג דער שעף פון שטאב פון די נאציאנאלע סאציאליסטישע שטורם אפטיילונגען ליטצע.

געשטארבען סטאלינס געוו. פריוואטער סעקרעטאר

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

אין מאסקווע איז געשטארבען סטאלינס געוועזענער פערזענליכער סעקרעטאר, לעצטענס וויצע דירעקטאר פון מארקס און ענגעלס אינסטיטוט, אנ'אלטער באלשעוויק איוואן טאווסטוקא.

אלאקאל

פון 2 צימער און קוך

אויף פיעטריקאווער גאס צווישען זא־וואדזקא און שרומיעסקא, פארטער ווערט פון זאפארט געזוכט.

אפערטען אונטער ".N. T" אין אדמין. פון דער צייטונג. מעקלערס געווינשען

א נייע גזירה אויף יודען אין ליטע

פון ש. מיכעלסאן

אין די לעצטע פיר־פינף יאהר איז בולט געווארען די עקאנאמישע טענדענץ פון דער ליטווישער רעגירונג. יעדער איינער האט קלאר געזעהען. אז מען מיינט פשוט ארויסצושטויסען די יודען פון אלע זייערע עקאנאמישע פאזיציעס און דורכ־דעם צווינגען זיי ארויסצוואנדערען פון לאנד. אפיציעל האט מען עס אבער געלייקענט, פאר דער עפענטליכקייט האט מען דאס פיל וויניג מאסקירט, און מען האט דעם אלעמען געוואלט צוגעבען נאר אן־אלגעמיינעם כאראקטער, דאס זאל הייסען מען מיינט חס ושלום נישט נאר די יודען א רעה צו טאן, נאר מען מיינט דערמיט די טובה פון גאנצען לאנד, און בתוכם אויך די יודען. האט טאקע די רעגירונג אביסעל בושה געהאט און האט איהרע מעשים דורכגעפיהרט נישט דירעקט, מלוכה'שאפט ליך, נאר'י האט עס געלאזען אין די הענט פון די פערשידענע קאאפעראטיווען, געזעלשאפטען און אזוי ווייטער, און זי אליין איז טאקע געבליבען אין שאטען די דאזיגע קאאפעראטיווען און געזעלשאפטען האבען דאס בעדארפט דורכפיהרען די שיינע שטיקעל ארבייט. כלומרשט אהן דעם וויסען און צושטימונג פון דער רעגירונג און אפילו געגען איהר ווילען. די רעגירונגס־לייט, נישט אלע געוועהנליך זענען אפילו מכלומרשט פון צייט צו צייט ארויס מיט שיינע דרשות וועגען גלייכבערעכטיגונג פון אלע בירגער, פון גלייכע רעכט אין האנדעל און אינדוסטריע, אבער מ'האט געוואוסט, אז דאס איז נישט מעהר ווי אנ'אנשטעל, אז דאס איז נאר לפנים וועגען, כדי צו נארען די געזעלשאפט אין לאנד, און דערהויפט אין אויסלאנד. אין דער אמת'ן אבער איז די גאנצע קאאפעראציע פאליטיק אנגעפיהרט געווארען מיט דער שטילער הסכמה פון דער רעגירונג און מיט איהר פולער אונטערשטיצונג. האט דאך די רעגירונג בעפרייט אט די אלע קאאפעראטיווען פון כלערליי אפצאהלען, כדי זיי זאלען זיין ביכולת צו קאנקורירען מיט די יודישע אונטערנעמער; האט דאך די רעגירונג געגעבען די אלע דאזיגע קאאפעראטיווען גאר גרויסע און שוין צו גרויסע, קרעדיטען פון דער מלוכה קאסע, כדי זיי זאלען זיך קענען אויסשפרייטען און פונאנדערוואקסען; האט דאך די רעגירונג קרעדיטירט אפילו איינצעלנע פער זאנען מיט גאר גרויסע קרעדיטען, אבי זיי זאלען מיט פערשידענע מיטלען קאנקורירען מיט די יודען; און לסוף האט דאך די רעגירונג געמאכט זיך כלומרשט נישט וויסענדיג און דערלויבט פיהרען אנ'עפענטליכע אגיטאציע וועגען דעם, דאס ,,פרעמד נאציאנאלע" האבען פערכאפט דעם גאנצען האנדעל און אינדוסטריע אין זייער האנד, דאס די ,,פרעמדע" לעבען זיך א גוט און לייכט לעבען אויפ'ן חשבון פון די ליטווינער, דאס די ,,פרעמדע" זענען נאר אפנארער גנבים און עקספלואטארען, וועלכע בעראבעווען דעם ארימען ליטווינער, דאס מען מוז ראטעווען דאס פאטערלאנד, מען מוז שיצען דעם בע'עילטען ליטווינער, און אזוי ווייטער, ביז — קויפט נישט ביי ,,פרעמדע", קויפט נאר ביי די ,,אונזעריגע", טרייבט דורך די ,,שונאים פערפעסטיגט די ,,אייגענע", און אזוי ווייטער, נישט איינמאל און נישט צעהן מאל האט מען די געהעריגע קרייזען אויפמערקזאם געמאכט אויף דער דאזיגער געפעהרליכער דערשיינונג, — אבער אומזיסט! די דאזיגע שנאה צו די פרעמדע האט זיך גיכ־יהירט ווייטער אהן אויפהער, ביז וואנען זי איז אויך טאקע גאר גוט איינגעווארצעלט געווארען אין די הערצער און איז געווארען שוין א פעסטע לעבענס־שטייגער.

היינט צו טאג איז שוין אזא אגיטאציע כמעט ווי איבעריג. היינט בעדארף מען איהר שוין מעהר נישט האבען. די ליטווינער האבען זיך ארויסגעוויזען פאר פלייסיגע און פעהיגע שילער און האבען די תורה פון באיקאט זייער גוט איינגעלערנט און איינגעזאפט. און אין ליטע הערשט א פולער באיקאט געגען יודען, א באיקאט געגען יודישען דאקטאר ווי געגען יודישע קרעמער, געגען יודישען יוריסט ווי געגען יודישען בעל־מלאכה, א באיקאט אהן רעש און געפילדער, אבער א באיקאט אויף לעבען און טויט! די יודישע דאקטוירים האבען פערלוירען די גאנצע נישט יודישע פראקטיק, א יודישער יוריסט וועט פאר קיין פאל קיין נישט־יודישען משפט נישט בעקומען, מען מיידט אויס דעם יודישען קרעמער און מען לאזט אויס דעם יודישען האנדווערקער. קיין ליטווישע אונטערנעמונג וועט זיך נישט דערלויבען צו געבען פרנסה א יודישען עקספעדיטאר. א יודישען פערמיטלער און דאך גלייכען.

זענען טאקע די לעצטע פאר יאהר אונטערגעגאנגען נישט ווייניג יודישע פירמעס אין אלע צווייגען פון האנדעל און אינדוסטריע, און אין געוויסע צווייגען איז שוין אפילו קיין זכר פון קיין יודען נישטא. גייען טאקע הונדערטער און הונדערטער פון יודישע פרייע פראפעסיעס ארום ארבייטסלאז און פערגייען זיך אין דחקות און נויט. מאכען טאקע דורך יודישע בעלי מלאכות און ארבייטער א גרויזאמע צייט און גאר נישט וויניג פון זיי הונגערן פשוט, זיצען יודישע קרעמער אין זייערע קראמען און שטארבען פאר א גראשען לייזונג. און מכוח די יודישע קליין־הענדלער איז דאך שוין אפגערעדט. דאס זענען דאך נאר שא־טענס פון אמאל!

דער פראצעס פון ארויסשטויסען יודען גייט אבער זאך ווייטער, יעדער טאג ברענגט אונז אלץ נייע און נייע צרות. און נאך ערגער איז, וואס לעצטענס ווערט דאס געטון שוין נישט פריוואט אליין, כלומרשט נאר דורך דער געזעלשאפט, נאר טאקע פשוט און אפען דורך דער רעגירונג גאנץ אליין!

ס'פערשטעהט זיך, אז די רעגירונג טרעט נישט ארויס אפען געגען די יודען, זי גיט נישט ארויס קיין ספעציעלע גזירות געגען יודען. אבער די זאך ווערט דורכדעם נישט אנדערש. אפען צו פערשטעלט, — אבי טרעפען טרעפט דאס נאר דעם יודען, און טאקע נאר איהם אליין!

הייסען הייסט עס אפיציעל — די טובה פון לאנד. די רעגירונג בעמיהט זיך אויסצובעסערען דעם מסחר פון לאנד, די אינדוסטריע פון לאנד, און אפצו־היטען זיי פון פערשידענע פעלשונגען פערנאכלעסונ־גען, כדי איינצוהאלטען דורכדעם דעם אויסלאנדס־מארק און צו שיצען דעם כבוד פון דער ליטווישער אויסארבייטונג און ליטווישען האנדעל. צו דעם צוועק פיהרט די רעגירונג איין אין געוויסע ארטיקלען דעם אזוי גערופענעם ,,מאנאפאל", וועלכער ווערט איבער געגעבען אין ,,זיכערע הענט" און ווערט פון דער רע־גירונג קאנטראלירט, כדי איהם צו פערזארגען און צו פערזיכערן. אזוי האט די רעגירונג אין פאריגען יאהר מאנאפאליזירט דעם פלאקס־האנדעל, וועלכען זי האט איבערגעגעבען אין די הענד פון דער ליטווי־שער געזעלשאפט ,,ליעטוקיס" און א פאר אנדערע גרויס־עקספארטערען, צווישען זיי פון ,,יוצא" ווע־גען אויך צוויי יודען. אויסערליך קען מען, דוכט זיך, געגען דעם גאר נישט האבען. געוויס בעדארף די רעגירונג זארגען, אז אזא הויפט עקספארט ארטיקעל ווי פלאקס זאל טאקע זיין גוט אויפגעפאסט, געפלעגט געסארטירט און געשיקט ווערן, כדי מיר זאלן קענען קאנקורירען אויפן וועלט־מארק. דאס איז געוויס ריכ־טיג און גוט. דער פועל יוצא פון דעם אבער איז געווען, דאס אלע הונדערטע יודישע קלענערע און גרעסערע עקספארטערען און איינקויפער זענען גע־בליבען ארויסגעיאגט פון זייער בעשעפטיגונג, מיט וועלכער זיי האבען זיך פערנומען לאנגע יאהרען, און זיי האבען פערלוירען דעם איינציגען שטיקעל ברויט!

איצט פראיעקטירט די רעגירונג א צווייטען מא־נאפאל, דער מאנאפאל פון תבואות איינקויף, און זי האט דערביי אין זינען נאר א פאר גרויסע פירמעס און טאקע נישט יודישע, וועלכע וועלען קענען איינ־ציג אליין זיך בעשעפטיגען מיטן איינקויף פון תבו־אה, הן פארן אינערליכען געברויך און הן פארן אויס לענדישען עקספארט. דער מאנאפאל, אויב ער זאל באמת פערווירקליכט ווערען, דראהט מיט אונטער־גאנג פון צעהנדליגער טויזענדער יודישע נפשות אין ליטע, וועלכע ציהען זייער שטיקעל חיונה נאר פון דעם תבואה־האנדעל אליין, און וועלכע וועלען מאר־גען זיין פשוט אויסגעשטעלט אויף הונגער־טויט.

דער צוזאמענפאהר פון די תבואה־הענדלער, וועלכער איז נישט לאנג פארגעקומען, האט קלאר און דייטליך אויפגעקלערט די גרויסע פערדינסטען פון די דאזיגע טויזענדער ענערגישע, פלייסיגע, עלאסטישע אונטערנעהמער פארן ליטווישען האנדעל פון תבואה. ער האט ווייטער קלאר און דייטליך אנגעוויזען די גרויסע סכנה, וועלכע עס שטעקט אין דער מאנאפאל סיסטעם פארן תבואה־האנדעל בכלל. עס איז אלץ אזוי קלאר און דייטליך, אז עס דוכט זיך אייך, דאס עס איז גאר נישטא וואס צו צווייפלען, דאס מן הסתם וועט דער געזעץ דאך געוויס נישט אנגע־נומען ווערען, אז עס וועט אלץ בלייבען ביים אל־טען. די זאך איז, לײדער, אבער נישט אזוי. וואהר־שיינליך, גיט עס נאך אויך אנדערע פערבארגענע מאטיווען, אויסער די דאזיגע ריין עקאנאמישע און געשעפטליכע, וועלכע זענען נאך קרעפטיגער און וויכטיגער ווי די דאזיגע, און יענע מאטיווען דיק־טירט דאס, אז וואס עס זאל נישט זיין — דער מא־נאפאל מוז איינגעפיהרט ווערען!

אומזיסט האבען זיך די פינף טויזענד קליינע תבואה סוחרים געווענדעט מיט א מעמאראנדום צו דער רעגירונג, אין וועלכען זיי ווייזען אזוי איבער־צייגענד אויף די גאנצע שעדליכקייט פון דעם גע־פלאנטען מאנאפאל; אין וועלכען זיי מאלען מיט הארצרייסענדע ווערטער די סכנה פון אונטערגאנג, וועלכע עס דראהט זיי פון איהם, און אין וועלכען זיי אפעלירען אין נאמען פון יושר און גערעכטיגקייט, אז מען זאל אומזיסט נישט אומברענגען פינף טויזענד פאמיליעס פון לאיאלע, ארבייטענדיגע בירגער, וועלכע טראגען אלע לאסטען פון דער מדינה און ערפילען ארענטליך אלע זייערע בירגער־התחייבות'ן. גאלדענע ווערטער אנגעזאפט מיט טרעהרען און פיין, וועלכע בעדארפען געוויס אלע־מען איבערצייגען, וועלכע בעדארפען אלעמען ריה־רען און בעוועגען....

אבער וואס העלפט דאס אלץ, ווען מען בעדארף דורכפיהרען א געוויסע ריכטליניע, ווען מען גלויבט כלומרשט צו דערפילען א היילינגן נאציאנאלען חוב. ,,מען מוז אלץ פאר ליטוויניזירען, מען מוז אלץ ארויסנעהמען פון די הענט פון די ,,פרעמדע נאציאנאלע" און איבערגעבען אין די ,,אייגענע" — און ביי אזא היילינגען געבאט, וואס פאר א בעדייט האט דאס לעבען פון עטליכע צעהנדליג טויזענד אידליקעם!? סוף סוף זענען זיי דאך נישט מעהר ווי ,,זשידאי"!!

און אזוי ארום שטייען מיר ערב א נייע גזירה אין ליטע, וועלכע וועט רואינירען טויזענטער יודי־שע פאמיליעס און וועט נאך פיל מעהר פערגרעסערן די אזוי שוין אויך גענוג גרויסע, שרעקליכע נויט פון ליטווישען יודענטום. און פון וואנען זאלען מיר דערווארטען הילף, בשעת אינערליך זענען מיר אזוי דעזארגאניזירט, ארגאניזאציאנעל - דעמאראליזירט און פון דרויסען האט מען אהן אונז, קליינעם פערלאזענעם יודישען קבוץ, אינגאנצען פערגעסען!?

ווער וועט זיך אן אונז דערמאהנען? ווער וועט זיך פאר אונז זארגען? — איין גאט ווייס!... יט"א)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דער דעצידירענדער מאמענט אין די וואהלען

וועלען זיין די פערזאמלונגען פון די וואהל-קאלעגיעס

פערזאמלונגען פון די וואהל-קאלעגיעס

די פארזיצערס פון די קרייז-וואהל-קאמיסיעס האבען שוין בעשטעטיגט די וואהלען פון די דעלעגאטען אין די קרייז-וואהל-קאלעגיעס. די קרייז-קאמיסיעס האבען עהערנעכטען מיטגעטיילט דעם ה' וואיעוואדע און די קרייז-וואהל-קאמיסארען, אז דער צוזאמענשטעל פון די וואהל-קאלעגיעס זענען דעפיניטיוו פעסטגעשטעלט געווארען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען עהערנעכטען די קרייז-וואהל קאמיסארען אינזש. וואיעוואדזקי (15 קרייז) אדוו. ביליק (16 קרייז) און פר. וואשקעוויטש (17 קרייז) בעשטימט אויף מיטוואך דעם 14 ד. ח. די פערזאמלונגען פון די וואהל-קאלעגיעס.

די פערזאמלונג פון קאלעגיום פאר'ן 15-טען קרייז וועט פארקומען היינטיגען מיטוואך 7 אין אווענד אין זאל פון שטאט-ראט, אנטיילנעהמען וועלען 126 וואהל-מענער, דעם פארזיץ וועט פיהרען דער וואהל-קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי.

די וואהל-פערזאמלונג פון 16-טען קרייז וועט אויך פארקומען מיטוואך 7 אין אווענד אין זאל פון די פייערלעשער, 11 ליסטאפאד ביים אנטייל פון 121 וואהלמענער. דעם פארזיץ וועט פיהרען אדוו. ביליק.

די פערזאמלונג פון 17 קרייז וועט פארקומען מיטוואך 7 אזייגער אין אווענד אין זאל פון די פייערלעשער, שענקעוויטשא 54. ס'וועלען אנטייל נעמען 114 דעלעגאטען. דעם פארזיץ וועט פיקרען ה' פר. וואשקעוויטש.

דער וויכטיגסטער מאמענט

מיר דערנעהנטערן זיך אזוי ארום צום וויכטיגסטען מאמענט פון די וואהלען ווען דעם 14 ד. ח. וועלען די וואהל-פערזאמלונגען ארויסרוקען קאנדידאטען אויף סיים-דעפוטאטען, יעדער דעלעגאט האט דאס רעכט פארצולעגען קאנדידאטען אויף סיים-דעפוטאטען. ארויסגעשטעלט ווערען אויפ'ן צעטעל וועלען אבער נאר די קאנדידאטען, וועלכע האבען בעקומען לכל-הפחות 25 פראצענט שטימען פון די וואהל-קאלעגיעס. די וועלכע וועלען די צאהל שטימען נישט האבען, וועלען באלד אוועקפאלען און וועלען נישט קענען קאנדידירען

קאנטראל פון די וועהלער - רשימות

נאך 4 טעג וועלען די וועהלער-רשימות זיין אויסגעלעגט אין די וואהל-ביורא'ן פון 4 ביז 9 אווענד, כדי יעדער וועהלער זאל קענען נאכקאנטראלירען צי זיין נאמען געפינט זיך אין די וועהלער-רשימות. אין פאל פון א טעות אדער פערזעהן דארף אויפ'ן ארט צונויפגעשטעלט ווערען א פראטאקאל.

ענדערונגען אין די קאנדידאטען אויף דעפוטאטען

ביז דעם 14 ד ח. ווען ס'וועלען פארקומען די פערזאמלונגען פון די וואל-קאלעגיעס, וועלכע וועלען ארויסרוקען קאנדידאטען אויף דעפוטאטען, וועלען נאך פארקומען פיל ענדערונגען.

די לאגע זעהט היינט פאר אויף פאלגענדען אופן: אין 15-טען קרייז ווערען דעסיגנירט דורך דער גרופע, וועלכע וועט האבען די מעהרהייט אין די וואהל-פערזאמלונגען די ה"ה אלגאיער, מינצבערג, פידלער און פאנאנאווסקי.

אין 16-טען קרייז ד"ר טאמאשעווסקי, וואזאורסקי, הייוואסקי און קאפטשינסקי.

די סענסאציע איז אין 17-טען קרייז, וואו עס ווערט ארויסגעשטעלט די קאנדידאטור פון אנטאני פורטאל, דער געוועזענער סאציאליסטישער מאגיסטראט-לאווניק (פ. פ. ס) צי ה' פורטאל וועט אננעהמען די קאנדידאטור איז נאך נישט בעקאנט. א חוץ דעם וועט קאנדידאטירען אין 17-טען קרייז דער געוו. דעפ. לודוויק וואשקעוויטש.

צוליב די שארפע קרעדיט-בעגרענצונגען

זיך פולשטענדיג אפגעשטעלט די פראדוקציע פון האנד-סוויטערס

(אג) ווי בעקאנט האט זיך די פראדוקציע פון סוויטערס אין לאדז ענטוויקעלט אויף א גרויסען מאסשטאב. דערביי דארף בעמערקט ווערען אז עס ווערען פראדוצירט סוויטערס סיי אויף מאשינען, סיי אויף דער האנד. די האנד-פראדוקציע איז אין לאדז א ריזיגע און איז 50 מאל אזוי גרויס ווי די מאשין-פראדוקציע. די האנד-פראדוקציע טראגט דאס דוב דעם כאראקטער פון הויז-אינדוסטריע, וואס בעשעפטיגט א פערהעלטניסמעסיג גרויסע צאל ארבייטסלאזע. דערביי איז כאראקטעריסטיש, אז די האנד-פראדוקציע האט זיך געקענט אזוי ענטוויקלען צוליב דעם, וואס די פרייזען זענען געווען בעדייטענד בילינגער ווי די סוויטערס פון דער מאשין-פראדוקציע.

אין די לעצטע טעג האט זיך אבער די לאגע אין דער פראדוקציע פון האנד-סוויטערס זעהר פערערגערט. עס געהט אין דעם, וואס די פראדוצענטען פון וואל פאר דער פראדוקציע פון סוויטערס האבען זעהר פערשארפט די קרעדיט - בעדינגונגען.. ביז איצט האבען די פראדוצענטען פון סוויטערס, סיי אויף האנד, סיי אויף דער מאשין בעקומען וואל אויף דריי חדשים'דיגע וועקסלען. איצט האבען סיי די פראדוצענטען פון וואל, סיי די הורטאווניקעס, בעשלאסען צו ערטיילען וועקסעל-קרעדיט נאר די פראדוצענטען, וואס ארבייטען אויף מאשינען. די האנד-פראדוצענטען קענען בעקומען וואל נאר פאר מזומן.

אלס רעזולטאט דערפון איז פולשטענדיג אפגעשטעלט געווארען די האנד-פראדוקציע פון סוויטערס עס דארף בעטאנט ווערען, אז די האנד-פראדוצענטען האבען נישט קיין שום אומזיץ-קאפיטאלען און בעקומענדיג דעקונג נאר טיילוויז אין מזומן פאר זייערע סחורות קענען זיי בשום אופן נישט אננעהמען די קרעדיט - בעדינגונגען פון די וואל-ליפעראנטען.

2-שעהדיגער פראטעסט-שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

ווי בעקאנט האבען זיך די סעזאן-ארבייטער געווענדעט צום פרעזידענט גלאזעק, אז אלע ארבייטער זאלען בעקומען פולע 6 טעג ארבייט א וואך.

דער פרעזידענט איזאין דעם פרט נאכגעקומען נאר די קאנאליזאציע- און וואסערלייטונגס - ארבייטער, דאגעגען איז נישט איינגעפירט געווארען די פולע ארבייטס-וואך אין דער פלאנטאציע- און בוי-אפטיילונג.

דער פרעזידענט איז אין דעם פרט נאכגעקומען די פארערונג, אז ארבייטער וואס וואוינען ווייטער ווי 4 קילאמעטער פון ארבייטס-פלאץ זאלען בעקומען בחנם'דיגע טראמוואי-בילעטען.

צוליב דעם זענען נעכטען אויף די שטאטישע ארבייטען פארגעקומען פערזאמלונגען, אויף וועלכע ס'איז בעשלאסען געווארען אלס פראטעסט צו פערשטרייקען. דער פראטעסט-שטרייק האט פריטאג געדויערט 2 שעה.

א דעלעגאציע פון די קלאסען-פעראיינען איז אוועק אין מאגיסטראט, כדי מיט דעם פרעזידענט נאכאמאל איבערצורעדען וועגען די פאסטולאטען פון די ארבייטער.

צוליב דעם, וואס דער פרעזידענט איז נישט געווען אנוועזענד אין מאגיסטראט, איז די קאנפערענץ אפגעלעגט געווארען. נאך פריטאג האבען די ארבייטער בעקומען טראמוואי-בילעטען. דאגעגען וועגען א גאנצע וואך פאר אלע סעזאן-ארבייטער וועט בעזונדערס קאנפערירט ווערען.

גרויסער צוזאמענפאהר אין דער הויפט-שטאט אריין

קומט פאר פון 14. ביז'ן 16. אויגוסט

מיט יעדען טאג וואקסט אינגאנצען לאנד דער אינטערעס מיט דער ידיעה וועגען דעם גרויסען צוזאמענפאהר פון גאנץ פוילען קיין ווארשא.

ס'איז אויך נישט קיין וואונדער, ווייל דער הויפט-בעל-הבית פון דעם דאזיגען צוזאמענפאהר — דער ווארשאווער פערבאנד צו פראפאגירען די טוריסטיק — האט פעראייניגט צו דער גרויסער אטראקציע-קראפט, וועלכע ס'האט אונזער הערליכע הויפט-שטאט. נאך פיל אנדערע סענסאציעס.

קודם-כל וועט מען אויף דער צוריקרייזע בעקומען 80 פראצענט הנחה אויף דער באהן, ווייטער וועט דער טוריסט דורך די דריי טעג (14, 15 און 16 אויגוסט), האבענדיג אן'אנטיילנעהמער-קארטע בעקומען 40 ביז 80 פראצענט הנחה אין מוזעען, טעאטער, קאבארעטען, ווישטשיגעס, און אפילו אויף די ווייסעל-שיפען, טראמוואיען א. א. וו.

קומענדיג קיין ווארשא אויפ'ן הויפט-באהן-הויף, דארף מען זיך מעלדען צום קיאסק פון פערבאנד פון טוריסטישער פראפאגאנדע און ווייזענדיג די אנטיילנעהמער-קארטע (צו בעקומען פאר 2 זל. 20 גר. אין „ארביס און וואגאן-לי") וואו מען וועט בעקומען אינפארמאציעס וועגען פרייע צימערען אין האטעל און פריוואט-הייזער ווי אויך א פראגראם פון דריי טעג ווײלען אין ווארשא.

דאס בעזוכען פערשידענע זעהענסווירדיגקייט וועט פארקומען גרופענווייז אונטער דער אנפיהרונג פון קוואליפיצירטע וועג-ווייזער פון פערבאנד פון טוריסטישער פראפאגאנדע.

די ערשטע געלעגענהייט פון אלזייטיגען בעקענען די הויפט-שטאט און זיך ווײלען אין איהר מיט ביליגע קאסטען האט אויפגערודערט די שטעט און שטעטלעך. אזוי אז אין פיל ערטער האבען שוין פערפעהלט אנטייל-נעהמער-קארטען וואס בעווייזט, אז יעדער פראקטישע איניציאטיוו ווערט אונטערשטיצט דורך דעם פוילישען טוריסט.

פאר בעליידיגען א פרוי

בעקומען א יאהר טורמע

אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס וועגען רכילות, אין וועלכען דער רכילותניק האט בעקומען א זעהר הארבע שטראף. א געוויסער פלעשאק איז אנגעקלאגט געווארען דער פאר, אז ער האט בערעדט זיין שכנ'טע שוויסקא. אז זי פיהרט זיך נישט מאראליש און געהערט אויף ביינאכט מאנספערשוינען, שוויסקא האט איהר שכן פערקלאגט אין געריכט, ברענגענדיג א צייגניש פון א דאקטאר, אז זי איז א צנועה...

דער פראצעס איז בעטראכט געווארען ביי פערמאכטע טירען, פלעשאק איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

זעלבסטמארדען

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג אויף פאביאניצער שאסיי 35 האט זיך געפרובט דאס לעבען צו נעהמען דורך אויסטרינקען א גרויסע דאזע פארמאלין דער 25-יעהריגער סטעפאן שוטקא אין א גסיסה-צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ביי דער טראמוואי-סטאציע אויפ'ן באלוטער מארק האט אויסגעטרונקען א פלעשעל יאדינע מיט'ן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמארד דער 24-יעהריגער אנטאני מיכאלאק, ער איז אפגעפיהרט געווארען אין שטאטישען זאמעלפונקט.

Dla wygody P. T. Klientów został otwarty w Łodzi, przy **ul. 11 LISTOPADA № 12**

SKLEP DETALICZNEJ SPRZEDAŻY FABRYKI CZEKOLADY i CUKRÓW

KAROL GOSTOMSKI

Jako specjalność poleca mieszankę deserową.

וועגען נאמינירען א צווייטען

וויצע-פרעזידענט

און בעשטימען דעם שטאטישען ביראט

(א) פון מאסגעבענדע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אז אין איגערן-מיניסטעריום איז ארום-גערעדט געווארען די פראגע פון נאמינירען א צווייטען וויצע-פרעזידענט פאר לאדז און דאס בעשטימען א ביראט פון 24 ראטמענער.

אין דער דאזיגער פראגע האט געוויילט אין ווארשא דער פרעזידענט אינזש. גלאזעק. ווי מען שמועסט זאל דער ענין ענטגילטיג ערלעדיגט ווערען, מארגען מאנטאג.

זונטאג,
11
י'
מנחם אב תרצה

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.12

זון-אונטערגאנג 7.09

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1917

(א) דעם 1-טען סעפטעמבער הויבט זיך אן די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1917, די רעגיסטראציע וועט געפיהרט ווערען לויט די קאמיסאריאטען און א"ב דורך דעם מיליטער-ביורא ביי דער שטאט-פערוואלטונג, פיעטריקאווער 165.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער רעגיסטראציע דארפען זיך די פעראינטערעסירטע פערזעהען מיט די ענטשפרעכענדע דאקומענטען ווי: א פאס, מעטריקע, שול-צייגנישען, פאך-צייגנישען אא"וו.

יעדער מוז געטרוי אפהיטען דעם טערמין פון דער רעגיסטראציע, פאר פערשפעטיגען דראהט א שטראף ביז 3000 זלאטעס אדער 3 חדשים ארעסט.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 16-טען ה. ח., וועט אין לאקאל אויף פיעטרקאווער 165 אנהויבען צו אמטירען א ספעציעלע צוגאב - פאבאר-קאמיסיע פון 1-טען שטאטישען פ. ק. או.

צו דער קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען אלע רעקרוטען פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך, זיינער צייט נישט צוגעשטעלט צו דער פאבאר-קאמיסיע און האבען נאך ביז היינט נישט רעגולירט זייערע מיליטערישע בעציהונגען, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען ,ווי אויך די, וועלכע האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורידען פאלגענדע אפטייקען:

לייגוועבער (פריוהיים-פלאץ 2), הארטמאן (מלינארסקא 1), דאניעלעצקי, (פיעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל גאס 32), צימער (וואולטשאנסקא 37), וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

די פאגאטאוויע אין טעטיג

817 פאלען אין חודש יולי

(א) אין חודש יולי האט די שטאטישע פאגאטאוויע ערטיילט הילף אין 817 פאלען — 389 מאל איז די קארעטקע ארויסגעפאהרען אין דער שטאט און 428 פאלען איז ערטיילט געווארן הילף אין אמבולאטאריום. הילף איז געגעבען 369 מענער, 329 פרויען און 119 קינדער ביז 15 יאהר. אין 220 פאלען זענען די קרבנות אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

אין פערלויף פון דער צייט איז די פאגאטאוויע ארויסגערופען געווארען צו 28 זעלבסטמארדען: 19 פערסוכונגען, 2 איבערשניידען זיך די אדערען, 4 אויפהענגען.

אונטער די רעדער פון א וואגען

(א) אויף מארישינער 20 איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון א וואגען דער 25-יעהריגער אלבערט נייבערג פון זגערושער 39. נויבערג האט צובראכען א האנד און פערוואונדעט געווארען אין גאנצען קערפער, דער פערוואונדעטער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל פון דער קראנקען - קאסע. דער טוהרמאן זיגמונט נאוואק איז צוגעצויגען געווארן צו פעראנטווארטליכקייט.

פון ארץ-ישראל-אמט

ה' צעדערבוים יחזקאל ש. דארף זיך באלד מעלדען אין פאלעסטינא-אמט (שרודמייסקא 29) פון 10 ביז 1 פארמ. אין אנגעלעגענהייט פון זיין עליה קיין ארץ-ישראל.

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07

יעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.

זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען

לאדז. בזשעזשין און אזארקאוו שטרייקען
אפגעשטעלט די גאנצע פראדוקציע פון מענער־קאנפעקציע

(אג) צוליב א רייע נישט פינקטליכע אינפאר־מאציעס וועגן די קאנפליקטען אין דער לאדזער קאנפעקציע ־ אינדוסטריע, האבען מיר זיך געווענדעט צו די קרייזען פון די כאלופניקעס, ווי אויך פון די געזעלען, וואו מען האט אונז אינפארמירט וועגען די אמת'ע סיבות פון קאנפליקט. לויט דער מיינונג פון אונזערע אינפארמאטארן איז דער איצטיגער שטרייק פון די מענער־געזעלען געווענדעט פארמעל געגען די כאלופניקעס, פאקטיש אבער געגען די קאנ־פעקציאנערן. די ארבייט געט אין דער ריכטונג צוצו־ציהען צום שטרייק אויך די מייסטערס כאלופניקעס. עס האנדעלט זיך אין דעם, אז די איצטיגע אונ־נארמאלע בעדינגונגען, אין וועלכע עס ארבייטען די געזעלען, איז א רעזולטאט פון די נידריגע לויגען, וואס עס בעקומען די כאלופניקעס פון קאנפעקציא־נערן. די געזעלען האבען ארויסגעשטעלט פאל־גענדע פאדערונגען: 1) 8־שעה'דיגען ארבייטס־טאג (ביז איצט 11 שעה), 2) פעסטשטעלען א לוין־טא־ריף. עס האנדעלט זיך וועגן רעגולירען צוויי פרא־גען און נעמליך וועגן ענדערן דעם ביז איצטיגען טיגען סיסטעם פון אינדיווידועלע לויהנען אין יעדען ווארשטאט אנדערע, ווי אויך אין העכערן די שכירות. 3) צונעמען געזעלען נאר דורכ'ן פעראיין.

עס דארף בעטאנט ווערען, אז אין איצטיגען מאמענט זענען די מעגליכקייטען צו רעאליזירען די דאזיגע פאדערונגען גרעסערע, ווייל אין די לעצטע טעג זענען צוגעשטאנען צום־שטרייק בזשעזשין און אזארקאוו אזוי, אז איצטיגען מאמענט איז די גאנצע פראדוקציע פון מענער ־ קאנפעקציע אפגעשטעלט געווארען.

פאר צוהאקען די זאכען אין די אויגען פון קאמארניק
פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע

(א) נעכטען איז אין שטאטישען געריכט פארגע־קומען דער פראצעס נעגען דעם 58־יעהריגען יעקב וואסערמאן (וויסאקא 17). וואסערמאן האט געפיהרט א גרעסער מאנופאקטור ־ געשעפט און האט געזאלט צושטעלען סחורה א געוויסען דוד טייטעלבוים פון ווארשא. וואסערמאן האט פערנומען עטליכע טוי־זענד זל., אבער קיין סחורה האט ער נישט צוגע־שטעלט. וואסערמאן האט אויף דער דאזיגער סומע נעגעבען וועקסלען, וועלכע זענען פראטעסטירט גע־ווארען, טייטעלבוים האט געשיקט דעם קאמארניק אבער וואסערמאן האט בעהאלטען די זאכען, דער־פאר איז ער שוין איינמאל פערמשפט געווארען דורכן געריכט. טייטעלבוים האט דאס צווייטע מאל גע־מאכט אנ'עקזעקוציע אויף וואסערמאנ'ס זאכען, וואסערמאן האט זיי אבער צוהאקט אין די אויגען פון קאמארניק. דערפאר איז ער צוגעצויגען געווא־רען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט און פער־משפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

—=—

הײנט — דער ווינער „הכח“ אין לאדז

דער רוהם פון יודישען ספארט דער ווינער הכח פערמעסט זיך היינט מיט דער מאנשאפט פון ל.ק.ס., וועלכער וועט ארויסשטעלען דעם שטארקסטען ־ ליגע ־ צוזאמענשטעל, דער דאזיגער מעטש וועט געבען גרויס עמאציע די צושויער און וועט זיין א שטארקע פראפאגאנדע פאר דער יו־דישער יוגענד, דער מעטש קומט פאר היינט אויפ'ן ספארט־פלאץ פון ל.ק.ס., דער יודישער עולם וועט זיך היינט צאהלרייך שטעלען כדי צו בעגריסען דעם ווינער „הכח“.

צילען און אויפגאבען פון דער נייער ציוניס. ארגאניזאציע

מארגען, מאנטאג קומט פאר אין זאל פון פילהארמאניע א פארלעזונג פון ד״ר ר. שעכטמאן, וועגען די „צילען און אויפגאבען פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע“. די פארלעזונג שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען צום ערשטען קאנגרעס פון דער נ.צ. א.

א געשלעג צווישען שיכורים

(א) אויף עק נאווראט און דאוובארטשיקוב איז פארגעקומען א בלוטיגע אוואנטורע צווישען שיכורים, נאכ'ן געשלעג איז געבליבען ליגען מיט א צובראכענעם שארבען דער 32־יעהריגער וולא־דיסלאוו וואווזשאנעק.

וואווזשאנעק איז אין א שווערען צושטאנד אפגע־פיהרט געווארען אין שפיטאל, די רוצחים זענען ענטלאפען.

בײ מענשען, וואס ליידען אויף מאגען קישקעס און שלעכטע שטאף־וועקסלונג

דערוועקט דאס בענוצען דאס נאטירליכע ביטערוואסער Franciszka Józefa א ריכטיגע פונקציאנירונג פון די פערדייאונגס־ארגאנען, מרעגט דעקטוירים. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און פקלאר־אפטעקנס.

„ארץ־ישראל און דער נאהענטער מזרח“

עס איז ערשינען דער נומער 7 (35) פון חודש־זשורנאל „ארץ־ישראל און דער נאהענטער מזרח“, ארגאן פון דער פויליש־ארץ־ישראל'דיגער האנדעלס־קאמער, מיט א רייכען אינפארמאטיווען אינהאלט און פאלגענדע ארטיקלען: דער אויסען־האנדעל פון ארץ־ישראל מיט א ספעציעלער בע־ריקזיכטיגונג פון די פויליש־ארץ־ישראל'דיגע האנ־דעלס־בעציהונגען — פ. וואסערמאן, די ציטרוס־אינדוסטריע אין ארץ־ישראל — ד״ר א. מאשקע, די פאסט און טעלעגראף־קאמוניקאציע אין ארץ־ישראל — ד״ר אינזש. ה. יאקובאוויטש „וועגען די קליינע באנקען אין ארץ־ישראל, אימפארט פון שפייז־ארטיקלען קיין ארץ־ישראל, די ענט־וויקלונג פון דער קאאפעראטיוו „תנובה“, מעטאל־אויסארבייטונגען אויפ'ן ארץ־ישראל'דיגען מארק, די ווירטשאפטליכע סיטואציע פון סיריען, די ווירט־שאפטליכע סיטואציע פון איראק, די ווירטשאפט־ליכע סיטואציע פון טערקיי, די אינדוסטריאליזאציע פון טערקיי, דער פרעסע־איבערזיכט — פ. וו. קאמוניקאטען פון דער פויליש־ארץ־ישראל'דיגער האנדעלס־קאמער.

דער נומער ענטהאלט אויך א רייכע כראניק פון ארץ־ישראל, טראנסיארדאניען, סיריען, עגיפ־טען, איראק, טערקיי, צאל און טראנספארט־ענינים ווי אויך סטאטיסטישע טאבעלען וועגען האנדעל פון פוילען מיט'ן נאהענטען מזרח, וועגען האנדעל פון פוילען מיט ארץ־ישראל, וועגען די פרייזען פון שפייז־ארטיקלען אין ארץ־ישראל, די אויס־האלטונגס־קאסטען אין ארץ־ישראל, ווי אויך די בעפעלקערונגס־בעוועגונג אין א״י.

הויז־בעזיצער ביים פרעזידענט גלאזעק

א דעלעגאציע פון הויז ־ בעזיצער פעראיין (פיעטרקאווער 10) אין די פערזאנען פון די ה״ה ביאלער און שטיינשניידער, האט בעזוכט דעם שטאט־פרעזידענט, פארשטעלענדיג איהם א רייה פראבלעמען פון די הויז־בעזיצער.

צווישען אנדערע, איז אויך בעריהרט געווא־רען די פראגע פון דירה־געלד, פאר לאקאלען וועל־כע זענען פערנומען צום געברויך פון דער שטאט־פערוואלטונג, וואס איז לעצטענס שטארק פערקלע־נערט געווארען דורך דער ווירטשאפטליכער אפטיי־לונג ביים מאגיסטראט. די דערמאהנטע פערקלע־נערונג פון דירה־געלד, פערקלענערט אבער דעם צוזאמענשטעל פון פריוואט־געביידעס פאר'ן שטאטישען געברויך (ווי שולען, אונ ד. גל.), ווען די ווירט־שאפטליכע אפטיילונג ביים מאגיסטראט זאל פער־גרעסערען דאס דירה־געלד פון די דערמאהנטע לאקאלען, וואלט זיך אויך פערגרעסערט די פריוואט איניציאטיוו צו בויען געביידעס פאר שטאטישע געברויכען.

דער ה׳ פרעזידענט האט זיך פעראינטערעסירט מיט דעם ענין און געבעטען איהם פארצושטעלען א גענויערע קאלקולאציע פון דירה־געלד, און האט אויך פערשפראכען דער דעלעגאציע זיך צו בעקענען מיט דעם ענין.

פיגולקעס קאווענא
CAUVIN'A
מיט אויסשליסליכע בעוואוקס ־ בעשטאנד־טיילען זענען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפפיהרונגס־מיטעל.
פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

ראדיא־פראגראם

זונטאג דעם 11 אויגוסט 1935

8.30 — מארגען־תפילה. 833. — לאנדווירט־שאפטליכע צייטונג. 8.45 — אפעל צו גימנאסטיק. 8.48 — גימנאסטיק. 9.02 — פליטען. 9.05 — ספארט־טוריסטישער שמועס. 9.10 — מארגען־ידי־עות פון די צייטונגען. 9.20 — טראנסמיסיע פון די פייערליכקייטען פון „יום־טוב פון די בערג“ אין זא־קאפאנע. 11 — ראדיא־פראגראם פון היינטיגען טאג' 11.05 קאנצערט פון קליינעם ראדיא־ארקעס־טער. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — מארגען־קאנצערט. 1 — פאנטאזיע ־ טעאטער. 1.20 — פארטזעצונג פון מארגען־קאנצערט. 2 — וואונש־קאנצערט. 4 — סאליסטען־קאנצערט. 4.45 — פאר־לעזונג וועגען רעפארטאזש און דער ליטעראטור“. 5 — קאנצערט פאר זודער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6 — טראנסמיסיע פון לאנער פון דער ים־ליגע אין נאראטש. 6.15 — אביסעל הומאר. 6.30— גאנץ פוילען זינגט, טראנסמיסיע פון זאקאפאנע. 6.45 — אויף דער לאטווישער גרעניץ, רעפארטאזש פון אנטאני גאלוביעוו. 7 — פראגראם אויפ'ן מאר־גענדיגען טאג. 7.10 — רעקלאמע־קאנצערט. 7.25 פליטען. 7.50 — „אין א פאליציייאישען אויטא אין טשיקאגא“ (פעליעטאן). 8 — פראגמענט פון „בערג יום־טוב“. 8.45 אויסצוגען פון יוזעף פילסודסקי'ס שריפטען. 8.50 — אווענד־צייטונג. 9 — פאנטאזיע שטיקער (שומאן). 9.30 — אויף דער פרייליכער לעמבערגער כוואליע. 10 — ספארט־ידיעות פון פוי־לען. 19.20 — לאקאלע ספארט־ידיעות. 10.30 קאנ־צערט פון פלאט־ארקעסטער. 11 — מעטעאראלאגי־שער קאמוניקאט. 11.05 טאנץ־מוזיק.

היינט געזעגנונגס־פארשטע־לונגען פון „יונג־טעאטער“

היינט געזעגענט זיך „יונג־טעאטער“ מיט לאדז, וואו ס'האט זיך דערווארבען אזוי פיל סימפאטיע און אנערקענונג.

אלע, וואס זענען געווען אויף „באסטאן“ און „טרופע טאנענצאפ“ שטרייכען אונטער דעם הויכען קינסטלערישען ניווא פון די אויפפיהרונגען און זייער אריגינאליטעט.

היינט נאכמיטאג פאר די, וואס האבען נאך נישט געזעהען די סאקא־וואנצעטי־טראגעדיע, צום לעצטען מאל „באסטאן“.

אין אווענד די געזעגנונגס־פארשטעלונג פון דעם פרייליכען פעקטאקל א. נ. „טרופע פאנעני־צאפ“. די אייגענארטיגע אויפפיהרונג פערמאגט אהן א צאהל קאמישע סיטואציעס, הומאר, האר־ציגע מאטיוועו און טענץ.

אלע אנהענגער פון אינטערעסאנטע פאר־שטעלונגען דארפען קומען אויף די 2 לעצטע פאר־שטעלונגען פון „יונג־טעאטער“ פאר זיין אפפאהרען קיין ווארשא.

קאנצערט פון משה קוסעוויצקי אין העלענאוו

נאך דעם רוהמפולען ערפאלג אין ארץ־ישראל איז דער וועלט־בעריהמטער אויבער־קאנטאר משה קוסעוויצקי צוריקגעקומען נאך פוילען און וועט אויפטרעטען מיט א איינציגען קאנצערט היינטיגען מיטוואך אין פארק העלענאוו. אין א פולשטענדיג נייעם פראגראם.

פארק „העלענאוו“
טעלעפאן 209-32

מיטוואך, ד. 14 סעפטעמבער (אנהויב שפרינגבכ)
פינקטליך 9 אווענד
נאך דעם טריומפאלען טורנעע אין ארץ־ישראל

איינציגער קאנצערט פון וועלט־בעריהמטען אויבערקאנטאר פון ווארשעווער סינאגאגע
משה קוסעוויצקי
אין א פולשטענדיג נייעם פראגראם פון תפלות, פאלקס און ארץ־ישראל ־ לידער, אויך אפערן ־ אריעס.
ביים קלאוויר: פר. ליכטערמאן־דאווידאוויטש.
איינגאנג אין גארטען שוין פון 2 א זייגער נאכמיטאג.
פון 5 א זייגער נאכמיטאג קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער, דיר. ס. פיעטרושקא.
בילעטען צום פרייז פון 1,09 זל. אויך צו 2,20 זל. פאר ספעציעלע זיץ־פלעצער צו בעקומען אין דער טערקישער קאנדיטאריי פיעטריקאווער 12 און אין דער קאסע פון פארק „העלענאוו“.

געוו. קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי
וועט בעשטימט ווערען אלס דירעקטאר פון דער קאנאליזאציע און וואסערלייטונג

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דעם געוועזע־נעם רעגירונגס־קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי פאר־געלעגט ווערען דער אמט פון דירעקטאר פון קא־נאליזאציע און וואסער־לייטונג אין לאדז. ווי בע־קאנט, איז די קאנאליזאציע און וואסער־לייטונג נישט קיין שטאטישע אפטיילונג, נאר א זעלבסט־שטענדיגע אונטערנעהמונג ביי דער שטאט ווי די גאזאווניע למשל.

מיט'ן אינזש. וואיעוואדזקי זאל אונטערגע־שריבען ווערען א קאנטראקט אויף 10 יאהר. די דאזיגע פראגע דארף דעפיניטיוו ערלעדיגט ווערען אין די נאהענסטע טעג.

מאטיוועו פון אורטייל איבערן „בלינדען מאקס“
די אפעלאציע קומט איינגיכען פאר

דער פראצעס נעגען „בלינדען מאקס“, וועלכער האט זיך געענדיגט אין לאדזער קרייז־געריכט מיט פערמשפט'ן דעם בעשולדיגטען אויף 5 יאהר שווערע תפיסה און פערלירען די רעכט, האט בשעתו ארויס־גערופען א גרויסע סענסאציע.

די פערטיידיגונג האט ביים ארויסטראגען דעם אורטייל ערקלערט, אז זי גיט אפ א אפעלאציע, און בעט דאס געריכט צוצושטעלען די מאטיוועו פון אורטייל. עהערנעכטען האט דאס געריכט צוגע־שטעלט דער פערטיידיגונג די מאטיוועו פון אור־טייל, אויפ'ן יסוד, פון וועלכען די אדוואקאטען הא־בען זיך געווענדעט נאכאמאל צו בעטראכטען דעם פראצעס אין ווארשאווער אפעלאציע ־ געריכט' די מאטיוועו פון אורטייל האלטען 57 זייטען מאשין־שריפט, אממייסטען איז דער „בלינדער מאקס“ בע־שולדיגט געווארען אין ענין לופטמאן, פריווין, קא־שוב, צוקער און ווייצמאן. דער „בלינדער מאקס“ געפינט זיך איצט אין פעטריקאווער טורמע, וואו ער ווארט אויף זיין אפעלאציע־פראצעס.

גרויס געראטעניש אויף באנוועל
די פרייזען אין ניו־יארק געפאלען אויף 25 פונקטען

(אג) לויטן אפיציעלען בעריכט פון לאנד־ווירטשאפטליכען אמט אין וואשינגטאן איז דער שניט פון באנוועל אויף דעם 8 אויגוסט בערע־כענט געווארען אויף 11,798.000 באלען. דער צושטאנד פון באנוועל אויף 73,6 פראצענט.

עס דארף בעטאנט ווערען, אז די דאזיגע ציפערן האבען איבערשטיגען אלע ערווארטונגען לויט די אויסרעכנונגען האט דער שניט פון באנ־וועל אין לויפענדען יאהר געזאלט בעטרעפען פון 10 ביז 11 מיליאן באלען העכסטענס. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, אז צוליב דעם, וואס דער שניט בעטרעפט כמעט 12 מיליאן בא־לען, האט די ניו־יארקער בערזע רעאגירט מיט א פאלען פון די פרייזען פון 20—25 פונקטען.

אויספלוג קיין ווין
פון 17־טען ביז'ן 24־טען אויגוסט
95.— זל.
איינשרייבונגען אין
Wagons-Lits Cook
פיעטריקאווער 64, טעל. 170-27.

שבת, דעם 17-טען אויגוסט
„הזמיר" אַ פעסט פון יודישער מוזיק | העלענאוו
ס'בעטייליגן זיך: פרל. בעלא ראזענצווייג (קלאוויר), געמישטער כאָר און אָרקעסטער פון „הזמיר" דיר. י. זאקס, לאָדזער פילהארמאָנישער אָרקעסטער דיר. ס. פיעטרושקא,
מענער-קינסטלער-כאָר פון „הזמיר" דיר. י. זאקס, ווי אויך סאָליסטען: פר. קראקאוויסקא, ה"ה בער. גליקסמאן, גרינוואלד, קאליסקי און קארן. ביים קלאוויר: פר. פיעטרושקא.
איינצעלהייטען אין די אַפישען. אריינגאנג אין גאָרטען פון 2 אַ זייגער נאכם. פון 5 ביז 8 — סימפאָנישער קאָנצערט. פון 9 אָוונט — קאָנצערט פון כאָר.
אריינגאנג 1.09 זל. און 54 גר. —::— הנחה-בילעטען ביז פרייטאג אין „הזמיר".

פון ראַוועַ ביז קאַליפאָרניע איבערן לאָדזער ברוק

אַ שפּאַנענדע געשיכטע. ווי אַזוי אַ קליינשטעטלדיגע קאָקעטקע האָט זיך אריינגעקייקעלט אין לאָדזער אָפּגרונט און איז דורך אַ צופאַל ארויסגעצויגן געוואָרן און פערוואַנדעלט געוואָרן אין אַ גאָלד-פרינצעסין אין קאַליפאָרניע

אין אַ שטעטעל באַקאַוועַ וואוינט אַ יודישער בעקער אַ געוויסער הענעך ד. האָט ער אַ בת יחודה, אַן אינטעליגענטע, און אַ בילד-שיינע פראַ־דעל הייסט זי:

האָט דאָס דאָזיגע מיידעל פון קינדווייז אָן געהאַט אַ שוואַכקייט זיך צו פוצען און ציהרען, די שענסטע און טייערסטע קליידער האָט זי אַלעמאָל געמוזט טראָגען, איבערהויפּט האָט זי ליב געהאַט צו פאַראַדירען אין פּראַכט און אין גלאַנץ.

אַזוי לאַנג, ווי די צייטען זענען געווען גוטע און פּרנסה איז געווען בריוח; איז הענעך ביכולת געווען צו בעפרידיגען די פערלאַנגען פון זיין קאַפּריזנע טעכטערל ס'האָט זיך אָבער אונטערגע־רוקט אַ קריזיס. וועלכער האָט זיך אָנגעהויבען צו געבען צו פיהלען אויך דעם קליינשטעטלדיגען בעקער און דוקא וואָס אַמאָל שאַרפער, דאַן איז שוין דער גוטער פאָטער געצוואונגען געווען אַ־ביסעל איינצוציהען דער טאָכטערס געוואוינהייטען.

פראַדעל — אָדער, ווי מ'האָט זי אין געזעל־שאַפט גערופען, פראַניע — האָט אָבער בשום אופן נישט געוואָלט און נישט געקענט ענדערען איהר לעבענס-שטייגער, אַזוי ווי די נויטיגע סומע געלד אויף איהרע ברייטע בעדערפענישען, האָט איהר דער פאָטער שוין נישט געהאַט מעהר צו געבען, האָט זי בעשלאָסען צו פאָהרען קיין לאָדז, וואו זי האָט גערעכענט אָנצוהייבען אַליין צו אַר־בייטען, צו פערדינען געלד, צו ווערען זעלבסטשטענ־דיג און צו לעבען אַזוי ווי איהר געפעלט.

די עלטערען זענען געווען ענטשידען געגען דעם פּלאַן עפּעס אַ געפיהל האָט זיי פאָרגעזאָגט, אַז אין דער גרויסער שטאָט, אין לאָדז, וועט זייער פראַדעל מיאוס ענדיגען. זיי האָבען אָבער נישט געהאַט קיין גענוגענדען כוח זי אָפּצוהאַלטען פון בעשלוס און אין אַ געוויסען טאָג האָט זי זיך טאַקע [illegible] אונעקגעפאָהרען.

אין לאָדז האָט זי זיך באַלד אויסגעזוכט אַ פּאָסטען אַלס פערקויפערין אין אַ קאָנפעקציע-גע־שעפט אויף נאַוואָמיעיסקא גאַס. די שכירות איז אָבער דאָ געווען אַזאַ נידריגע. אַז זי האָט קוים געלאַנגט אויפ'ן בלויזען עסען. איהר „אידעאַל" — עלעגאַנטע קליידונג — האָט זי פון דער אַרבייט סיי ווי נישט געקאָנט פלעגען.

פראַניע איז דעריבער געוואָרען זעהר פערבי־טערט און פערצווייפעלט. מיט איהר שטימונג האָט זיך גענומען אינטערעסירען דער שעף.

ן געווען איז ער שוין אַן עלטערער יוד. אַ טאַטע פון דערוואַקסענע, זאָגאַר אויסגעגעבענע טעכטער און זיהן געהאַט ער אָבער נאָך אַ גע־נוג יונגען יצר הרע, הגם ער האָט בעשעפטיגט אין זיין געשעפט עטליכע מיידלעך, האָט ער אָבער צו זיינע אָנגעשטעלטע קיינמאָל נישט אַרויסגעוויזען קיין שום „אינטערעס", געפיהרט האָט ער זיך אַזוי, פערשטייט זיך, נישט צוליב צדקות, נאָר צוליב פשוטער אויסגערעכענטקייט. ער האָט געהאַלטען פון ווערטעל, אַז דאָרט וואו דער ציגיינער שטייט איין — גנב'עט ער נישט. איבעריגענס האָט דער בעל-בית זיך אויך געטראַכט, אַז אויב אַ שעף

איז צו פיל פאַן-בראַט מיט'ן פערזאָנאַל, ליידט דאָס געשעפט.

אַנדערש האָט ער זיך אָבער פערהאַלטען צו פראַניען, צו רייצענד איז זי געווען, אַז ער זאָל זי קענען האַלטען פונקט, ווי אַלע איבעריגע ביי איהם בעשעפטיגטע מיידלעך. אויף אַ געוויסער דיסטאַנץ אויגטער דער ווירקונג פון איהר עלעגאַנץ און חן האָט דער שטייפער שעף אָנגעהויבען צו פערבייגען זיינע פּרינציפּען.

ביי יעדער פּאַסיגער געלעגענהייט האָט ער זי גענומען אויספרעגען, וועגען די סיבות פון איהר מוטלאָזיגקייט און נידערגעשלאָגענהייט, דערגיי־ענדיג מיט וואָס איהר צער שמעקט, האָט דער שעף פון צייט צו צייט איהר גענומען אינטערטרייסטען מיט פערשידענע פּרעזענטער.

געטון האָט ער דאָס כלומרשט צוליב רחמנות, פּאָטערליך, איינציגווייז איז איהם דאָס מיידעל גע־לונגען אַזוי אַרום צו זיך צוצוציהען און איינגאַנצען זי צו בעהערשען. פראַניע האָט ווידער בעקומען די מעגליכקייט לייטיש זיך צו קליידען. טאַשען־געלד האָט איהר אויך נישט געפעהלט, האָט זי זיך נישט געוואָלט רעכענען מיט קיין שום אומ־שטענדען און זיך געלאָזט וואָילגיין אויף וואָס די וועלט שטייט.

לאַנג האָט אָבער די אידיליע צווישען פראַניען מיט'ן שעף נישט געקאָנט אָנהאַלטען. ווי פאָרזיכטיג דער שעף איז נישט געווען, זענען דאָך זייערע בע־ציהונגען געוואָרען באַלד בעקאַנט דעם גאַנצען פערזאָנאַל און קודם כל דעם שעף'ס בני-בית. צוליב דעם שאָקע איז ער געצוואונגען געווען פון זיין ליבלינג זיך צו דערווייטערען, זעלטענער זיך מיט איהר צו בעגעגענען און צום סוף איינגאַנצען מיט איהר איבערצורייסען.

פראַניע איז אָבער נישט געבליבען איינזאַם און פערפאַרעמד, באַלד, ווי דער שעף האָט זיך פון איהר דערווייטערט, האָט זיך צו איהר גענומען דערנעהנטערען זיין זיהן.

פאַר פראַניען איז דער „טויש" נישט געווען איבעריג שמערצליך, ווייל ביידע, סיי דעם פאָטער און סיי דעם זיהן האָט זי נאָר בעטראַכט, ווי אַן־אָביעקט, פון וועלכען ס'לאָזט זיך ציהען געלד פאַר איהרע רייכע בעדערפענישען, און דעריבער טאַקע האָט פראַניע אין דערזעלבער צייט, ווען זי האָט ראָמאַנסירט מיט זיי, אויך זיך נישט געבערקט מיט די איבעריגע אָנגעשטעלטע פון מאַגאַזין; אַפילו דער קונים-אריינרופער האָט צו איהר גע־האַט צוטריט.

קורץ: פראַניע האָט זיך אַזוי איבערגעוואָרפען פון איין אַמאַנט צום אַנדערען ביז זי איז ענדליך בעזייטיגט געוואָרען פון געשעפט. דאַן האָט זי שוין איינגאַנצען אָנגעהויבען צו פיהרען אַ הפקר־דיג לעבען.

זי האָט זיך אריינגעלאָזט מיט אַ באַנדע לעבי־יונגען, וועלכע האָבען זי אריינגעפיהרט אין פער־שידענע נאַכט-לאָקאַלען און אין אַנדערע קנייפּעס איינציגווייז האָט פראַניע וואָס אַמאָל טיפער גע־ גיינערט איך זומפּ ביז זי איז געוואָרען אַ געוועהנלי־כע גאַסען פרוי.

די עלטערען האָבען נישט געוואוסט וועגען פראַניעס אויפפיהרונג, אין די ערשטע צייטען האָ־בען זיי ערהאַלטען ידיעות, אַז זי אַרבייט אויף אַ פּאָסטען, הגם זיי זענען געווען געגען דעם, אַז דאָס מיידעל זאָל אוועקפאָהרען פון דער היים, דאָך האָבען זיי זיך אַביסעל בערוהיגט, דערהערענדיג אַז זי אַרבייט און לויט ווי מ'האָט זיי מיטגעטיילט דוקא ביי אָרענטליכע מענשען.

אין גיכען האָט אָבער אין שטעטעל אָנגעהוי־בען אָנצוקומען וועגען פראַניען גאָר נישט קיין הייםליכע גריסען, אַז די עלטערען זענען געוואָהר געוואָרען, וואָס פאַר אַ שוואַרצען תכלית זייער טאָכטער האָט דערגרייכט אין לאָדז זענען זיי גלייך אַרױסגעפאָהרען, זי אויפזוכען, גענומען מיט איהר איינטענען, געוויינט, געדראָהט, געפּרובט אויף אַלע אופנים זי צוריקצוברענגען אויפ'ן דרך הישר, ס'־האָט אָבער גאָר נישט געהאָלפען, דער טייוועל האָט זי שוין פעסט געהאַלטען אין זיינע שפּאַנעס.

די אומגליקליכע עלטערען האָבען זיך באין ברירה פון דער געראַטענער טאָכטער איינגאַנצען מיאש געווען און זענען פערשעהמטע און צעבראָ־כענע צוריק אַהיימגעפאָהרען.

מיט אַ צייט צוריק איז געקומען קיין פּוילען אַלס טוריסט אַן עלטערער עלעגאַנטער אַמעריקאַ־נער בעזוכט האָט ער אויך לאָדז, זוכענדיג דאָ [illegible]ציעס, האָט ער געבעטען דעם בעגלייטער, אַז ער זאָל איהם אריינפיהרען אין די אונטערוועלטישע [illegible]לינות, וואו ער זאָל האָבען די מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט'ן לעבען פון די אַלפאָנסען און פּראָסטיטוטקעס.

אין איינער אַזאַ מלינה האָט ער בעגעגענט פראַניע. די נקבה האָט אויף איהם געמאַכט אַזאַ איינדרוק, אַז ער האָט זי גלייך פערבעטען צו זיך אַהיים, פערבראַכט מיט איהר אַ לענגערע צייט אינטערעסירט זיך מיט איהר גאַנצען לעבענס־פערלויף און געבענדיג איהר אַ גרעסערע סומע געלד, פערזיכערט, אַז ער וועט זיך מיט איהר גיך פערנעמען.

פראַניע האָט נישט ערנסט גענומען די פער־זיכערונגען פון „יאָלדי", מיט אַזעלכע דעקלאַמאַציעס פרובט זי איבעריגענס כמעט יעדער „פרייער" צו פערוויגען, זי האָט זיך פון זיי טאַקע אויסגע־לאַכט און גיך איינגאַנצען פערגעסען

פאַר אַ יאָהר קומט קיין לאָדז אַ יונגער רייך־געקליידעטער העָר, ער פערפאָהרט אין גראַנד-האָ־טעל, פערנעמט דאָרט אַ לוקסוסאָווע אַפּאַרטאַמענט און איידער ער רוהט זיך נאָך רעכט אויס, הייסט ער זיך ברענגען אַ טאַקסע און בעפעהלט צוצו־פאָהרען אויף אַן אַדרעס, וואו ס'געפינט זיך אַ בעקאַנט „הייזעל".

דער שאָפער וואָט מיט נייגער אָבסערווירט די געשיכטע, ביי איהם האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער פעטער פּאַסאַזשיר האָט געזוכט פראַניען, זי איז אָבער אין דער מלינה שוין נישט געווען. אַ שיינע פאָר שעה איז אַזוי דער אויטאָ אַרומגע־פאָהרען פון איין קנייפּע אין דער אַנדערער זוכענ־דיג די „פרי".

ענדליך האָבען זיי דאָס „חפץ" געפּאַקט אין אַ „הייזעל" אויף וואָלבאָרסקא גאַס, דער הער האָט איהר ערקלערט, אַז ער איז אַ שליח פון יענעם על־טערען אַמעריקאַנער, וועלכער האָט זיך אַזוי שטאַרק מיט איהר שיקזאַל איבערגענומען און איהר דאַמאָל פערזיכערט, אַז ער וועט פאַר איהר זאָרגען.

איצט איז ער טאַקע געקומען ערפילען די גע־געבענע הבטחה, ער האָט מיט זיך מיטגעברענגט די נויטיגע פּאַפּירען, איז גרייט באַלד זי מיטצו־נעמען און איהר צו בעזאָרגען אַלס, וואָס זי דאַרף נאָר צו דער נסיעה.

(ווייטער מאָרגען)

די געשעהענישן אין פראַנקרייך

(ענדע פון דער 5-טער זייט)

טער פעסטגעשטעלט דעם אונצורייסבאַרען צוזאַ־מענהאַנג צווישען דער הויך פון די פּרייזען, אַרבייטס לוין און צאָהל אַרבייטסלאָזע. די אַרבייטסלאָזיגקייט פערגרעסערט זיך אָדער פערקלענערט זיך, אָפּהענ־גיג פון דער פערגרעסערונג אָדער פערקלענערונג פון די הורט-פּרייזען. אַ דאַנק דעם פון פריהער אויס און כמעט אָהן שום טעות בעשטימען די צאָהל אַרבייטס־לאָזע.

אַזוי אַרום איז געשאַפען געוואָרען „ריעף'ס גע־זעץ". דאָס איז געווען אין 1924. די ענגלענדער האָ־בען אין אָנהויב זיך בעצויגען מיט גרויס אונצו־טרוי: אָבער פון יאָהר צו יאָהר האָט ריעף פּינקטלי־כער אָהן פעהלער פאָראויסגעזאָגט די צאָהל אַרבייטס־לאָזע און איצט איז דער פּרעסטיזש פון דאָזיגען מענש אין ענגלאַנד אויסערגעוועהנליך גרויס. „ריעף'ס געזעץ" איז אַריין אין אַלע לעהר-ביכער פון פּאָ־ליטישער עקאָנאָמיע. ריעף איז אַ פערברענטער אַנ־הענגער פון עקאָנאָמישען ליבעראַליזם.

דאָס זענען די דריי עקספּערטען, פון וועמענס עצות עס איז איצט אָפּהענגיג אין אַ געוויסער מאָס דער גורל פון פראַנקרייך. אין קאַבינעט געפינען זיך אַנדערע ערשט-קלאַסיגע עקאָנאָמיסטען - פּלאַנדען פּיעטרי, וואָס האָבען אויך זייערע עקאָנאָמישע דאָק־טרין און פּרובען זי איינצופיהרען אין לעבען. איבע־ריגענס גיט דער „טרעסט פון די מוחות" נאָר עצות און אידעען. דאָס לעצטע וואָרט בלייבט שטענדיג ביי לאַוואַל'ן. דאָס וואָס עס קען זיין גוט אין דער טעאָ־ריע, קען נישט שטענדיג אָנגעווענדעט ווערען אין דער פּראַקטיק. און לאַוואַל געהערט דוקא צו די מענשען, וואָס טראַכטען אַמווייניגסטען וועגען דער טעאָריע און שטעלען קודם כל די פראַגע, צי מען קען די זאַך פערווירקליכען.

דער „טרעסט פון מוחות" וואַקסט אויס אין אַ געוואַלדיגען כח, פערוואַנדעלט זיך אין אַ וויסענשאַפט־ליכע לאַבּאָראַטאָריע, אין וועלכע דריי מענשען זוכען איצט אַ איינשפּריצונג געגען דער שרעקליכער קראַנק־הייט — דעם קריזיס.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע פון 630.— זל. אָן
אַ ר ג א נ י ז י ר ט
„אָרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33
אויך הנחה-פּעסער קיין טשעכאָ־סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.
אויך קיין עסטרייך.

מעלדונג

זש. ט. ק. (וואָלטשאַנסקאַ 35, טעל. 121.53)

אַ 4-טאָגיגער אויספלוג נאָך ווילנע (אויפן אַלוועלט־ליכען צוזאַמענפאָהר פון „ייוואָ" טראָקי און אומגעגענד בשותפות מיט די פריינט פון „ייוואָ"

אין די טעג פון 14—19 אויגוסט ה. י. אָרדענט איין דער לאָדזער זש. ט. ק. אַ 4-טאָגיגען אויספלוג נאָך ווילנע, טראָקי און אומגעגענד. די אָנטיילנע־מער פון דאָזיגען אויספלוג האָבען אַ גלענצענדע מעגליכקייט צו בעקענען 1) ווילנע אַלס צענטער פון יודישער און פּוילישער קולטור אין פער־שידענע צייטען מיט אַלע איהרע מערקווירדיגקייטען ווי סטראַשון ביבליאָטעק ייוואָ, אַנסקי-מוזיי, אַל־טער בית-עלמין (דאָס קבר פון ווילנער גאון און לע־גענדאַרער קבר פון גר-צדק). געטאָ און שול-הויף, שלאָס און 3 קרייצען-באַרג, פּעטער און פּויל-קלויס־טער, אויף אַנטאָקאָל, קאָנראַד-צעלע אוניווערזיטעט און אַנד. 2) טראָקי (קאַראַימער קהלה, בית-עלמין, קעיסטוט-רואינע) און שפּאַציר מיט שיפלעך איבער די אָזערעס 3) זאָן אומגעגענד. די אָנטייל־נעמער פון דאָזיגען אויספלוג וועלען אויך זיין די גלייכצייטיגע געסט פון אַלוועלטליכען ייוואָ-צוזאַ־מענפאָהר, אויף וועלכען עס וועלען זיין פערטרעטען: די גרעסטע פּערזענליכקייטען פון דער יודישער ווי־סענשאַפטליכער וועלט, צאָהלרייכע דעלעגאַציעס פון גאַנצען לאַנד און ווייטסטע ישובים, ווי דרום-אַמע־ריקאַ, אַפריקאַ. די אָנפיהרערשאַפט פון דאָזיגען אויספלוג איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם ח' ש. ראָזענמאַן. אָפּצאָהל פאַר מיטגלידער 38 גילדען, פאַר געסט — 42 גילדען (נעמט אַרום רייזע - הוצאות אין ביידע זייטען, בעזוכונגען, מיטאָגען און נאַכט־לעגער). איינשרייבונגען נעמט אָן דער סעקרעטאַ־ריאַט פון זש. ט. ק. (לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 35, טעל. 121-53) טעגליך פון 10—2 און 6—10 אָוונט.

אַ 4-טאָגיגער אויספלוג אויפ'ן פּוילישען ים

אין די טעג פון 14—19 אויגוסט ה. י. קומט פאָר אַ 4-טאָגיגער אויספלוג אויפ'ן פּוילישען ים. אין פּראָגראַם בעזוך פון גדיניע, שטאָט און פּאָרט־איינריכטונגען, ראָזעוויע (ים-לאַמטער), יאַסטאַרניע. יאַסטשעמביע-גורע, זשאַרנאָוויעץ (דייטשער גרע־ניץ) צוזאַמען מיט אַ 3-טאָגיגען אויפענטהאַלט אין קאַרוויע. איינשרייבונגען ביז'ן 12 ה. ח. איינשלים־ליך.

אַ טוריסטישע אַפרוה-קאָלאָניע אין קאַרוויע ביים באַלטישען ים

די טוריסטישע אַפרוה-קאָלאָניע פון לאָדזער זש. ט. ק. אין קאַרוויע ביים באַלטישען ים געפינט זיך האַרט ביי דער פּלאַזשע, בשכנות פון טרוקענע סאָסנע-וועלדער אין דער גרעסטער ווילע „זניטש" און אַרומיגע געביידעס; די צימערן זענען 2, 3 פער־זאָניגע. אין פּראָגראַם אויספלוגען אין דער אומגע־גענד, בעזוך פון גדיניע, דאַנציג (שטאָט און פּאָרט־איינריכטונגען), ראָזעוויע (ים-לאַמטער). קאַרוז (קאַ־שובישע שווייץ), יאַסטשעמביע-גורע און אַנד. אויפן אָרט אַ קלאַוויר, ראַדיאָ, ביבליאָטעק, טעגליכע פּרע־סע. איינשרייבונגען און אינפאָרמאַציעס אין סעק־רעטאַריאַט פון זש. ט. ק. (וואָלטשאַנסקאַ 35, טעל. 121-53, טעגליך פון 10—2 מיטאָג און פון 6—10 אָוונט. פאַר די קאָלאָניסטען פון 15 אויגוסט ה. י. זענען פאָראויסגעזעהן בעדייטענדע הנחות.

Doktór Z. Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועַנערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
וואוינט יעצט
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוענד.
פאַר פרויען אַספּעצ. וואַרטע-זאַל

ראַטעוועט אייער געזונד
הראַנקע אויף דופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע
הצלען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס
פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אַפילו די עלטעסטע
און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער
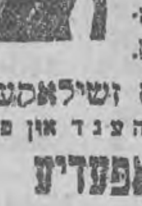
דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פּערלעגען ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע מעהלערן אָרטאָ־פּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַסעם. - גומי-זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ
אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק-בריף.
(אין זעערוש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 איינבענע הייזער)

דינסטאג, דעם 13־טען אויגוסט ד. י. קומט פאר די ערעפנונג

פון טוך און קארט-לאגער א. בילינסקי ... אויסארבייטונגען ... **I. Grynwald i L. Szczeciński** ... אויף פיעטריקאווער 39, טעל. 240-92 פאבריקס-פרייזן. הורט און דעטייל!

„JERZY MILL" Łódź, Piotrkowska 73 poleca **wieczne pióra**

Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i w. m. Gdańsk.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר א הערליכע לעבענס-דראמע רעזשי Maurice Tourneur א. ג.

„צוויי יתומים"

יעדען ריהרט די טעמע. קאנצערט-שפיל. ענטציקט די הערליכע ארטיסטישע קרעאציע פון **Renee Saint-Cyr**

עס בעטייליגען זיך: ROSINE DERENE, YVETTE GILBERT, GABRIEL GABRIO. אויסערן פראגראם: הערליכע קלאנג-צוגאבען.

אכטונג! נאר ביז'ן 15 אויגוסט ד. י. געניסטן פון די לעצטע טעג פון דעם יעהרליכען נאך-סעזאן-אויספערקויף! אין דער פירמע **HENRYK PFEFFER** פיעטריקאווער **113**

צו רעוועלאציאנס-נידריגע פרייזען!

וויכטיג פאר אלע! אין מיין ווערקשטאט ווערט אויסגעארבייט אלע סארטען ערשטקלאסיגע **שטובען = ראטשען** צו זעהר ביליגע פרייזען **F-ma „PRIMAS"** Łódź, Zgierska 15, m. 10.

Laboratorjum analiz lekarskich **„SANITAS"** Wólczańska 41, tel. 232-94

פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.

אויפן טעלעפאנישען פארלאנג שיקען מיר נאך מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען שנעל.

Dr. Justman צוריקגעקעהרט. **NAWROT 8** front 2 piętro Telef. 138-99.

קויפט פון דער ערשטער קוועלע! קינדער - וועגעלעך, מעטאל-בעטען, אויסגעבעטע - און ספרענזשינע- מאטראצען „Patent" אין פאבריקס - לאגער **DOBROPOL** וויזשימאטשקעס פיעטריקאווער 73, אין הויף

גשגען שווייס פון פיס

דאס בעסטע מיטעל געגען שווייס פון די פיס און צו אטשיסקעס, וואס עקזיסטירט שוין 20 יאהר, דאס איז דער פראשעק „ראדיקאל" וואס מען בעקומט נאר ביי וועלנארזש, אלטע-שטאט 1 אויך ציגעל-גאס 1, צום פרייז פון נאר 20 און 30 גראשען. היט אייך פאר נאכגעמאכטע. בעדענקט דעם אדרעס און זאגט אייערע פריינד.

רעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען זגערזשער 17 טעל. 116-33 רענטגען-גאבינעט ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט. וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פאר וועגערישע קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען **לאדז, זאוואדזקא 1** טעל. 122-73 טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען אנאליזען פון בלוט און אורין די פערהיטונגס-סטאציע איז טעטיג א גאנצען מעת לעת פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל א בעראטונג 3 זל.

מודעה. ברוך-קראנקע! ליידענדע אויף פערשידענע רופטורן פערקרימונגען פון רוקען-ביין, פיס און הויקערס!

א הילף און א רפואה!

ביי ווינקעל, נאפעל, בויך און קיטערוכען אויך אין געפעהרליכסטען צושטאנד ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע הילף ביי פרויען, מוטערברוך. מאגען און נירען-ברוך!

ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן לויטיגע אפעראציעס און געפאהר! פערנאכלעסיגט נישט און ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ. די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעם-טע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפפא-ראטען און גארסעטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא. ד"ר העססינג און האללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פליצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפו-טירטע אינוואלידען א מעריקאנישע קונסט-פיס (סעלאן-ארבייט). ביים צראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד. דער אמת'ער בעריהמטער און גאנץ פוילען פון אינזווער זיטעט-פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט **Ortoped NATAN RARAPORT**

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 ביינאג און פון 3 ביז 7 אוונט

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

קריינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

בוכהאלטער-בילאנסיסט מיט לאנג-יעהריגער פראקטיק זוכט אנגאנשעמען ארבייט איינינע שעה טעגליך אין אלע אונטערנעהמונגען צו מעסיגע פרייזען. אפערטען אונטער „B" אין אדמיג.

Zdolna podręczna poszukuje miejsca u krawcowej. Oferty w administracji pod „Zdolna"

ביליג צו פערקויפען א ראנד-זשאקארד-מאשין און נומען צושטאנד שובערט און זאלדער ווי אויך קראסם. פא-דע 130 ברייט, פולער אויטאמאט, ביי ברוימאן נאוואמיעסקא 29. 9885

א מעדעל מיט א מאשיק, וואס וויל זיך לערנען שטיקען און נייהען מיט גוטע בעדינגונגען, זאכאדניא 68, וו. 28.

MOTORY elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr Reklamy neonowe

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź Południowa 28, tel. 21-000.

Zagubiony został weksel na zł. 100.— pł. 21/7 1935 wyst. D. Frydman. Weksel powyższy unieważniam. Zwrócić takowy do L. Engla na Wiśniowej Górze.

אקציעס פון דער געז. הכשרת הישוב אין א"י ווי אויך פון דער אנגלא פאלעסטיין באנק — קויף איך. אפערטען: Łódź, skrzynka pocztowa 69

Buchalter-Bilansista na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40 tel. 145-64.

פרייזע פאסטענס

עס ווערט געברויכט א קוואליפי-צירטע טאשמע-נייערין צו סוועטערס אויך אנדערע סארטען סוועטערס צו נייען אויך ווערט געברויכט אן'אויספערטיגערין. לימאנאווסקיעגא 24 פראנט 3 שטאק וו.19

נויטיג פון זאפארט א גוטע און קוואליפיצירטע ארבייטערין צו קאסטיו-מען. צו ערפאהרען אין דער פירמע „Zew" פיאטרקאווסקא 5

ראקאלען

איבערצוגעבען א צימער מיט אלע בעקוועמליכקייטען פאר צוויי יונגעליים, פאסענד פאר א יונג פארפאלק, ביליג דירה-געלד. צו ערפאהרען זשעלאזנא 9 זילבערבערג. 9813

צו פערדינגען פון זאפארט אן'ענצעל צימער בזשעזשינער 11. צו ערפאהרען ביים הויז-וועכטער. 9876

א צוויי-צימערדיגע וואוינונג מיט בעקוועמליכקייטען און א פארטער-לאקאל אויך א פאבריקס-לאקאל צו פערמיטען פאלודניאווע 28.

צו פערדינגען א שטוב מיט צוויי פענסטער מיט א בעזונדערען איינגאנג אויף א געשעפט. נאוואמיעסקא 4, פראנט 1-טער שטאק, וו. 3.

פערשידענעס

צו פערקויפען א לעכער - מאשין זינגערס אלטער סיסטעם, 11 ליסטאפאד 43, וו. 4.

א נייע בערעטען-מאשין געלעגנהייטליך צו פערקויפען, יאנאווסקי גדאנסקא 10. 9871

ווערקשטאט פון **שירמס** און שפאציר-שטעקענס **ס. פייגענבוים** לאדז, נארוטאוויטשא 19 טעמפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאליירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען

נעמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס און שטעקענס.

הערן-שניידער-אטעליער מ. גראשיצער

קילינסקיעגא 85 הויף, רעכטע אפיצינע, לעצטער איינגאנג, ערשטער שטאק, וואוינונג 19.

נעהמט אן אלער ארט בעשטעלונגען צו גאנץ מעסיגע פרייזען. פאר ארבייטענדע געוויסע הנחות. בעמ.: איך לערן צושניידען טעגליך פון 7—10 אוונט.

ד"ר **העללער** ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע 8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89 נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט זונטאג פון 10—2 מיטאג. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

לעכער ווערען אויפגענומען ביי ג. נארדמאן שרודמיעסקא 8.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS** ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט זגערזשער 11, טעל. 246-09 נעמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med. **IGNACY GRYNBERG** אינערליכע קראנקהייטען (ספעציאליסט פאר הארץ-קראנקהייטען) 17 CEGIELNIANA 17 telefon 174-15. נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

Dr. med. **Niewiażski** ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע אנדזשעיא 5, טעל. 159-40 פראנט, 1-טער שטאק. נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med. **W. EYCHNER** פרויען-קראנקהייטען צעגעלניאנא 4, טעל. 134-72 נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12 בייטאג.

לעטשניצע

פאר וועגערישע-קראנקע מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען פון דאקטוירים-ספעציאליסטען פיעטריקאווער 45 טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר א בעראטונג 3 זל.

ד"ר **ס. קאנטאר** ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע) פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45. נעמט אן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אוו.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

מיר וועלען אויסהאַלטען דעם עקזאַמען!

יעדע געזעלשאַפט פערמאָגט צענטראַלע אינסטיטוציעס, וועלכע אָרגאַניזירען פאַר איהר דעם בוי פון ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס, וועלכע טראַכטען פאַר איהר געזעלשאַפטליך, ווירטשאַפטליך און פּאָליטיש. אפילו פרייע און אומאָפּהענגיגע פעלקער, הגם זיי האָבען אַנ'אייגענע מלוכה און רעגירונג, דאָך פערמאָגען זיי אויך צענטראַלע, אָנפיהרענדיגע אָרגאַניזאַציעס, וואָס שטעלען אַרויס פאָדערונגען אין נאָמען פון גרופּעס אָדער מאַסען, הן לויט געוויסע פּראָגראַמען, הן לויט די בעדערפענישען, ווען רעגירענדיגע פעלקער געהען נישט אויסער אָרגאַניזאַציע קיין אַנדערען וועג פאַר סיסטעמאַטישער אַרבייט, וואָס דאַרף ראַטעווען פון אונטערגאַנג געוויסע גרופּען אָדער קלאַסען, מוזען דאָך אָהן מלוכה'שע פעלקער, וואָס זענען נישט קיין פּאָליטישער סוביעקט, נאָר אָביעקט, אוודאי זיך האַלטען ביים וועג פון אָרגאַניזאַציע.

דאָס האָבען פערשטאַנען די פּוילען אין דער צייט פון זייער גלות און אין אַלע טיילען פון לאַנד האָבען זיי געשאַפען גרויסע און מעכטיגע אָרגאַניזאַציעס פאַר זעלבסט־הילף. דאָס פערשטעהען אויך די אוקראַינער, וועלכע בויען אויס אַלע מאָל נייע צענטראַלע אינסטיטוציעס, וואָס אָרגאַניזירען, לערנען און בויען איבער די אייגענע געזעלשאַפט. אָט די צענטראַלע אָרגאַניזאַציעס פיהרען אָן מיט דער געזעלשאַפט, טראַכטען און צייכענען אָן א וועג פאַר איהר, בעמיהען זיך צוצופּאַסען זי צו די ענדערונג, וואָס דאָס לעבען שאַפט, פערהיטען פון דעקלאַסאַציע און דערפיהרען דערצו, זי זאָל קאָנען איבערטראָגען די אַלע שוועריגקייטען, אויף וועלכע זי איז אויסגעשטעלט.

נאָר מיר יודען, צוליב אונזער איבערגעטריבענעם אינדיווידואַליזם און צעבּרעקעלקייט, האָבען ביז איצט נישט געשאַפען אַזאַ אינסטיטוציע, וועלכע זאָל א טראַכט־טון, ווי אַזוי אונז אָפּצוראַטעווען פון דער דעקלאַסאַציע, וואָס מאַכט אונז חרוב. מיר גיבען זיך נאָך אַלץ נישט אָפּ קיין חשבון דערפון, אַז די סיבה פון אונזער פעראָרעמטקייט ליגט צ. א. אין דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק, אין דער שטייער און קרעדיט־פּאָליטיק, אין די געזעצען און פעראָרדנונגען, וואָס זענען פאַר אַלעמען געגען אונז געווענדעט. זוכענדיג פאַר זיך א רעטונג און אַנ'אויסגאַנג פון דער שטייג, אין וועלכער ער ווערט אַריינגעפיהרט און וואו ער וואָלט געמוזט אונטערגיין, גייט זיך יעדער איינצעלנער יוד מיט זיינע אייגענע וועגען. אָבער קאָלעקטיוו טראַכטען מיר נישט וועגען דעם, ווי אַזוי צו צעברעכען די קראַטעס, מיט וועלכע מען שטעלט אונז אַרום, ווי אַזוי זיך אַדורכצושלאָגען דורך די שוועריגקייטען, אין וועלכע מען שטופּט אונז אַריין און וואָס פאַרא וועג מען דאַרף אויסקלייבען, כדי מיר זאָלען קענען זיך אויסלעבען און צופּאַסען צו די ענדערונגען, וואָס דאָס לעבען אַליין שאַפט און צו יענע בעדינגונגען, וועלכע מען שאַפט פאַר אונז אין דער מיינונג, אַז מיר יודען, אַלס עקסטרעמע אינדיווידואַליסטען און צעשפּליטערטע מאַסע וועלען אונטערגיין, ווייל מיר וועלען נישט קענען אַרויסברענגען פון זיך א קאָלעקטיווע אָרגאַניזירטע טאַט, א זיך־בעשיצענדיגע און אָנגרייפענדיגע.

אין די לעצטע צייטען וועקט זיך אָבער אויך ביי אונז א געדאַנק וועגען א פּלאַן פון קאָלעקטיווער, קאָנסטרוקטיווער הילף. מען זוכט אויס נייע הכנסה קוואַלען פאַר צעהנדליגער טויזענטער דעקלאַסירטע יודען און מען פערטראַכט זיך וועגען שאַפען נייע עקזיסטענץ ־ מעגליכקייטען פאַר די פעראָרימטע יודישע מאַסען. דאָס טוען די ג''ח־קאַסעס. אין אָנהויב האָבען אָט די קאַסעס דורך געבען הלוואות קליינע סוחרים און בעל־מלאכות, זיך בעמיהט אויפצוהאַלטען די בעדראָהטע יודישע עקזיסטענצען. זיי האָבען געפיהרט א פערטיידיגונגס ־ קרעדיט ־ פּאָליטיק. אָבער דאָס לעבען האָט אויסגעלערנט די שעפער פון די גמילות־חסדים־קאַסעס, אַז דאָס גענוגט נישט, אַז אין דער צייט, ווען די עקסטערמינאַציע ־ פּאָליטיק ברעכט אונז אויף יעדען שריט און אויף פערשידענע געביטען, מוז מען איבערגיין צו אַנ'אָפענסיווע: מען מוז אויסזוכען נייע הכנסה־קוואַלען פאַר די אַרויסגעשטויסענע און דעקלאַסירטע.

די קאָלעקטיווע אָנשטרענגונג פון דער יודישער געזעלשאַפט מוז שאַפען אָט די מיטלען. מיר גיבען אויס יאָהר־יעהרליך אַזוי פיל אויף פילאַנטראָפּישער הילף. מיר וועלען נישט מגזם זיין, ווען מיר וועלען אָפּשאַצען די גרוים פון דער הילף אויף א 15 מיליאָן גילדען. ווען מיר וואָלטען געהאַט א גרעסערע קאָלעקטיווע פערשטענדעניש, ווען מיר וואָלטען מעהר געזעלשאַפטליך געטראַכט, און א טייל פון דער פילאַנטראָפּישער הילף פערווענדעט אויף קאָנסטרוקטיווע אַרבייט, וואָלטען מיר געקענט געבען טויזענדער משפחות די מעגליכקייט צו פערדינען. מיר וואָלטען געקענט יעהרליך טויזענטער משפחות איבערשיכטען, מיר וואָלטען געקאָנט טויזענטער משפחות צוגרייטען צום קאַמף פאַר זייער קיום.

א געזעלשאַפטליכער טוער מוז זיין אַנ'אָפּטימיסט. ער טאָר נישט אויפהערען צו גלויבען, אַז דער אַפּעל צו דער יודישער געזעלשאַפט וועגען א קאָלעקטיווער אָפּפערוויליגקייט טאַט און זעלבסט־הילף און זעלבסט־פערטיידיגונג, וועט געפונען א לעבעדיגען אָפּקלאַנג אין די יודישע מאַסען. ווייל נישט נאָר ער גלויבט אין לעבעדיגען זעלבסטערהאַלטונגס אינסטינקט פון דער יודישער געזעלשאַפט, נאָר ער איז אויך איבערצייגט, אַז דער סאָלידאַרער אָרגאַניזירטער קאַמף געגען אונזער עקזיסטענץ מוז אַרויסרופען א סאָלידאַרע, אָפּפערוויליגע טאַט פאַר קאָנסטרוקטיווע הילף.

אַזעלכע רעאַלע פּלענער פון קאָנסטרוקטיווער הילף ווערען דורך ,,צעקאָבע'' אויסגעאַרבייט און רעאַליזירט דורך דער פערמיטלונג פון די גמילות־חסד־קאַסעס. ס'וואָלט געווען ממש אַנ'אומגליק, ווען די דאָזיגע פּלענער זאָלען צוליב מאַנגעל אין פאָנדען נישט רעאַליזירט ווערען. מיר קענען די יודישע ווירקליכקייט און מיר פערשטייען, אַז עס איז אין איצטיגען מאָמענט שווער צו אַפּעלירען צו די יודען, אַז זיי זאָלען שפּענדען מיליאָנען. טאַקע דערפאַר, ווייל מיר גיבען זיך אָפּ א דין וחשבון פון דער רעאַלער ווירקליכקייט, קומען מיר מיט א בעשיידענעם פּלאַן, הגם מען וואָלט געדאַרפט א סך מעהר פאָדערען, ווייל די ווירטשאַפטליכע ירידה פון דער יודישער בעפעלקערונג איז א קאַטאַסטראָפאַלע.

איצט פאָדערט מען פון די יודען אין פּוילען, אַז זיי זאָלען שאַפען א מיליאָן גילדען. מיט דער סומע ווייל מען אָנהויבען א נייע איבערשיכטונג־אַרבייט. דער דאָזיגער מיליאָן איז מעהר ווי א מיליאָן, ווען ער געפינט זיך אין די הענט פון מענשען, וואָס ווייסען צו וואָס זיי שטרעבען. די סומע איז מעהר ווי א מיליאָן, ווייל אונזער אָפּפערוויליגקייט וועט אַרויסרופען א געהעריגען אָפּקלאַנג; ס'איז וואָהרשיינליך, אַז אונזער איין מיליאָן וועט ברענגען דריי מיליאָן, ד. ה. נאָך צוויי פון אַנדערע קוואַלען. וואָרום ווען מען וועט זעהען, אַז דאָס פּוילישע יודענטום האָט א פערשטענדעניש פאַר זיין אייגענער לאַגע און רעאַגירט דערויף מיט אָפּפערוויליגע פּאָזיטיווע און קאָנסטרוקטיווע מאַסן־הילף, וועט אויך קומען די הילף פון דער אַנדערער זייט קודם כל מצד דעם אויסלענדישען יודענטום.

מיר זענען דעריבער איבערצייגט, אַז אַלע פּוילישע יודען וועלען דערהערען דעם אַפּעל פון די ג''ח־קאָמיטעטען און אַז זיי וועלען מיטהעלפען ווי ווייט מעגליך צו רעאַליזירען דעם גרויסען פּלאַן פון קאָנסטרוקטיווער הילף פאַר די פּוילישע יודען.

צום ערשטען מאָל ווענדעט זיך די גרויסע, גוט אָרגאַניזירטע און ברייט פערצווייגטע געזעלשאַפט ,,צעקאָבע'' צו דער יודישער געזעלשאַפט אין פּוילען מיטן אַפּעל מיטצוהעלפען איהר ביים רעאַליזירען די אַקציע פון אָפּראַטעווען הונדערטער עקזיסטענצען, פון איבערשיכטונג, פון געפינען נייע אַרבייטס־ און פערדינסט ־ מעגליכקייטען פאַרן פעראָרימטען פּוילישען יודענטום. מיר גלויבען, אַז יעדער פּוילישער יוד, וואו נאָר ער געפינט זיך, וועט אַקטיוו אונטערשטיצען דעם קאַמפּיין, וואָס ווערט געפיהרט פאַר שאַפען דעם ערשטען מיליאָן גילדען אויף אויפבוי־צוועקען, פאַר די פעראָרימטע ברידער. דער דערפאָלג פון דאָזיגען קאַמפּיין וועט בעווייזען, אַז מיר האָבען פערשטאַנען זיך צוצופּאַסען צו די פאָרגעקומענע ענדערונגען און בעדינגונגען, אַז אויף דעם מאַסענהאַפטען אַרויסשטויסען אונז, ענטפערען מיר מיט קאָלעקטיווע, אָפּפערוויליגע מעשים פון ראַטעווען, בעדראָהטע, פיהרען איבערשיכטונגס ־ אַרבייט און בויען נייע יודישע עקזיסטענצען.

די נאָהענטסטע וואָכען וועלען בעווייזען, אַז מיר וועלען אויסהאַלטען דעם עקזאַמען, בעת מען רופט אונז צו אַנ'אַקציע, וואָס ליגט אין אונזער אייגענעם אינטערעס.

ד''ר פ. ראָטענשטרייך

די געשעהענישען אין פראַנקרייך
און לאַוואַל'ס „טרעסט פון מוחות“

אין דער רוסישער צייטונג ,,סעוואָדניאַ'' ווערט אין שייכות מיט די לעצטע געשעהענישען אין פראַנקרייך, וואָס זענען אַרויסגערופען געוואָרען אַלס פּראָטעסט געגען לאַוואַל'ס אָפּשפּאָרונגס־דעקרעטען געגעבען א שילדערונג פון די דריי פּערזאָן, וועגען וועלכע עס ווערט איצט אין פראַנקרייך אַסמייסטען גערעדט. דאָס זענען דער אַזוי גערופענער לאַוואַל'ס ,,טרעסט פון מוחות''. הגם זייערע נעמען זענען אין פראַנקרייך נישט אַזוי שטאַרק בעקאַנט, אָבער דאָך זענען פון זייערע עצות, וואָס זיי ערטיילען לאַוואַל'ן אָפּהענגיג דער גורל פון פראַנקרייך.

די דריי פּערזאָנען זענען דאַטרי, זשינו און ריעף. אַלע אין פראַנקרייך קענען די מיניסטאָרען, זייערע רעדעס ווערען פערעפענטליכט אין די צייטונגען, זייערע פּאָטאָגראַפיעס געפינען זיך אויף די ערשטע זייטען, אָבער קיינער ווייסט נישט, אַז הינטער די קוליסען אַרבייטען דאָך די אויבענדערמאָנטע דריי פּערזאָן, צו וועלכע לאַוואַל האָט א אַבסאָלוטען צוטרוי, און וועמענס עצות דינען פאַר איהם אַלס אוי־סערגעוועהנליכע ווערטפולע אָנווייזונגען.

דעם ערשטען, ראַול דאַטרי קען מען צו יעדער צייט בייטאָג און ביינאַכט טרעפען אויף דעם וואָקזאַל סען לאַזאַר. ער איז דירעקטאָר פון די מלוכה־באַהנען. מיט 30 יאָהר צוריק האָט ער געענדיגט דעם פּאָליטעכניקום, בעקומען א דיפּלאָם פון א אינזשיניער און אָנגעהויבען צו אַרבייטען ביי דער צפון'דיגער אייזענבאַהן געזעלשאַפט. ער איז דעמאָלט געווען 22 יאָהר און האָט שוין געהאַט א פרוי און א קינד. קיין געלד און פּראָטעקציע האָט ער נישט געהאַט, און ער האָט געמוזט רעכענען נאָר אויף זיך אַליין. ער האָט בעקומען אונטער זיין אויפזיכט א אָפּטיילונג פון דער באַהן־ליניע. יעדען טאָג איז ער צופוס אַדורכגעגאַנגען דעם גאַנצען אָפּשניט, ער האָט גענוי שטודירט יעדע שינע. יעדעס שרייפּעל, ער האָט געקענט ביים נאָמען יעדען דרוזשניק.

אין טאָג ווען עס איז ערקלערט געוואָרען קריג, האָט דאַטרי זיך געמעלדעט אויף דעם מאָביליזאַציע־פּונקט, הגם אַלס בעאַמטער אויף דער באַהן איז ער נישט אונטערליגען דעם מאָביליזאַציע־בעפעהל. ער האָט זיך געוואָלט פערשרייבען אַלס פרייוויליגער, נאָר ער האָט זיך דערוואוסט, אַז מען וועט איהם בענוצען אויף איבערצולאָדענע קויהלען און נישט שיקען אויפ'ן פראָנט, ווי ער האָט געוואָלט, האָט ער רעזיגנירט פון זיין פּלאַן און איז צוריק אַוועק אויף זיין פּאָסטען אויף דער באַהן.

אין 1918 האָבען די דייטשען אָנגעהויבען אָפּצוטרעטען פון צפון־פראַנקרייך. די באַהן־נעץ איז געווען צושטערט און מען האָט זי בעדאַרפט צוריק שטעלען אין דער שנעלסטער צייט. מאַרשאַל פאָש האָט זיך געווענדעט צום אָנפירער פון דער סאַפּערען־אָפּטיילונג מיט דער פראַגע ווי לאַנג עס וועט געדויערן דאָס צוריקשטעלען דעם פערקעהר. דערויף האָט ער בעקומען דעם ענטפער: — אַנדערהאַלבען יאָהר. דאָס האָט בעדייט א קאַטאַסטראָפע, ווייל פראַנקרייך האָט געמוזט, ווי נאָר עס וועט צוריקגעשטעלט ווערען די סטראַטעגישע ליניע, ווידער אָנהויבען א אָפענסיווע.

צומאָרגענס נאָך פאָש'ס געשפּרעך מיט'ן נאַטשעלניק פון דער סאַפּערען אָפּטיילונג, איז אין גענעראַל'ישטאַב געקומען אינזש. דאַטרי און ערקלערט, אַז ער וועט דאָס מאַכען אין 3 חדשים. אַזוי איז טאַקע געשעהן. אין דריי חדשים אַרום זענען שוין אויף דער שטרעקע געגאַנגען פּאַנצער־צוגען, און דאָ טאַקע אויף דער ליניע האָט קלעמאַנסאָ פּערזענליך דעקאָרירט דאַטרי'ן מיט'ן צייכען פון עהרען־לעגיאָן.

נאָך דער מלחמה האָט ער צוריקגעשטעלט די גאַנצע צפון'דיגע אייזענבאַהן. ער האָט געלעגט 2.300 קילאָמעטער שינעס אויסגעבויט 8 גרויסע וויאַדוקטען, 811 בריקען, 5 טונעלען, 338 וואָקזאַלען. דערויף האָט ער בענוצט 8 חדשים.

דאַטרי איז געוואָרען דירעקטאָר פון אַלע אייזענבאַהן קאָמפּאַניעס אין פראַנקרייך.. ער האָט זיי רע־אָרגאַניזירט. טאַרדיע און שפּעטער לאַוואַל האָבען זיך אָנגעהויבען צו בענוצען מיט די עצות פון דעם מענש, וואָס האָט אין דער פּראַקטיק בעוויזען זיינע אָרגאַניזאַטאָרישע פעהיגקייטען און ער איז געוואָרען דער אונבעשטרייטליכער עקספּערט אין אַלע פראַגען פון עקאָנאָמישען כאַראַקטער.

דער צווייטער פון טרעסט פון ,,די מוחות'' זשינו, רעדאַגירט א וועניג פערשפּרייטע, נאָר זעהר איינפלוסרייכע און ערנסטע צייטונג ,,זשורנאַל ענ־דוסטריועל''. ער איז א זשורנאַליסט און פּראָפעסאָר פון עקאָנאָמיע. אין פריהערדיגען פּאַרלאַמענט איז ער געווען דעפּוטאַט. אַמאָל איז ער געווען וויצע־מיניסטער פון נאַציאָנאַלער עקאָנאָמיע. ער האָט זיך אָבער ענטוישט. זשינו האָט זיך שנעל איבערצייגט, אַז מ'קען זיין א מיטגליד פון דער רעגירונג און נישט האָבען די מעגליכקייט צו פערווירקליכען זיינע פּלענער.

זשינו איז א קאַלטבלוטיגער רוהיגער און צוריקגעהאַלטענער מענש. ער שרייבט קורצע, קליינע און קלוגע אַרטיקלען — א אַרט קאָנסולטאַציעס איבער עקאָנאָמישע פראַגען: זיינע געדאַנקען זענען שטענדיג אָריגינעל, גוט אַדורכגעטראַכט און פּראַקטיש. דער דאָזיגער אידעאישער פערטיידיגער פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג, געפינט, אַז נישט אַלץ אין קאַפּיטאַליזם איז אין אָרדנונג און האָט נישט מורא וועגען דעם צו רעדן נישט בענוצענדיג זיך מיט בלויזער קריטיק, לעגט ער שטענדיג פאָר געהעריגע רעפאָרמען.

אין ,,טרעסט פון מוחות'' פערנעהמט ער א בעזונדער אָרט. זשינו גיט אידעען, דער רעאַליזאַטאָר דאַטרי ערקלערט, ווי אַזוי מען דאַרף זיי אַדורכפיהרען.

דער דריטער איז זשאַק ריעף. פון אַלע עקספּערטען, וואָס רינגלען אַרום לאַוואַל'ן איז ער דער אַמווענינגסטען בעקאַנטער. ער איז 40 יאָהר אַלט, א אינספּעקטאָר פון פינאַנסען, בעאַמטער. ער איז איינער פון די בעאַמטע, וואָס בילדען דעם חוט השדרה פון דער רעפּובליק, דער יסוד פון מלוכה'שען אַפּאַראַט. מיניסטאָרען ענדערען זיך, פעראַנטוואָרטליכע בעאַמטע בלייבען אויף זייערע פּאָסטענס און גיבען אַכטונג, אַז די גיגאַנטישע מאַשין זאָל אַרבייטען אָהן פערהאַקען זיך.

פינאַנץ־אינספּעקטאָר ריעף איז געווען בעשטימט אַלס האַנדעלס־אַטאַשע אין לאָנדאָן, אין דער דאָזיגער שטאָט פון באַנקירען, וואָס בעהערשט דעם וועלט־מאַרק און גלענצענד ענטוויקעלטען קרעדיט־סיסטעם. ער אַרבייט מיט אין א רייה עקאָנאָמישע זשורנאַלען. אָבסערווירענדיג דאָס אינערליכע לעבען פון ענגלאַנד, האָט דער פראַנצויזישער בעאַמ־

(ווייטער זעהט 11־טע זייט)

קאַמף געגען פערברעכער אין די פעראייניגטע שטאַטען

דער פערגאַנגענעם מאָנטאָג האָט אין ניו־יאָרק זיך אָנגעהויבען די ריניגונגס אַקציע פון דעם אָרגאַניזירטען פערברעכערטום. די אַקציע איז אויסגערעכענט אויף צוויי יאָהר. די אונטערזוכונגען וועלען זיך אָנהויבען קודם כל מיט די גענגסטער, שאַנטאַזשיסטען, פון בעקאַנטע האַזאַרד שפּילען און פּראָסטיטוציע און עהנליכע פערברעכענס. לויט די לעצטע שאַצונגען ווערען יעהרליך אין ניו־יאָרק ביז 100 מיליאָן דאָלאַר צוגערויבט פון פערשידענע גנבים, רויבער און פאַלשע שפּילער.

דעם 1־טען יולי פון לויפענדען יאָהר איז דער אַדוואָקאַט טאָמאַס ע. דעוועי בעשטימט געוואָרען אַלס „ספּעציעלער מלוכה פּראָקוראָר“ און עס איז איהם איבערגעגעבען געוואָרען די אָנפיהרונג מיט דער רעגירונגס־אַקציע. ער דאַרף אויך פעסטשטעלען אויב עס עקזיסטירען בעציהונגען צווישען דער אָרגאַניזירטער פערברעכער וועלט און איינצעלנע בעאַמטע פון דער פּאָליציי און דער יוסטיץ. נאָך דער אָפּשאַפונג פון דער פּראָהאָביציע און בעזונדערס נאָך דער גרינדליכער ריניגונגס אַקציע פון ריכטער סעמיועל סיבורי מיט 4 יאָהר צוריק זענען די גרעסטע פערברעכער אָרגאַניזאַציעס געווען אויפגעלעזט. די איבערגעבליבענע גרעסערע אָרגאַניזאַציעס זענען דאַן צושמעטערט געוואָרען דורך דעם ספּעציעלען יוסטיץ־דעפּאַרטאַמענט, וואָס האָט געהאַט ספּעציעלע בעפולמעכטיגונגען.

אָבער די פערברעכען זענען דערמיט נישט געוואָרען קלענער, ווייל די אַלע מיטלען האָבען יאָר געהאַט די פּעולה דאָס די אָרגאַניזאַציעס פון דער פערברעכער וועלט האָבען געזוכט נייע פאָרמען, פון די פריהערדיגע „פערברעכער קעניגרייכען“, ווי די אַמעריקאַנער רופען די גרויסע פערברעכער באַנדען, זענען געוואָרען קלענערע גרופּען, אַזוי גערופענע פערברעכער פאַמיליען. אַנשטאָט איין פיהרער זענען ענטשטאַנען צעהנדליגער קלענערע פיהרער. וואָס האָבען זיך ספּעציאַליזירט אויף איין געביט און שטאַרק דערויף אַכטונג געגעבען, אַז קיין אַנדערע זאָל זיי נישט אַריין אין וועג, איין באַנדע, למשל, פערנעהמט זיך אויסשליסליך דערמיט צו נעמען פון די וועשעריי בעזיצער אַזוי גערופענע „שוץ־געלד“ פאַר פערהיטען פון גנבות. א אַנדערע באַנדע אַרבייט ווידער „צוזאַמען“ מיט געפּליגעל הענדלער ביי וועלכע זי פּרעסט אויס געלד, אַ דריטע מיט טעקסטיל געשעפטען. איינע „אַרבייט“ אין בראָנקס, אַ צווייטע אין ברוקלין אָדער אין מאַנהאַטאַן, מיט איין וואָרט אַלס איז ספּעציאַליזירט און סיסטעמאַטיזירט.

דורך אַזאַ צושפּליטערונג פון די גרויסע פערברעכער באַנדען און קליינע איז די ענטדעקונג פון פערברעכער שטאַרק פערשווערט געוואָרען: פריהער האָט זיך די עפענטליכקייט בעשעפטיגט כמעט טעגליך זעהר שטאַרק מיט באַנדיטען ווי אַל קאַפּאָנע, אָבער איצט ווען קאַפּאָנע איז פערטרעטען דורך הונדערטער אַנדערע קלענערע פיהרער, וועלכע זענען אָבער פאַר דער געזעלשאַפט נישט וועניגער שעדליך, האָט זיך דער אינטערעס צו די איינצעלנע פערקלענערט.

דעוועי'ס בעשטימונג אַלס „ספּעציעלער מלוכה פּראָקוראָר“ איז דער רעזולטאַט פון חדשים לאַנגע בעמיהונגען צו בעוועגען די פּראָקוראַטור פון דעם שטאָט ניו־יאָרק זיך צו נעמען צו אַ אויספאָרשונג אי בער דעם פערברעכער וועזן פון שטאָט ניו־יאָרק. אַ לאַנגע צייט האָט גאָרנישט פּאַסירט, אָבער נאָכדעם ווי געגען דעם איצטיגען פּראָקוראָר וויליאַם ע. דאָדזש איז געמאַכט געוואָרען דער פאָרוואורף פון אונפעהיגקייט און אויך אַז ער האָט נישט קיין ריינע הענד האָט זיך דער יודישער גובערנאַטאָר לעהמאַן אַליין פעראינטערעסירט מיט דעם ענין. דאָדזש איז אַ מיטגליד פון טאַמעני האָל, פון יענער דעמאָקראַטיש ערפּאַרטיי אָרגאַניזאַציע אין ניו־יאָרק, וואָס האָט צעהנדליגער יאָהרען בעהערשט די שטאָט און וואָס איהר הערשאַפט האָט דערפיהרט צו דער גרעסטער קאָרופּציע, וואָס אַ אַמעריקאַנישע שטאָט האָט אַמאָל געהאַט. וויליאַם ע. דאָדזש פערדאַנקט זיין פּאָסטען אַלס פּראָקוראָר דעם פאַקט, וואָס ער געהערט צו טאַמעני האָל און מען האַלט איהם פאַר נישט פּאַסיג אַדורכצופיהרען די נייע רעגירונגס־אַקציע.

דעוועי, וואָס איז איצט פון גובערנאַטאָר לעהמאַן בעשטימט געוואָרען אַדורכצופיהרען די אַקציע, איז סך הכל 33 יאָהר אַלט. ער האָט אָבער גרויסע ערפאַהרונגען אין אויפקלערען און אויספאָרשען פון פערברעכען, אַלס פּראָקוראָר איז איהם מיט צוויי יאָהר צוריק געלונגען אַדורכצופיהרען די פּראָצעס־טיילונג פון וואַרעי גאַרדאַן, אַ בעקאַנטען פערברעכער קעניג, הגם אונטער ערדישע השפּעות האָבען געאַרבייט איהם צו בעפרייען. איהם איז אויך געלונגען צו פערפיהרען אַ פּראָצעס געגען דעם בעריהמטען פערברעכער דוטש שולץ (אַרטור פלעגענהיימער). דעוועי האָט בעקומען פון גובערנאַטאָר פון שטאָט ניו־יאָרק פולשטענדיג פרייע הענד, צו פיהרען זיינע אויספאָרשונגען. די הוצאות זענען פאָרגעזעהען אויף איבער אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר קיין מיטטיילונגען וועלען די גאַנצע צייט נישט געמאַכט ווערען און דער ערפאָלג וועט זיך ערשט דאַן אַרויסווייזען ווען אַ גרויסע צאָהל „שווערע יונגען“ וועלען אַרעסטירט ווערען און עס וועט געגען זיי קענען פערפיהרט ווערען פּראָצעסען.

די מלחמה-פּויקען וואָס האַכען אויף דאָס בלוט פון דער חיה אין מענשען

פון לעא קעניג

„גליקליך איז דער מענש, וואָס שטאַרבט אויפ'ן שלאַכטפעלד". „ס'איז בעסער צו שטאַרבען ווי א פרייער מענש, איידער צו לעבען ווי א קנעכט".

„איך אייער הערשער און פיהרער, וואָס רעדט איצט צו אייך, וועט זיין צווישען אייך, און וועט נישט מורא האָבען צו פערגיסען אינגאַנצען זיין בלוט פאַר דער אונאָפּהענגיגקייט פון אונזער פאָטערלאַנד".

אַלץ גוט בעקאַנטע פסוקים און פראַזעס. מיר האָבען אין די לעצטע פאַר יאָהר זיי אַזוי פיל מאָל געהערט איבערחזר'ן.

און ווער מיינט איהר האָט זיי לעצטענס ווידער אמאָל איבערגעזאָגט?

וועד האָט עס איצט ווידער אמאָל געזאָגט דאָס שעהנע און העלדישע וואָרט: „גליקליך איז דער מענש וואָס שטאַרבט אויפ'ן שלאַכטפעלד"?

איהר מיינט אוודאי, אַז גערינג, צי פאָן פאַפּען, אָדער גאָר דער „פיהרער" בכבודו ובעצמו אַליין האָט עס איצט נאָך אמאָל צום טויזענדסטען מאָל געזאָגט? ניין, איהר האָט א גרויסען טעות:

דאָס מאָל האָט דאָס גרויסע און העלדישע וואָרט געזאָגט נישט קיין גרויסער און ריינער אַריער, און נישט קיין גייסטיגער יורש פון די אַמאָליגע הערשענדע רוימער, נישט היטלער אויף א פאָלקס-מיטינג פון הונדערטער טויזענדער געהאַרכזאַמע „נאַציס" נישט מוסאָליני שטעהענדיג טעאַטראַל - נאַפּאָלעאָניש אויפ'ן שוועל פון א קאַנאָן.

ניין, נישט זיין די גרויסע „ווייסע פיהרער' פון דער היינטיגער אייראָפּאַ האָבען עס איצט נערעדט פונם „גרעסטען מענשליכען גליק"; נישט זיי, נאָר... זיין מאַיעסטעט דער אימפּעראַטאָר פון אַביסיניען.

אַבי מיר האָבען געמיינט, אַז נאָר די העלדישע ריינע אַריער און נאָר די הויכע ציוויליזירטע איטאַליענער האָבען געקענט משיג זיין און פערשטעהן וואָס פאַר א גרויס גליק עס איז צו שטאַרבען אויפ'ן שלאַכטפעלד און אַז ס'איז בעסער צו שטאַרבען ווי א פרייער מענש, איידער צו לעבען ווי א קנעכט.

יאָ, אויך די קאָלירטע עטיאָפּיער און זייערע פיהרער ווייסען פון דער חכמה און קענען זינגען א לויב-נעזאַנג צו העלדישקייט און פרייהייט. עס איז אפשר נישט אַזוי גרינג צו וויסען ווער עס האָט ווער מען פּלאַגיאירט, נאָכגעקרימט — דער אַביסינישער מלך, מוסאָליני'ן און היטלער'ן, צי היטלער און מוסאָליני — דעם אימפּעראַטאָר פון אַביסיניען.

עס קען זיין א סך איטאַליענישע פאַשיסטען פיהלען זיך געקרענקט פון דער לעצטער רעדע פונם אַביסינישען מלך.

אַזא חוצפה, ער זאָל האַלטען א עכט מוסאָליניש רעדע! נאָר א באַרבאַר קען עס וואַגען אַזוי נאָכקרימען. דערפאַר אַליין דאַרף מען זיי די אַביסינישער מלחמה דערקלערען. עס קען אויך זיין אַז א סך „תמימות'דיגע" דייטשע נאַציס, וועלען אַנקוועלען ווען זיי וועלען לייענען די רעדע פונם אַביסינישען אימפּעראַטאָר.

זעהט, וועלען זיי אפשר זאָגען, ווי גרויס ס'איז דער איינפלוס פון אונזער פיהרער. אפילו אין עטיאָפּיא זאָגט מען שוין נאָך זיין תורה. וואָר-האַרציליך: די גאַנצע ערד איז שוין פול מיט אונזער פיהרערס כבוד.

און ווייטער קען זיין, און סאָציאַלאָגען און היסטאָריקער וועלען עס ליכט בעווייזען, אַז די פּלאַגיאַטען זענען אין דעם פאַל דוקא מוסאָליני.

קרימען נישט נאָך די גייסטיגע און פאַקטישע פיהרער פונם אייראָפּעאישען פאַשיזם די ווילדסטע און באַרבאַרישסטע שבטים און פעלקער פון איצט און פערציטען? איז נישט דער אור-מענש דער נישט אינגאַנצען בעהאַלטענער אידעאַל פונם דייטשען נאַציזם?

„ווי גליקליך איז דער מענש וואָס שטאַרבט אויפ'ן שלאַכטפעלד.."

דאַכט זיך, אַז די באַרבאַרישע און פּרימיטיווע פעלקער קענען גיכער פיהלען דאָס גליק ווי די היינטיגע ציוויליזירטע אייראָפּער, אפילו ווען זיי זענען פאַשיסטען.

וואָס איז שייך דעם שקלאַפען - האַנדעל, וואָס געהט נאָך אָן אין אַביסיניען, קען נאָך אָבער אַלץ זיין א פראַגע: וואָס פאַר א לענדער עס זענען איצט מעהר און שטאַרקער פאַרקנעכטעט — אַביסיניען, צי די פאַשיסטישע לענדער אין דער ציוויליזירטער אייראָפּאַ?

נאָר ווי ס'זאָל נישט זיין, ווער וועמען ס'זאָל נישט האָבען נאָכגעמאַכט, קאָן אָבער קיין ספק נישט זיין, אַז מען זאָל נעהמען און פערגלייכען מוסאָליני'ס און היטלער'ס א רעדע מיט דער רעדע, וואָס דער אימפּעראַטאָר פון אַביסיניען האָט געהאַלטען פאַר „זיין פאָלק" וועט איהר גלייך זעהן, אַז ס'איז די זעלבינע רעדע. ווי צוויי טראָפּען וואַסער גלייך.

און נישט נאָר זייערע מלחמה-רעדעס זענען די זעלבע נאָר אויך כמעט אַלע זייערע צערעמאָניעס און פּאַראַדען...

לי-לי-לי... — האָט דאָס פאָלק געשריגען נאָך דעם ווי דער מלך פון עטיאָפּיא האָט געענדיגט זיין רעדע.

מיט וואָס איז דער לי-לי מיאַוס'ער אָדער ערגער ווי דער נאַצישער „הייל-הייל" וואָס זיי שרייען נאָך זייער פיהרער?

און ווען מען זאָל אפילו פערגלייכען גענעראַל גערינגס מונדירען מיט די מונדירען, וואָס די אַביסינישע גענעראַלען און קאָמאַנדירען טראָגען, וועט מען אפשר אויך קיין גרויסען אונטערשיד נישט געפינען. פערקעהרט, וועדליג די צייטונגען בעשרייבען דאַכט זיך, אַז דער הויפּט-קאָמענדיר פון די אַביסינישע טרופּען טראָגט א שעהנערע און העלדישערע אוניפאָרם ווי גערינג.

די פעדער אויף זיין הוט און זיינע עפּאָלעטען זענען געמאַכט פון לייבען-גריוועס...

וואָלט עס נישט געווען פאַסיג אויך מוסאָליני און גערינג זאָלען זיך באַפּוצען מיט לייבען-וואָיד-לען?

זיי וואָלטען דאַכט זיך נאָך אויסגעזעהן נאָך העלדישער און מעכטיגער ווי זיי זענען...

איהר האָט אמאָל געזעהן און געהערט אויף פערשידענע פילמען דעם ווילדען, מורא'דיגען קלאַנג פון די „טאַמם-טאַמס", אויף וועלכע די ווילדע נאַקעטע מענשען פּויקען און רופען זייערע שבטים צום הייליגען קריג.

זייערע טאַטאוריטע און בעפעדרעטע כשוף-מאַכער וואָרטשען פערשידענע גרימאַסען, איבעררעדענדיג זיך מיט פערשידענע שדים, געטער, און גייסטער פון זייערע העלדישע אור-עלטערן, וועלכע האָבען געוואוסט ווי גליקליך מען איז ווען מען שטאַרבט אויפ'ן שלאַכט-פעלד...

די טאַם-טאַמס קלינגען ווילד און שרעקענדיג טויב... זיי קאַכען אויף דאָס בלוט; דער ווילדער שבט טאַנצט שוין משוגע פאַטריאָטיש... די כשוף דאָקטוירים מאַכען ווילדע זשעסטען און גרימאַסען מיט די הענט, די פיס און מיט די שרעקענדיגע חיה-שע מאַסקעס אויף זייערע פנים'ער...

דער הייליגער קריג האָט זיך אָנגעהויבען.

„גליקליך איז דער מענש וואָס שטאַרבט אויפ'ן שלאַכטפעלד" קלינגען טויב און ווילד די טאַם-טאַמס און קאָכען אויף דאָס בלוט פון דער חיה אינם מענשען...

אייראָפּאַ איז איצט בעטויבט און פערשכור'ט פון דעם פּרימיטיווען, שרעקענדיגען און אויפרעגענדיגען קלאַנג.

די דריי הויפּט-הייל-קוואַלען אין ארץ-ישראל

קורצער היסטאָרישער איבערבליק

אין די כתבי-הקודש געפינען מיר שוין דעם אויסדרוק: „מעיני-הישועה" (ישעיה ב', ד'), ד. ה. הייל-קוואַלען, וואו קראַנקע, ליידענדע מענשען בעקומען זייער הילף. מאַנכע תנ"ך-פאָרשער ווידער טייטשען: הוא מצא את הימים במדבר (בראשית ל"ו כ"ד), אַז דאָס וואָרט „ימים" בעדייט, וואַרעמע-בעדער. א געוויסע פעראינטערעסירונג צו אונטערשיידען פערשידענע וואַסער-קוואַלען, מערקט זיך אין פּסוק: הלא טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק מכל מימי ישראל (מלכים ב', ה', י"ב), דער פאַקט, אַז נעמן איז געהיילט געוואָרען פון זיין צרעת, באָדענדיג זיך אין ירדן, בעווייזט, אַז די ירדן-וואַסער האָט געהיילט הויט-קראַנקהייט.

א סך מעהר מאַטעריאַל בעזיצען מיר אין תלמוד, וואָס זאָגט עדות, אַז אין יענער צייט האָט מען פאַקטיש זיך בענוצט מיט די א"י'דיגע וואַסער קוואַלען צו הייל-צוועקען. מעינות תהום רבה (בראשית ז', י"א) שלשה נשתיירו מהם, בלועה דגדר, חמי טבריה, ועינא רבתא דבירם (סנהדרין ק"ח ע"א).

באמת זענען דאָ אין א"י א סך מעהר הייל-קוואַלען, ווי די דערמאָהנטע, מיר ווילען אָבער, פאַרלייפיג זיך דאָ האַלטען לויט דעם תלמודישען סדר:

* * *

חמי-גדר. די קוואַלען געפינען זיך ביי דער שטאָט „גדר" (משניות ערכין ט' ו'), וועלכע איז געלעגען צוויי שעה ווייט פון ים-כנרת אין מיטען א באַרג צווישען ירמוך און ידי אל ערב, די שטאָט „גדר" איז אויך בעוואוסט איבער איהר גריכישען פילאָזאָף: לא עמדו פילוסופין בעולם כבלעם בן-בעור וכאבנימוס הגדרי (בראשית רבה, ס"ה), דער תלמוד רופט אָן די קוואַלען, וואָס האָבען זיך געפינען פינף קילאָמעטער פון דער שטאָט „גדר" מיטן נאָמען: „המתארדגדר" (ירושלמי להושין פ"ג, הלכה י"ד), אָדער „חמי-דגדור" (ראש השנה כ"ג, ע"ב), עירובין ס"א, ע"א, סנהדרין ק"ח, ע"א), רבא האַלט „חמת" (יהושע י"ט, ל"ה), זו „חמי-נדר" (מגילה ה', ע"ב), היינט ווערען זיי אָנגערופען „אל-חמי", פון די וואַסער דאָרט שפּירט זיך שוועבעל, די אַראַבער מיינען, אַז דאָרט זענען פערהאַן צעהן קוואַלען, די נייעסטע רייזענדער בעהויפּטען צו געפינען נאָר פיר. די וואַרימקייט פון וואַסער דערגרכט 43—44 גראַד.

די אַראַבער רופען זיי: „חמוט אל שיך" און שיקען דאָרט זייערע קראַנקע זיך היילען אין חודש אייר, און האַלטען פון זייער הייל-קראַפט מעהר ווי פון די חמי-טבריה.

* * *

חמי-טבריה. די קוואַלען זענען אין תלמוד זעהר פּאָפּולער, זיי געפינען זיך א האַלבע שעה ווייט פון דער שטאָט טבריה, וואָס איז בעריהמט איבער דעם ים-כנרת (במדבר ל"ד, י"א, יהושע י"ג, כ"ז). יוסיפוס דערצעהלט: נישט ווייט פון טבריה געפינען זיך וואַרעמע בעדער, בעקאַנט אונטערן נאָמען: „אמאוס" (קדמוניות היהודים י"ח, ב', ג'), זיי ווערען אין תלמוד אויך אָנגערופען „דימוסין דטבריה" (שבת קמ"ז, ע"ב), רבי יוחנן האַלט: „חמת" (יהושע י"ט, ל"ה) זו טבריה ולמה נקרא שמה חמת — על שום חמי-טבריה (מגלה ו' ע"א) אין דער תלמודישער תקופה, האָט מען געהיילט מיט די „חמי טבריה" הויט-קראַנקהייטען: רוחצין במי-טבריה אף על פי שיש לו חטטים בראשו (שבת ק"ט ע"ב).

ווי אויך מאָגען-קראַנקהייטען, דורכן טרינקען דאָס וואַסער, השיתה מי-טבריה אף על פי שיוצאים נקיים (משניות מכשירין י' ז') כסא קמא, מרפי, אידך משלשל, ואידך פי היכא דעייל הכא נפקי (שבת ק"י ע"א), צום טרינקען דאָס וואַסער האָט מען זיך בענוצט אפילו מיט ספּעציעלע גלעזער (ווי אין די איצטיגע מאָדערנע קור-ערטער), כוסייא טיברייאה (ירושלמי נדה פ"ד הלכה י'), אויך האָט מען זיך בענוצט מיט בלאָטע בעדער. אסור לעמוד בשבת בקרקעיתא של דיומסת מפני שמעמלת ומרפא. (שבת קמ"ז ע"ב) אויך איצט ווערען בענוצט די „חמי-טבריה" צו פערשידענע קראַנקהייטען, ווי רעוומאַטיזם, אישיאַס, פרויען-קראַנקהייטען א. א. דער שטאַרקסטער קוואַל איז זעהר הייס, אַזוי אַז ס'איז אונמעגליך א האַנד צו האַלטען. דער באָדסעזאָן איז אין די חדשים אייר, סיון אומגעפעהר. ווי ס'איז אין תלמוד ווערט געזאָגט: כל ימיה דדיומסת עשרים ואחד יום ועצרת מן המנין (שבת קמ"ז ע"ב) דאָס וואַסער בעזיצט א סך אייזען-שטאָף און הויפּזעכליך זאַלץ, אַזוי אַז נאָכן באָדען איז די הויט גערייצט, אַזוי אַז מען מוז זיך אָפּגיסען מיט טייך-וואַסער, הרוחץ בחמי-טבריה זולף על עצמו במי-נחל (ירושלמי שבת ג', ה"א)

* * *

עינא רבתא דבירם. אין דער תקופה פון בית-שני, זענען די הייל-קוואַלען פון קלדהי און בירם געוועזען נישט ווייניגער בעקאַנט, ווי די חמי-טבריה. לויט דער מיינונג פון יוסיפוס זענען זיי געוועזען אויך זיס און גוט צום טרינקען און ווען הורדוס איז קראַנק געוואָרען אויפן לעבער האָט מען איהם פעראָרדענט, זיך צו קורירען אין די קוואַלען פון קלדהי. ער האָט זיך דאָרט אויך געבאָדען אין א וואַנע פון וואַרעמען בוימאייל, וואָס האָט פערערגערט זיין קראַנקהייט (מלחמות היהודים א' ל"ג ה'). דאָס וואָרט „בירם" ווילען מאַנכע האָבען, שטאַמט פון העברעאישען „באר-חם", אַנדערע ווידער בעהויפּטען, אַז פון וואָרט „בער" (ברענגען), אַזוי אָדער אַזוי, ווייזט עס, אַז דאָס וואַסער איז געווען וואַרעם, אָדער גאָר קאָכעדיג, די וואַרימקייט זיינט דערגרייכט ביז 62—63 גראַד. די אַראַבער קורירען זיך אויך איצט דאָרט דורכן באָדען זיך, ווי אויך דורכן טרינקען דאָס וואַסער אלס א רפואה צו פערשידענע קראַנקהייטען.

נאָך דעם אַלעם מוזען מיר קומען צום אויספיהר, אַז צום מעהרסטען פּאָפּולער זענען געווען די חמי-טבריה, ווי עס זאָגט עדות דער תלמודישער מאמר: מפני מה אין חמי טבריה בירושלים כדי שלא יהא עולי רגלים אומרים אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ בחמי טבריה — דיינו, נמצאת עליה שלא לשמה (פסחים ח' ע"ב), ווי ווייט די חמי-טבריה זענען געווען בעקאַנט פאַר הייסע קוואַלען, קען דיי-נען דער פרט, אַז אין תלמוד האָט מען געגלויבט, דאָס מיט דעם וואַסער קען מען וואָס אָפּקאָכען, און שטיצענדיג זיך דערויף האָט זיך געבילדעט דער דין: המבשל בשבת בחמי טבריה פטור, פסח שבשלו בחמי טבריה חייב (פסחים מ"א ע"ב). רבי יוסי האָט זיך אפילו אויסגעדריקט, אַז דאָס וואַסער איז אַזוי הייס-קאָכעדיג, דחלפי אפתחא דגיהנם (שבת ל"ט ע"א).

ס'ווערט אויך דערצעהלט, אַז רבי שמעון בן יוחאי איז אַרויס פון דער הייל, וואו ער מיט זיין זוהן האָט זיך אויסבעהאַלטען א לאַנגע צייט, איז איהם די הויט קראַנק געוואָרען, ער האָט זיך עס אויסגעהיילט אין די חמי-טבריה (שבת ל"ג ע"ב).

ווי ווייט מען האָט געהאַלטען דאָס באָדען זיך אין די „חמי-טבריה" פאַר א פקוח-נפשות, זעהען מיר פון מאמר: ראו החכמים שאין הדבר עומד להם —התירו להם חמי-טסבריה (שבת מ' ע"א), אָדער תנו רבנן רוחצים במי-גדר, במי-חמתן, במי-עסיא ובמי-טבריה (שבת ק"ט ע"א).

ד"ר אהרן ברזשעזשינסקי.

א גוטע אטראקציע...

פערצייכענונג אין פענסיאָנאַט

פון ב. לאַוובער

אַ מיידעל אין די יאָהרען. אַרום צוויי און דרייסיג אָדער טאַקע די גאַנצע פינף און דרייסיג. אָבער שעהן און שלאַנק און חנ'עוודיג. ווען זי איז אַ בלאָנדע, נישט קיין שוואַרצע, נעמט איהר זי אָן פאַר פינף און צוואַנציג, נישט מעהר, אַ קערפּער האָט זי ווי אויסגעהאַקט פון מאַרמאָר.

אַ שמייכעל וואָס איז זיסער פאַר האָניג און ליפּטיג ווי די זון.

טאָ פאַרוואָס איז זי נאָך אַ מיידעל? פאַרוואָס איז זי שוין נישט פערהייראַט? פאַרוואָס האָט זי נאָך נישט אַ מאַן מיט א דריי, פיר קינדער?

איז דער תירוץ: זי האָט צופיל געקליבען; זי האָט געוואָלט האָבען דאָס טעלערל פון הימעל; אַזוינס און אַזעלכעס; אָדער אַ בעריהמטען שרייבער, אָדער אַ גרויסען דאָקטאָר, אָדער א גוטען אַדוואָקאַט, אָדער אַן אינזשיניר, אָדער א מיליאָנערס אַ זוהן. נישט קיין שאַרלאַטאַן.

האָט זי פון אַלע גליקען גאָרנישט בעקומען, בלויז אַ פּאָר גרויע העריליך וואָס זי בעהאַלט אַזוי קונציג, אַז אַפילו מיט ליכט וועט איהר זיי נישט אויסגעפינען.

אין בעהאַלטען גרויע האָר זענען פרויען גרויסע קינסטלער!

איצטער בין איך מיט איהר אויף זומער-וואוינונג איז אָב, עס איז הייס און דער בלויער טייך, דער קיהלער, רופט אייך, ער וויל אייך, אַ קאָפּעטשקע אָפּקיהלען; און דער בלויער הימעל פון אויבען האַלט מיט'ן טייך און די ווינטעלעך — האַלטען מיט'ן הימעל.

איהר טוט זיך אויס ווי ווייט עס לאָזט זיך, און זי — טוט זיך אויס מעהר ווי עס לאָזט זיך. זאָלען יונגעלייט זעהען וואָס מעהר לייב, וואָס מעהר נאַקעטקייט, וואָס מעהר -פרוי- — אפשר וועט עס העלפען, אפשר וועלען די יונגע לייט וואָס זוכען מיידלעך פערשיכור'ט ווערען.

נאַקעטקייט העלפט אָפט מאָל מעהר צו אַ שידוך ווי טויזענט שדכנים.

און וואָס אמת איז אמת; ס'העלפט די מענער, וואָס האָבען זייערע פרויען אין דער שטאָט, אָדער וואָס האָבען נישט קיין שעהנע פרויען, אָדער וואָס האָבען נישט ליב די פרויען, און בחורים וואָס טראַכטען וועגען חתונה האָבען, זעטיגען אָן זייערע בליקען ווען זיי קוקען אויף איהר וואונדערליכען קערפּער, אויף די ווייסקייט און גלאַטקייט פון איהר לייב.

און זי פיהלט עס און ווייסט עס: טראָגט זי אויף זיך כמעט ווי גאָרנישט קיין קליידער; עפּעס אַ פּאָר שמאָלע פאַסיקלעך און פּטור אַן עסק.

און צוליב איהר איז דער ברעג פון טייך פול מיט מענער און יונגע לייט.

און צוליב איהר קריגען זיך די פרויען מיט די מענער און מיידלעך מיט זייערע יונגעלייט.

פערשטעהט זיך, אַז זי האָט אַ סך שונאים צווישען איהרע שוועסטער. שווייגט זי; רעדט נישט אַ וואָרט; זי פיהרט אָבער אָן אַ קאַמף מיט זיי דורך איהר הערליכען קערפּער.

זי לאָזט ווייסען אַ פּאָר ווייבלעך, אַז זי געהט אַרויף אויפ'ן הכסטען בערגעל און דאָרט וועט זי אַרונטערנעמען פון זיך די לעצטע פאַסיקלעך און זי וועט זיך נעמען אַ זון-באָד אינגאַנצען נאַקעט; זי וועט ווייזען איהר שעהנעם קערפּער צו די ווינטלעך וואָס פלאַטערען אום, אין די בלויע הויכקייטען. און אויב גאָט אַליין וועט וועלען כאַפּען אַ קוק, אַרט איהר אויך נישט; זאָל ער;; אַ גאָט מעג...

גיבען דאָס איבער די ווייבלעך צו די אַנדערע ווייבלעך, און די אַנדערע צו אַנדערע, ביז עס קומט אָן צו די מענער און צו די יונגע לייט.

האַלטען זיי שוין אַנ'אויג אויף איהר. און ווען זי הויבט אָן קריכען אויפ'ן באַרג, קוקען איהר נאָך צוואַנציג זינדיגע בליקען.

און 15 מינוט שפּעטער ליגען שוין יונגע לייט בעהאַלטען הינטער געדיכטע קוסטעס און זיי קוקען אויף איהר, און זיי זעהען ווי זי ליגט איבער גאַנצען נאַקעט און זי ווערט געקושט פון דער זון מיט איהרע שטראַהלען, ווי זי ווערט געצערטעלט פון מילדע ווינטלעך און בעזונגען פון פייגעל.

און ווען זי קומט צוריק אַרונטער פונ'ם באַרג, טראָגט זי ווידער אויף זיך די עטליכע שמאַלע פאַסיקלעך.

זי איז אַ בעלזעגע; זי איז בעקאַנט מיט מיצקעוויטשען און סלאָוואַצקין, זי האָט עס מיר אַליין געזאָגט.

נעכטען זאָגט זי צו מיר:

איך בין אַנדערש ווי אַנדערע מיידלעך; איך ליב מיין קערפּער און איך פּאַס אויף אויף איהם; דערפאַר איז ער שעהן און געזונד און צאַרט... איך לייד נישט ווען איך ווער מיט פינף אָדער אַפילו מיט צעהן פונט מעהר; איך קען נישט אַהערגעקומען פערלירען, אָדער צונעמען. אויב איך האָב נאָר אַ מעגליכקייט, וויל איך וואָס מעהר פון זיך אַרונטערנעמען...

וואַרט איך אויף דער זון; און ווי נאָר די זון בעוויזט זיך, נעם איך אַרונטער פון זיך אַלץ וואָס עס לאָזט זיך און אַפילו וואָס עס לאָזט זיך נישט, און איך גיב איבער מיין קערפּער צו דער זון און צו גאָט...

און אויב די מענער און די יונגעלייט ווילען ווערען שותפים צו גאָט און אויך כאַפּען אַ קוק — געזונטערהייט; אויב זיי האָבען דערפון פערגעניגען — טוט עס מיר הנאה.

נאָכאַלעמען זענען מיר דאָך אַלע אַהער געקומען האָבען פערגעניגען.

האָב איך רעכט, אָדער נישט?

פערשטעהט זיך, אַז איך האָב איהר געגעבען גערעכט; איהר לעזער אויף מיין אָרט וואָלט איהר אויך געגעבען גערעכט.

איך בין אַוועק אַהיים און זי איז געבליבען אין דעם פענסיאָנאַט נאָך אויף אַכט טעג. צי זי וועט דאָרט קריגען אַ חתן, ווייס איך נישט. אָבער חסידים וועט זי זיכער קריגען. און פאַר'ן פענסיאָנאַטניק איז זי זעהר אַ גוטע אַטראַקציע, אַ סך מענער, וואָס האָבען בעדאַרפט אַהיים פאָהרען, זענען געבליבען אויף נאָך אַ וואָך...

אהז יורשים

— פון —

ד"ר א. מוקדוני

אין אלע אונזערע פארטייען, אין אלע אונזערע בעוועגונגען פאליטישע און קולטורעלע, זעהט איהר כסדר יודען מיט ווייסע און גרויע קעפ.

אין אלע אונזערע פארטייען, אין אלע אונזערע בעוועגונגען זעט איהר כסדר די זעלבע פיהרער, די זעלבע טוערס און די זעלבע רעדעל־דרייערס.

אונזערע פארטייען און אונזערע בעוועגונגען, עלטערן זיך מיט זייערע פיהרער.

און אמאל בעפאלט דיך א שרעק:

מענשען קענען לעבען לאנג, מענשען קענען זיך עלטערן, אבער מענשען לעבען נישט אייביג, מענשען מוזען דאך סוף כל סוף זיך שיידען מיט דער וועלט.

אין וואס וועט זיין מיט די פארטייען אונזערע? און וואס וועט זיין מיט די בעוועגונגען אונזערע? און וואס וועט זיין מיט'ן גרויסען גייסטיגען פערמעגען, וואס מיר האבען פאר די לעצטע צוויי דורות אנגעזאמעלט?

עפעס זעט מען נישט ביי קיין פארטיי אונזערע, ריכטיגע יורשים, עפעס זעהט מען נישט אין אונזערע בעוועגונגען קיין יונגע יודען, וואס קענען איבערנעמען די פיהרערשאפט אין די פארטייען אונזערע, וואס קענען זיך שטעלען בראש פון אלע אונזערע פערשידענע קולטורעלע בעוועגונגען און וואס קענען איבערנעהמען די גרויסע גייסטיגע ירושה און זי נישט פערטאכלעווען, ווי עס פאסירט מיט יונגע מענשען, וואס בעקומען גרויסע ירושות...

די יונגסטע אין אונזערע פארטייען און בעוועגונגען האבען שוין בכבוד'ע פליכען אויף זייערע קעפ און נאך בכבוד'ערע קנייטשען אויף זייערע פנים'ער.

אבער דאס איז נישט געזאגט בלויז בנוגע די אזוי גערופענע בורזשואזיע פארטייען, וואס זענען בטבע געזעצט און בטבע סאליד, דאס נעמליכע איז געזאגט אויך בנוגע די ראדיקאלע און רעוואלוציאנערע פארטייען אויף דער יודישער גאס.

עפעס האבען זיך מיט עטליכע צעהנדליג יאהר צוריק צוויי דורות פון יודישער יוגענד אויפגעכאפט ווי פון א לאנגען שלאף און זיך גענומען מיט א מורא'דיגער ענערגיע און מיט א געוואלדיגען מוט איבערבויען דאס יודישע לעבען.

זיי האבען געשאפען מאדערנע יודישע פארטייען, זיי האבען געשאפען פערשידענע בעוועגונגען, זיי האבען געשאפען א נייע ליטעראטור, א גרויסע יודישע פרעסע און א נייע יודיש לעבען.

איז קיינער נישט געקומען ארויסצושטויסען זיי און פערנעמען זייערע ערטער, קיינער איז נישט געקומען קריגען זיך מיט זיי און פאר וואס זיי האבען זיך אוועקגעזעצט און לאזען נישט דעם פלאץ פאר יונגערע, לעבעדיגערע און ברויזענדיגערע.

האט אמאל עמיצער אויף דער יודישער גאס פערנומען אנ־אויבענאן אין א פארטיי, אין א חברה און אין א געזעלשאפט, איז ער געבליבען אויף זיין גאנץ לעבען דעם אויבען־אן.

איז זעהר שטיל, זעהר סאליד און זעהר פארנעם אין אונזערע פארטייען און בעוועגונגען.

עלטערע מענשען מיט געקיהלטען בלוט, עלטערע מענשען מיט איינגעשטילטע ליידענשאפטען, עלטערע מענשען מיט א קאלטען ישוב הדעת זענען די פיהרער אומעטום.

נישטא קיין יובל'דיגע, טומעלדיגע און ברויזענדיגע פרייד, ווען עס קומט א זיג און נישטא קיין יונגער פראטעסט, קיין יונגע ווידערשפעניגקייט און קאמף־לוסטיגקייט ווען עס קומט אנ'אומגליק...

שטיל, אומהיימליך שטיל איז ביי אונז.

נישטא קיין יובלדיגע, טומעלדיגע און ברויזענדיגע, נישטא קיין יוגענד, וואס זאל ארייננברענגען ליידענשאפטליכקייט, נישטא קיין יוגענד, וואס טון מחיה'דיגע נארישקייטען, נישטא קיין יוגענד, וואס זאל עפעס קאליע מאכען מיט איהר לייכטזין, נישטא קיין יוגענד, וואס גישט פאלגען די טאטעס און די זיידעס, נישטא קיין־יוגענד, וואס איז העזה־דיג און פאדערט דאס טעלערל פון הימעל פאר זיך. נישטא....

צוויי מאל אין צוויי דורות האט זיך די יודישע יוגענד א ריס געטון פון דער אפאטיע און האט זיך א ווארף געטון צו בענייען דאס יודישע לעבען, צו איבערבויען איהם אויף מאדערנע יסודות און צו בעהעפטען עס מיט דער ארומיגער וועלט.

אין אלע ווינקעלעך פון לעבען האט זי זיך אריינגעריסען, די אויפגעוואכטע יודישע יוגענד, אומעטום האט זי אוועקגעשטעלט איהרע יונגע, צאפעלדיגע יודען און אומעטום האט זי אויפגערודערט דאס יודישע לעבען.

זענען ווי דורך א שם המפורש אויפגעקומען, גנטע, טיכטיגע און מוטיגע פארטיי־פיהרער פון אלע ריכטונגען און שטרעמונגען.

ווי דורך א שם המפורש זענען אויפגעקומען בעוועגונגען סאציאליסטישע, נאציאנאליסטישע, דעמאקראטישע א. אז. וו.

און וואונדערליכע רעדנער, הייסע, ברויזענדע רעדנער האבען זיך בעוויזען ווי דורך א נס אויף יעדען ווינקעלע פון דער יודישער גאס.

און שרייבער, זשורנאליסטען אין יודיש און אין העברעאיש זענען ווי שוועמלעך נאך א געשמאקען רעגען אויסגעוואקסען.

און טוער נייע אויף אלע געביטען פון לעבען זענען אויפגעקומען.

אנגעזאמעלטע יודישע ענערגיע האט זיך ארויסגעריסען פון די קייטען. עס איז געווען א צייט ממש פון נסים.

איין דור לאזט ארויס אין דער יודישער וועלט י. ל. פרץ'ן, שלום עליכם'ן אש'ן רייזענען, . ד. נאמבערג'ן און צעהנדליגער און צעהנדליגער אנדערע. א שפע פון יודישע דענקער, קריטיקער, זשורנאליסטען ווי דוד פרישמאן, בעל־מחשבות, ש. ניגער, ד"ר זשיטלאווסקי און צעהנדליגער און צעהנדליגער אנדערע.

פון העלער הויט האט זיך בעוויזען עהרליכע ענערגישע און געטרייע טוער אויף אלע געביטען פון סאציאלער טעטיגקייט.

עס קומט פאר באמת אין א קליינעם מאסשטאב א מין קיבוץ גליות, דייטשעיודען, פראנצויזישע יודען, קומען זיך צוזאמען מיט פוילישע און מיט רוסישע יודען אויף קאנגרעסען קאנפערענצען.

און דער יוד אין אמעריקא לייענט די ווערק פון י. ל. פרץ, דער יוד אין פוילען לייענט מארים ראזענפעלדס לידער און דער רוסישער יוד לייענט א צייטונג אויף דעם זעלבען מאמע־לשון וואס דער אמעריקאנער יוד.

און דער יודישער סאציאליסט, וואס האט געטיילט יודען אין קלאסען, אזוי אויך געווען אין חברה.

אלע האבען געבויט, אלע האבען מיט א גרויסען פרען איבערגעבויט דאס יודישע לעבען און אלע בויער האבען זיך געהאלטען ביי די הענט כדי מיט פעראייניגטע כחות בויען און איבערבויען.

צוויי דורות יודישע יוגענד האט דאס גאנצע פערוואָרלאזטע יודישע לעבען איבערגעבויט און אין גאנצען בענייט.

דאס יודישע לעבען איז געווארען ברויזיג און שפעריש.

דאס איצטיגע יודישע לעבען בעוועגט זיך בלויז מיט רעשטלעך פון די צוויי וואונדערליכע דורות פון יודישע יוגענד.

דאס יודישע לעבען ציהט נאך עד היום זיין יניקה פון די אמאליגע צוויי יונגע יודישע דורות.

אט דאס קענען טון צוויי דורות יוגענד.

נאך די צוויי וואונדערליכע דורות פון יודישער יוגענד איז געקומען אנ'אומהיימליכער שטילשטאנד.

עפעס איז איין דור יוגענד נאכ'ן אנדערן עפעס אזוי מאדנע זארגלאז, אזוי מאדנע אפאטיש און אזוי מאדנע גלייכגילטיג.

אמאל האט זיך איינער, אדער צוויי בעוויזען ערגעץ אין דער פרעמד, א פרעמדער שרייבער געווארען אין דער פרעמד, א פרעמדער געלערנטער געווארען אין דער פרעמד, אדער א פירער געווארען אין דער פרעמד.

אין דער היים איז געווארען שטיל.

צוויי גרויסע יודישע דורות האבען אויפגעבויט א יודיש לעבען, א יודיש לעבען מיט א יודישער ליטעראטור, מיט א יודישער פרעסע, מיט יודישע פארטייען פון פערשידענע ריכטונגען, מיט יודישע מוזיק און אפילו מיט א יודישער וויסענשאפט.

און איצט איז נישטא ווער עס זאל דאס גרויסע נאציאנאלע פערמעגען, וואס צוויי גרויסע דורות האבען געשאפען, איבערנעמען.

נישטא קיין יורשים פאר דעם אלעם, נישטא קיין יורשים וואס קענען עס אויפהאלטען און ענטוויקלען.

עס איז שוין כמעט נישט געבליבען קיין איין יונגער יוד אין דער היים.

יודישע טאטעס און מאמעס טרייבען איצט זייערע קינדער אין דער פרעמד אריין.

עס איז די אמביציע פון יעדען יודישען טאטען און יודישע מאמע, אז זייערע קינדער זאלען ווערען קענטיגע מענשען אין דער פרעמד, אין דער פרעמד איז אזוי ברייט, אין דער פרעמד זענען דא אזעלכע גרויסע לעגענדארע מעגליכקייטען.

ס'איז שוין איצט אונהיימליך אויף דער יודישער גאס.

עס איז שוין איצט בית־עולם'דיג אויף דער יודישער גאס.

א סך זענען געווען זיכער כמעט, אז נאך דעם ביטערן קלאפ, וואס היטלער האט אונז געגעבען און נאך דער וועהטאגדיקער בעליידיגונג וואס מיר האבען איבערגעטראגען, וועט די יודישע יוגענט שטורמען די טירען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

ווארום ווער קען אזוי טיף וועהטאגען פון א שווערער בעליידיגונג ווי די יוגענד? ווארום ווער קען אזוי אויפגעבראוזט ווערען פון א קלאפ אנ'אנפערדינטען, ווי די יוגענד?

דא האבען מיר אבער געהאט די ביטערע ענטוישונג.

אפילו אין דער גרויסער, וואונדערליכער דעמאנסטראציע געגען היטלער'ן, וואס איז פארגעקומען אין ניו־יארק, זענען דאך געווען א סך מעהר עלטערע יודישע מענשען ווי יונגע יודישע מענשען.

אפילו די באיקאט - בעוועגונג, אט די בעוועגונג וואס איז דער איינציגער ענטפער צו די היטלעריסטישע בלוט־הינט פאר זייערע שוידערליכע פאגראמען אויף יודען און אויף זייערע שוידערליכע גרויזאמקייטען, האט נישט פערכאפט די יודישע יוגענד.

עס זענען נאך אלץ טעטיג די רעשטלעך פון דער אמאליגער, וואונדערליכער יודישער יוגענד פון צוויי גרויסע דורות.

און אויס איז מיט דעם אמאליגען קיבוץ גליות

אנשטאט צוויי יודישע שפראכען האבען יודען אזוי פיל שפראכען וויפיל עס זענען דא אומות און לענדער אויף דער גרויסער וועלט.

דער רוסישער יוד פערשטייט שוין נישט אינגאנצען דעם ענגלישען און אמעריקאנער יודען, דער דייטשער יוד פערשטעט קיין ווארט נישט פון דעם, וואס דער פוילישער יוד רעדט, דער פראנצויזישער פערשטעהט נישט וואס אי דער דייטשער, אין דער ענגלישער, אי דער אמעריקאנער, אי דער רוסישער און דער פוילישער יוד רעדט.

די אמאליגע לעגענדע וועגען דעם, אז יודען זענען א פאלק פון חכמים פון פלינקע מענשען פון שארפע און ריהרעוודיגע מחות איז איצט א באבע־מעשה, אין וועלכער נאר נאראנים גלויבען.

מיר האבען איצט מיליאנען און מיליאנען יודישע קינדערלעך מיט גראבע און פערשטאפטע קעפלעך.

עפעס זענען נישט געווארען די אמאליגע טייערע יודישע עלויים'לעך די אמאליגע יודישע קינדער מיט די שארפע קעפלעך און מיט פלינקע מחות'לעך.

יא, מיר זענען געווארען א פאלק, ווי אלע פעלקער אין א סך הינזיכטען.

אפילו די פרעמדע זארגלאזיגקייט, וואס קומט פון טויזענדער יאהרען זיכערקייט, האבען מיר איבערגענומען.

מיר זענען איצט אונהיימליך זארגלאז.

מיליאנען און מיליאנען יודישע יונגע מענשען זענען עפעס אונהיימליך זארגלאז.

די אמאליגע צוויי גרויסע דורות האבען ארונטערגענומען די שווערע זארג פון זייערע עלטערנס פלייצעס און זיך אליין איינגעשפאנט אין זיי.

יונגע יודען האבען דעם צאריזם געשטורמט פאר דעם פיין פון זייערע עלטערן, יונגע יודען האבען דאס יודישע לעבען איבערגעבויט, כדי עס זאל זיך אלע יודען לעבען לייכטער, און בעוואוסטזיניגער.

איצט ווארפט די יוגענד אלע זארגען אויף די פלייצעס פון די עטליכע זיידעס און עלטער־זיידעס...

און וואס וועט זיין מיט דער גרויסער ירושה?

אין ציעכאצינעק
איז צו בעקומען טעגליך דעם
נייעם
פאלקסבלאט
ביי ש. סוכעצקי,
זדראיאווא 10.

שווארצע יודן אין אביסיניע

פון מ. דאנציס

1

די אייניקלעך פון שלמה המלך און מלכה שבא

די אויגען פון דער וועלט זענען איצט געווענדעט צו דער ווייטער מיסטעריעזער מדינה, וואס ליגט פערבארגען צווישען די בערג און טאלען פון אפריקע, און איז בעקאנט מיט דעם נאמען אביסיניע, אדער עטיאפיע.

די וועלט ווייסט, אז גאר אינגיכען וועט אויף די פעלדער און בערג פון יענעם לאנד אפגעשפילט ווערען א בלוטיגע דראמע, וואס וועט קאסטען טויזענטער און טויזענטער מענשליכע לעבענס.

די סצענע איז שוין צוגעגרייט. די פראבען פאר דעם רויטען חורבן־שפיל ווערען שוין געמאכט. איבער דעם אדריאטישען ים, אויף דעם וועג צו דעם סועץ קאנאל, ציהען זיך שיפען פון די ברעגען פון איטאליע, אנגעפיהלט און אנגעלאדען מיט איטאליע'ס יונגע זיהן, וואס ווערען געשיקט פון זייער הערשער און דיקטאטאר מוסאליני אויף די ווייטע, געפעהרליכע שלאכטפעלדער פון אביסיניע.

איבער גאסען פון די איטאליענישע שטעט מאר שירען ארמעען יוגענט, אנגעטון אין זייערע שפאגעל־נייע מונדירען, בעוואפענט ביז די ציינער, אויפן וועג צו די לאגערען, פון וואנען זיי וועלען שפעטער נאכפאלגען נאהענט צו א מיליאן איטאליענישע סאלדאטען, וואס געפינען זיך שוין ביי די אביסינישע גרענעצען. און אין חודש אקטאבער דערווארט מען, אז דער בלוטיגער שפיל זאל זיך אנהויבען. ער וואלט זיך אנגעהויבען נאך פריהער, איז אבער איצט דער רעגען־סעזאן אין אביסיניע; אלע וועגען ווערען פערפלייצט; נאקעטע טאלען ווערען אין שטורעמדיגע טייכען פערוואנדעלט, און פאר אן ארמעע איז אונמעגליך צו בעוועגען זיך און מאכען א שפאן פאראויס.

ווארט דערפאר מוסאליני, אז די שלאנג־רעגענס זאלען אויפהערען, און ווען דאס וועט געשעהן, גיבט ער געבען דעם סיגנאל אנצוהויבען א מלחמה, וואס האט נאר איין צוועק — צו פערכאפען אביסיניע, ארונטערצוברענגען די ווייטע אפריקאנישע מדינה אונטער דעם אפצאס פון פאשיסטישען אימפעריאליזם און עפענען נייע מארקען, ווי אויך געווינען נייע קנעכט פאר'ן איטאליענישען גרויס־קאפיטאל.

* * *

פאר אונז יודען האט די ווייטע אביסיניע א דאפעלטען אינטערעס, ווארים אויך דארט האט די יודישע נאציע פערזייהט איהרע זוימען און געשלאגען איהרע ווארצלען. אויך אין די ווילדערנישען פון אפריקע, צווישען די פרימיטיווע דערפלעך און אפגעלייגטע, פערווארפענע ישובים, וואו דאס פנים פון א ווייסען בעווייזט זיך אזוי זעלטען, לעבען טויזענטער יודען, וואס זענען פערקניפט דורך אלטע טראדיציעס און אייביגע האפנונגען מיט די רעשטען פון זייערע ברידער, פון וועלכע זיי זענען אפגעטיילט מיט טויזענטער מיילען און גאנצע קאנטינענטען.

מיר מיינען דא די אביסינישע יודען, וואס זענען בעקאנט מיט דעם נאמען „פאלאשען" און פון וועלכע די יודישע וועלט האט ביז מיט עטליכע צעהנדליג יאהר צוריק נישט געהאט דעם מינדסטען בעגריף און נישט געוואוסט פון זייער עקזיסטענץ. ערשט אין יאהר 1868 האט א פראנצויזיש־יודישער רייזענדער און געלערנטער מיט דעם נאמען יוסף הלוי בעזוכט אביסיניע און אריינדרינגענדיג אין דער טיפעניש פון דעם לאנד, האט ער זיך אנגעשטויסען אויף שבטים, וואס האבען איהם מיט זייער אויסזעהן, ווי אויך מיט זייערע מנהגים, דערמאנט אן יודען.

אנ'אנדער רייזענדער און געלערנטער, דער ענגלענדער כרוס, האט אויך זיך אפגעשטעלט אויף דער יודישער איינציגארטיגקייט און סעמיטישער אייגענטימליכקייט פון די „פאלאשען".

און שוין דער נאמען אליין „פאלאשען", דער צעהלט אונז, אז די דאזיגע שבטים זענען גאנץ אנדערש און פערשידען פון די איבעריגע טיילען פון דער אביסינישער בעפעלקערונג.

דאס ווארט „פאלאש" בעדייט — א פרעמדער, אדער א פערטריבענער. און די פאלאשען זענען טאקע פרעמדע און פערטריבענע, נישט געקוקט אויף דעם, וואס זיי לעבען שוין טויזענטער יאהרען אין די ווילדערנישען פון אפריקע.

זיי אליין רופען זיך „בית ישראל", אדער סתם „ישראל", וואס דאס איז אויך א בעווייז פון זייער אנגעהעריגקייט צו דער יודישער נאציע. דאס ווארט „יהודי" אדער „איהוד", איז אבער זיי פרעמד, און זיי ווייסען נישט דעם בעדייט דערפון.

צווישען די „פאלאשען" אליין לעבען פערשידענע לעגענדעס וועגען זייער אפשטאם. איינע פון די לעגענדעס איז, אז זיי זענען אייניקלעך פון שלמה המלך און דער מלכא שבא.

די מלכה שבא, וואס האט געהערט פון שלמ"ס חכמה און איז צוגעצויגען געווארען צו איהם דורך זיין רוהם, וואס האט זיך אומגעטראגען איבער דער וועלט, איז, לויט דער לעגענדע, געקומען פון אביסיניע, אדער עטיאפיע.

אין ירושלים האט זי געהאט א זוהן מיט דעם מלך שלמה, וועמען מען האט א נאמען געגעבען מענעליק.

מענעליק איז געווען דער בעליבסטער פרינץ ביי דעם קלוגען און פיל־ווייבערדיגען יודישען קעניג, אין וועמעס הארץ עס האבען געלעבט טויזענט פרויען. האבען די יודען מורא געהאט, אז מענעליק זאל מיט דער צייט נישט איבערנעמען זיין פאטער'ס טראן און ווערען דער קעניג פון יהודה; האבען זיי דערפאר געזוכט מיט אלערליי מיטלען, אז דער יונגער פרינץ זאל אפפאהרען צוריק מיט זיין מוטער, די מלכה שבא, קיין אביסיניע.

דער קעניג שלמה האט זיך אבער נישט געוואלט שיידען מיט זיין זוהן, און ער האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז אינאיינעם מיט דעם פרינץ זאל אויך פערלאזען דאס לאנד יעדער בכור.

דער מלך שלמה האט אויך מיטגעשיקט מיט די כהנים קיין אביסיניע די טאוולען, אויף וועלכע עס זענען געווען אויסגעקריצט די „עשרת הדברות".

לויט דעם בעפעהל פון דעם קעניג האט מען געזאלט קאפירען די „עשרת הדברות" פון די אריגינעלע לוחות, און אויסקריצען זיי אויף אנדערע טאוולען. די כהנים האבען אבער אפגעטון א שפיצעל דעם קעניג, און אנשטאט מיטצונעמען מיט זיך א קאפיע, האבען זיי אוועקגעפיהרט דעם אריגינאל.

און לויט דער לעגענדע, געפינען זיך טאקע די אריגינעלע לוחות אין דער שטאט אקסום, דער אלטער קרוין־צענטער פון די אביסינישע קעניגען.

און אט פון דעם פרינץ מענעליק, דער זוהן פון שלמה המלך און דער מלכה שבא, שטאמען עס, ווי מען גלויבט ביי די פאלאשען, די יודען אין אביסיניע.

לויט דער מיינונג פון פערשידענע היסטאריקער, שטאמען די פאלאשען פון די געפאנגענע יודען, וואס האבען זיך געראטעוועט אין דער צייט פון ערשטען חורבן, און האבען זיך בעזעצט אין די ווילדערנישן פון אפריקע.

עס איז אויך א סברא, אז די פאלאשען האבען איינגעוואנדערט פון עגיפטען, סודאן און אנדערע געגענטען ארום דעם טייך נילוס, וואו עס האבען אמאל געלעבט מעכטיגע יודישע שבטים און וואו עס איז, לויט דער מיינונג פון היסטאריקער, געווען אין פערלויף פון הונדערטער יאהרען א גרויסע יודישע מלוכה.

עס איז פעראן ביי די פאלאשען א לעגענדע, אז אין צעהנטען יאהרהונדערט האט זיך געפונען א יודישע קעניגין אין דער געגענט פון סמיען, וואס ליגט אין די טיפענישען פון אפריקע. איהר נאמען איז געווען יהודית, אדער אסתר, זי האט פערפיהרט א מלחמה מיט דעם דעמאלטדיגען אביסינישען קעניג, וואס האט געהאט זיין צענטער אין דער שטאט אקסום.

די יודישע קעניגין האט בעלאגערט מיט א גרויסער ארמעע די שטאט און בעוויזען וואונדערליכע העלדישקייטען. נאך דעם ווי זי האט בעזיגט דעם קעניג, האט זי געגרינדעט א מעכטיגע מלוכה, וואס האט עקזיסטירט אין פערלויף פון דריי הונדערט יאהר.

זיכער איז, אז די יודען האבען געשפילט א גרויסע ראל אין דער געשיכטע פון אביסיניע.

און זיכער איז אויך, אז די יודען אין אביסיניע האבען נישט וויניג געליטען פאר זייער גלויבען, און האבען מיט א געוואלדיגער מסירת־נפש אנגעהאלטען זייער געטריישאפט צו זייער פאלק און זייער אמונה.

(ווייטער מארגען)

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע אויפקלערונגען וועגן רעזערוויסטן = איבונגען

ענדערען די קאַטעגאָריע

אויב פון מאָמענט, ווען דער בעטרעפענדער מיליטער־פליכטיגער איז איבערגעטראָגען געוואָרען אין רעזערוו, האָט ער בעקומען אַזאַ קראַנקהייט אָדער קערפּערליכע צושעדיגונג עווענטועל, אויב זיין פריהעריגער שלעכטער געזונד־צושטאַנד האָט זיך אויף אַזוי ווייט פערערגערט, אַז זיין קאַטעגאָריע דינסטפעהיגקייט מוז געענדערט ווערען, דאַרף ער זיך ווענדען צום קאָמענדאַנט פון דער פּ. ק. או. מיט אַ געהעריגע בקשה.

צו דער דערלאַנגטער בקשה דאַרף בייגעלעגט ווערען אַ צייגניש פון אַנ׳אַמטליכען דאָקטאָר (מיליטערישען, סטאַראָסטווא), וואָס בעשטעטיגט די אָנגעגעבענע אומשטענדען. דאַן ווערט פעראָרדענט אַ דאָקטאָריש־רעווידיר אויספאָרשונג.

געזונד-צושטאַנד פון רעזערוויסטען בעת איינציהען אויף די איבונגען

פאַר אריינגלידערען די רעזערוויסטען אין די בעטרעפענדע מיליטערישע אָפּטיילונגען אונטערליגען זיי אַ דאָקטאָרישע אונטערזוכונג.

אויב ס׳ווערט פעסטגעשטעלט, אַז דער געגעבענער רעזערוויסט איז פעהיג דורכצומאַכען די איבונגען דאַרף מען איהם גלייך איבערשיקען אין דער בעשטימטער פאַרמאַציע. קוים ווייזט זיך אַרויס, אַז אַ געוויסער רעזערוויסט איז קראַנק און די קראַנקהייט קאָן אין משך פון איינינע טעג אויסגעהיילט ווערען, מוז מען איהם איבערשיקען אין קראַנקען־קאַמער (איזבאַ כאָריך) אָדער ווען דאָס איז נויטיג אין שפּיטאָל. אין פאַל, ווען דער דאָקטאָר פון דער מיליטערישער אָפּטיילונג שטעלט פעסט, אַז אַ געוויסער רעזערוויסט איז צייטווייליג נישט פעהיג דורכצומאַכען די איבונגען, ווערט ער תיכף בעפרייט און ווידער גערופען אויף איבונגען מיטן נייעם טור, אָדער אין נעכסטען יאָהר. קוים איז אַזאַ בעפרייטער נישט ביכולת אהיים צו פאָהרען, מוז מען איהם, אריינגעבען אין אַ שפּיטאָל און האַלטען איהם דאָרט אַזוי לאַנג ביז ער וועט פולקאָם געזונד ווערען.

אויב קאָנסטאַטירט דער דאָקטאָר ביי אַנ׳אונטערזוכטען רעזערוויסט אַזאַ געזונדצושטאַנד, וואָס דערלויבט נישט לויט די פערפליכטענדע מיליטעריש סאַניטאַרישע פאָרשריפטען צו האַלטען איהם ווייטער אין דער קאַט. „א״, מוז מען איהם גלייך בעפרייען און אהיימשיקען און בנוגע דער ענדערונג פון דער קאַטעגאָריע ווערט פעראָרדענט אַנ׳אַזוי גערופענע רעווידיר־אויספאָרשונג.

קראַנקהייט בעת די איבונגען

אין פאַל, ווען די דינסט־אומפעהיגקייט פון אַ רעזערוויסט ווערט פעסטגעשטעלט בעת ר׳מאַכט דורך די איבונגען, מוז מען איהם גלייך שטעלען פאַר דער מיליטערישער דאָקטאָרישער רעווידיר־קאָמיסיע.

אָפּהענגיג פון דער דעציזיע פון דער דערמאָהנטער קאָמיסיע ווערט איינגעשטעלט די ווייטערדיגע בעציהונגען פון דערמאָהנטען רעזערוויסט צו מיליטער־דינסט.

די פערבּרענגטע צייט אין דער קראַנקען־קאַמער (שפּיטאָל), פון אַ רעזערוויסט נישט לענגער, ווי 7 טעג, ווערט צוגערעכנט צו די לויפענדע איבונגען.

דאַנגען אויב די קראַנקהייט פון אַ רעזערוויסט דויערט לענגער, ווי 7 טעג, ווערט די צייט נישט פערעכנט אויפען חשבון פון די דורכגעמאַכטע איבונגען.

אַזעלכע רעזערוויסטען מוז מען גלייך אין 7־טען טאָג פון דער קראַנקהייט בעפרייען פון די איבונגען. זיי ווערען ווידער גערופען מיטן נעכסטען טור אָדער אין נעכסטען יאָהר, אויב, פערשטייט זיך, זיי בלייבען נאָך דער קראַנקהייט מיליטער־דינסט פעהיג.

די דורכגעמאַכטע איבונג־טעג ביז צו דער איבער 7־טאָגיגער קראַנקהייט און 7 טעג פון דעם קראַנקהייטס־דויער ווערען דאַן יאָ צוגערעכנט.

אַכטונג! אין פאָריגען אַרטיקעל, אין לעצטען אָפּזאַץ איז געווען געדרוקט: דער דערלאַנגטער רעקורס האַלט אויף די פליכט צו גיין אויף די איבונגען. ס׳דאַרף זיין: דער דערלאַנגטער רעקורס האַלט נישט אויף די פליכט צו גיין אויף די איבונגען.

וויכטיגע בעשטימונגען פון העכסטען געריכט

אַלימענטען

נישט בלויז אַ פרוי פון אַ מאַן, נאָר אויך אַ מאַן פון אַ פרוי מעג אין בערעכטיגטע פאַלען מאָהנען אַלימענטען.

בעפעהל פון דער בוי-מאַכט

דער בעפעהל פון דער בוי־מאַכט צו רעפּערירען, איבערצובויען אָדער אָפּצורייניגען אַ בנין קאָן צוגעשיקט ווערען אפילו צו איינעם פון די מיט־אייגענטימער.

לאָקאַל - שטייער

בעפרייט פון לאָקאַל־שטייער זענען נישט בלויז פאַבריק־בנינים, נאָר אויך ספּעציעל אויפגעבויטע בנינים פאַר ווערקשטאַטען, וועלכע זענען פערזעען מיט האַנדווערקער־קאַרטען.

די גרויס פון בנין און די אַרט פון טרייבקראַפט ענדערט נישט די לאַגע.

ב׳גוואַלד אַריינרייסען זיך אין אַ פרעמדער דירה

דער אַרטיקעל 252 פון שטראָף־קאָדעקס פערפאָלגט פאַר אריינרייסען זיך אין אַ פרעמדער דירה, אפילו אויך אין דעם פאַל, ווען ס׳האַנדעלט זיך וועגען דורכפיהרען קאַנאַליזאַציע - אינסטאַלאַציעס.

זונטאָג - רוה

די אַרבייט אין זונטאָג אין אַ פּריזיר־אַנשטאַלט איז פערבאָטען. דער אומשטאַנד, אַז די אַרבייטער זענען שותּפים צו דער אונטערנעהמונג ענדערט נישט די לאַגע.

נישט אַריינלאָזען קיין קונים אין יודישע געוועלבער

אַ האַנדלונג, וואָס בעשטעהט אין אוועקשטעלען זיך פאַר אַ יודיש געשעפט און נישט אַריינלאָזען קיין קונים, אַרויסרופענדיג דורכדעם אַ צוזאַמענלויף. דאַרף בעשטראָפט ווערען לויטן אַרטיקעל 28 פון געזעץ וועגען איבערטרעטונגען.

לאָטעריע

דאָס איינאָרדענען דורך דער פערוואַלטונג פון אַנ׳אויסשטעלונג פון קונסט־בילדער יעדע וואָך אַ פּלעט צו געווינען אַ בילד לויט די נומערען פון די איינטריטס־בילעטען קאָן נישט טראַקטירט ווערען פאַר קיין לאָטעריע און ממילא דאַרף אויף אַזאַ אימפּרעזע נישט זיין אַנ׳ערלויבעניש פון דער שטייער־מאַכט.

געזעלשאַפט און חדרים

אפילו אַ געזעלשאַפט, וועלכע האָט לויט איהר סטאַטוט רעכט צו עפענען אַ חדר, מוז אַ חוץ דעם דערויף נאָך האָבען אַ ספּעציעלע קאָנצעסיע.

פאַרשריפטען וועגן צינזען

ווי הויך דאַרף זיין דער פּראָצענט-פוס?

ביי פּריוואַטע געגענזייטיגע קרעדיט התחייבותן מעג מען זיך אויסריידען העכסטענס ביז 12 פּראָצענט, בענק מעגען נעהמען ביז 10 פּראָצענט. דער געזעצליך פעסטגעשטעלטער פּראָצענט־פוס איז 10, די נאָרמע ווערט אָנגעוואָנדען אין פאַל, ווען אין אָפּמאַך איז די הויך פון פּראָצענט־פוס נישט פעסטגעשטעלט.

אָפּמאַכען, וועלכע טרעטען איבער די דערמאָהנטע נאָרמע, זענען נישט פערפליכטענד און געגען די שולדיגע ווערט דערטגעלייכען פערפיהרט אַ שטראָף־פּראָצעס פאַר געלד־ליכווע.

אין וועלכע טערמינען מוז מען צאָהלען צינזען?

געוועהנליך ווערט דער צאָהלונגס - טערמין פון די צינזען פעסטגעשטעלט אין אָפּמאַך, קוים איז דער טערמין נישט אויסגערעדט, דאַרף מען צאָהלען צינזען יעדעס האַלבע יאָהר.

וויבאַלד די הלוואה איז געגעבען געוואָרען אויף אַ קורצען טערמין, דאַרפען די צינזען בעצאָהלט ווערען צוזאַמען מיטן אייגענטליכען חוב.

פערעלטערטקייט פון צינזען

נאָכן אָפּלויף פון 5 יאָהר ווערען אַלערליי צינזען־פּרעטענזיעס פערעלטערט.

צינזען פון צינזען

מ׳טאָר נישט פריהער זיך אויסרעדען, אַז די צינזען וועלען צוגיין צום קאַפּיטאַל און פּראָצענטירט ווערען. אַזאַ אָפּמאַך מעג מען אָבער יאָ שליסען נאָכן ענטשטיין פון פערלעגענעם חוב.

אין פאַל, ווען אַזאַ אָפּמאַך ווערט נישט געשלאָסען, מעג מען פאָדערן געזעצליכע צינזען פאַר פערשפּעטיגען פון די פערלעגענע צינזען ערשט פון מאָמענט, ווען די תּביעה איז פערפיהרט געוואָרען.

אַלזאָ דאָס בלויזע פערשפּעטיגען צו צאָהלען צינזען שאַפט נאָך נישט די פליכט צו צאָהלען צינזען פאַר פערשפּעטיגען, נאָר ס׳איז נויטיג, אַז דער מאָהנער זאָל דערלאַנגען אַ תּביעה וועגען פערלעגענע צינזען אָדער, אַז די צינזען זאָלען ווערען קאַפּיטאַליזירט שוין נאָך דער ענטשטייהונג פון דער פערלענגערונג.

לאָדזער יודישער לאָקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען-פעראיין

געפינט זיך

אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22

טעל-264-38

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אָוונט. ס׳ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל׳ערליי דירות און עקסמיסיע־פּראָצעסען.

די משומדים

ר. איזראַעל

סענסאַץ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

89

— דאָס איז דאָס געפיהל פון ליבע. שטענדיג ציטערט דאָס האַרץ, שטענדיג האָט מען פאַר עפּיס מורא און שטענדיג איז מען אומרוהיג. זעהט אויס, אַז דו ליבסט נאָך איהם.

— אין דעם איז נישטאָ קיין ספק. גאַנץ זיכער ליב איך איהם. אָבער אַ חוץ דעם ליבעס־געפיהל האָב איך פאַר איהם מורא...

— האָט ער דיר ווען עס איז שלעכטס געטון?

— ניין, קיינמאָל נישט, פערקעהרט בלויז גוטס. ער איז בכלל אַ גוטע נשמה. נישט פערהאַן קיין שווערע און טייערע זאַך אויף דער וועלט, אויב איך וועל דאָס פערלאַנגען.

— טאָ פאַרוואָס האָסטו פאַר איהם מורא?

— עפּעס הינטער מיין בעוואוסטזיין געפינט זיך אַ קעמערל, וועלכעס דיקטירט מיר, צו זיין פונדערווייטענס פון איהם. ווייל ס׳קען אַנ׳אומגליק פּאַסירען.

— דאָס איז נאָר איינגערעדט. דיינע נערווען זענען שוואַך. דאָס איז עמפּפינדליכקייט, האָסט דאָך איהם קיין שום קאָנקרעטען חטא נישט פאָרצוּוואַרפען.

— געוויס נישט, גאָרנישט...

— דעריבער?...

— דו האַלטסט דעריבער, אַז איך דאַרף איהם נישט אָפּשטויסען פון זיך, דו האַלטסט זעהר איך, אַז איך דאַרף זיך ווידער דערנעהנטערען צו מאַריאַנען...

— אויב דו ליבסט איהם שטאַרק און אויפריכטיג ווי דו זאָגסט, אויב ער איז גוט צו דיר, אויב די האָסט איהם גאָרנישט פאָרצוּוואַרפען...

— נו, און זיין פאַמיליע? ער האָט דאָך אַ פרוי מיט אַ קינד. זאָל איך די דאָזיגע צוויי אומשולדיגע מענשען, וועלכע איך קען אַפילו נישט אַ־פּאַלען אין מיטען וואַלד און זיי בערויבען? צונעהמען ביי זיי דאָס לעבען? פאַרוואָס, פאַרוואָס קומט עס זיי. איך זוך ערשט מיין גליק אין לעבען, זיי האָבען עס שוין געפונען, און איך וועל קומען און ביי זיי זיי דאָס צורויבען? דו האַלטסט, אידאַ, אַז דאָס וואָלט געווען ריכטיג און יושר׳דיג...

— דאָס זענען אַזעלכע סובטעלע זאַכען, וואו שכל, גערעכטיגקייט און יושר האָבען נישט קיין אָנווענדונג. דאַ דיקטירט און דאָ איז טעטיג דאָס האַרץ. האָב איך דען אַנדערש געטון, סאַבאַ? האָב איך דען נישט צובראָכען דאָס לעבען פון מיין אַלטען פאָטער און פון מיין אַלטער מוטער?

— געוויס האָסטו אויך אַזוי געטון. וואָס זענען זיי שולדיג געווען, אַז דו האָסט זיך פערליבט אין סטעפּאַנען? האָסט דו ביי זיי געדאַרפט דאָס דאָס לעבען צונעהמען.

— אָבער פערשטענדיגיש דאַרף דאָך זיין און מוז דאָך זיין ביי מענשען, מיין פאָטער און מיין מוטער האָבען געדאַרפט פערשטעהען, אַז אַנדערש קען איך נישט האַנדלען און האָבען זיך געדאַרפט צוגעוואוינען און מסכים זיין מיט׳ן געדאַנק, אַז אַזוי איז עס און אַנדערש קען עס נישט זיין. פונקט אַזוי ווי מאַריאַנ׳ס פרוי דאַרף פערשטעהען, אַז מאַריאַן איז פערליבט, האָט געענדערט די מיינונג וועגען איהר און קען נישט מיט איהר מעהר צוזאַמענלעבען.

— ווי מאָדנע דאָס איז אידאַ. פאַרוואָס זוכסט דו די פערשטענדעניש ביי דיין פאָטער און מוטער ביי מאַריאַנ׳ס פרוי, וועלכע ס׳געשעהט דאָך נישט נאָר קיין עילה, נאָר אַ גרויסער אומגליק אין לעבען און פאַרוואָס זוכסט דו נישט קיין פערשטענדניש ביי דיר און ביי מיר. פאַרוואָס זאָלען מיר נישט וועלען פערשטעהען און מסכים זיין מיט׳ן געדאַנק, אַז אַזוי קען עס נישט זיין, אַז מיר מוזען נאָכקומען, אַזוי ווי די אומגליקליכע ווילען.

— איך האָב דיר שוין געזאָגט, אַז אין אַזעלכע פאַלען דיקטירט דאָס האַרץ און געגען דעם זענען נישט פערהאַן קיין שום לאָגישע אַרגומענטען.

— ניין, אידאַ, איך בין מיט דיר נישט מסכים איך האַלט, אַז אַ מענש דאַרף זיך קענען בעקעמפען. ווען אַפילו ער קעמפט מיט געפיהלען, וועלכע זענען פאַר אונז נישט זעהבאַר. וועלכע מיר קענען נישט אָנטאַפּען און מיט וועלכע מיר קענען זיך נישט אָדורכרעדען. מיר דאַרפען שטענדיג אין זינען האָבען, אַז פון אונזער גליק זאָל דער אַנדערער, לכל־הפּחות, דירעקט נישט האָבען קיין אומגליק. ווייל אַנדערש, אַז ס׳קומט צו ענטוישונג — און זי קומט גאַנץ אָפט — דאַן פערלירט מען די וועלט און יענע וועלט. דאַן האָט מען נישט נאָר געבערענגט אויף יענעם קיין אומגליק, אויפ׳ן גאַנצען לעבען, נאָר אויף זיך אַליין אויך.

— די מיינסט מיך, סאַבאַ, איך פערשטעה עס גאַנץ גוט, אָבער איך וויל נישט רעדען איצט וועגען זיך, אויב ס׳איז, זאָלען מיר אָננעהמען אויף אַ רגע, אַז ס׳איז אַזוי ווי דו זאָגסט, וואָס וועט דיר העלפען דיין אַנטלויפען פון לאָנדאָן, דיין אויסבעהאַלטען זיך...

— איך פערשטעה אַליין, אַז דאָס איז נישט קיין אויסוועג, אָבער איך וויל דערמיט אָפּשלעפּען קיהלער מאַכען די בעציהונגען, דערווייטערען איהם פון זיך, אָפּגעוואוינען. אפשר וועט איהם מיאוס ווערען און ער אַליין וועט רעזיגנירען. דאָס וואָלט געווען דער שענסטער און בעסטער אויסוועג אין דער שרעקליכער לאַגע.

אידאַ האָט זיך פערטראַכט. זי האָט דאָך באמת נישט געקענט געבען קיין שום עצה סאַבאַן. אַ חוץ דעם האָט זי געהאַט איהר אייגען אומגליק, וועגען וועלכען זי האָט איצט אַפילו נישט געטראַכט.

— ווען דו וואָלסט געוואוסט, אידאַ, ווי אומגליקליך איך בין...

— דו, סאַבאַ? איצט, ביי דיין איצטיגער לאַגע? האָסט דו מיר נאָך נישט אַלעס דערצעהלט וועגען דיין לעבען?

— ניין, אידאַ, נאָך נישט אַלץ, און טאַקע דאָס וויכטיגסטע האָב איך דיר נישט דערצעהלט, אפשר איז מיין שטאַרקסטע לעבענס־איבערלעבעניש די מורא. וועלכע איך פיהל כסדר.

אידאַ האָט נישט געוואַגט צו פרעגען סאַבאַן וואָס מיט איהר האָט פּאַסירט. זי איז געווען זיכער, אַז אויב סאַבאַ האָט וועגען דעם אָנגעהויבען צו רעדען. וועט זי שוין דערצעהלען אַלץ.

— אָ, ווען דו זאָלסט וויסען, וואָלסט דו גאַנץ אַנדערש געטראַכט, וואָלסט הו מיך גאַנץ אַנדערש פערשטאַנען. וואָלסט מיך פערשטאַנען אַזוי, ווי איך פערשטעה דיך.

אידאַ האָט זיך מעהר נישט געקענט איינהאַלטען און האָט געפרעגט:

— וואָס איז דיר סאַבאַ, דערצעהל מיר.

סאַבאַ איז געזעסען ווי איינגעמויערט. הייסע טרעהרען האָבען זיך געגאָסען אויף איהרע באַקען. איהרע אַקסלען האָבען געציטערט, איהר ביוסט האָט זיך געהויבען, איהר האַרץ האָט שטאַרק געקלאַפּט.

אידאַ האָט איהר דערלאַנגט אַ גלאָז וואַסער און זיך געבעטען ביי איהר:

— סאַבאַ, בערוהיג זיך, רעד נישט איצט. טראַכט איצט נישט וועגען דעם אַלעם. לעג זיך אַביסעל אַוועק ביז דו וועסט זיך בערוהיגען.

סאַבאַ האָט געוואָלט בערוהיגען איהרע נערווען ,זי האָט אָבער נישט געקענט. זי האָט בעקומען אַ היסטערישען אָנפאַל, אידאַ האָט געוואָלט רופען הילף, אָבער סאַבאַ האָט נישט דערלאָזען. ס׳איז אַדורכגעגאַנגען עטליכע מינוט און סאַבאַן האָט אָנגעהויבען בעסער צו ווערען.

— האָסט געזעהען, ווי אַ נאַר איך בין, האָט סאַבאַ מיט אַ שמייכעל געזאָגט. ווי איך נעהם זיך איבער! ווי עמפּפינדליך איך בין?

— איז דיר שוין בעסער?

— געוויס, ס׳איז מיר באַלד גאָרנישט געווען טייערע אידאַ. אַט גלאַט אַזוי אַביסעל זיך צו נאַרען געמאַכט. דאָס פּאַסירט מיר דוכט זיך דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבען. דו קענסט נאָך מיינען, אַז איך בין קראַנק.

(פאָרטזעצונג קומט)